

Biblioteksbarometer 2000

Sammanställd av Åsa Lindberg-Sand

Biblioteksbarometer 2000

Sammanställd av Åsa Lindberg-Sand

Biblioteksbarometerns utformning har tagits fram i en referensgrupp med representanter från Lunds Studentkårer (LUS) doktorandkåren, biblioteksorganisationen och Utvärderingsenheten. Åsa Lindberg-Sand har varit projektledare.

Intervjuer med representanter för de olika användargrupperna har utförts av Dominique Guerin och Cecilia Ryberg. Databearbetning har utförts av Ulf Torper, Åsa Lindberg-Sand, Cecilia Ryberg och Tore Torngren. De fria kommentarerna har bearbetats av Tore Torngren. Analysarbete samt skriftlig rapportering har utförts av Åsa Lindberg-Sand. Eva Lindgren har ansvarat för lay-out.

Utvärderingsenheten
Lunds universitet
Box 117
221 00 LUND

Tel: 046 – 222 94 53
Fax: 046 – 222 44 36
E-mail: evaluat@evaluat.lu.se
<http://www.evaluat.lu.se>

ISSN 1401-775X

Innehållsförteckning

1.	BIBLIOTEKSBAROMETERN – en studie av användning och erfarenheter av Lunds universitets bibliotek	7
1.1	Universitetsbibliotek i förändring	7
1.2	Biblioteksbarometern – utgångspunkter och arbetsgång	8
2.	Sammanfattning	11
3.	Användargrupperna i undersökningen	19
3.1	Populationer och urval	19
3.2	Svarsfrekvens och användargruppernas sammansättning	19
3.3	Användarnas sammanlagda erfarenhet av Lunds universitets bibliotek	21
4.	Informationsvägar och anskaffning av litteratur	23
4.1	Informationsvägar i studier, undervisning och forskning	23
4.2	Hur upptäcktes och anskaffades senaste källan?	25
4.3	Sammanfattning – informationsvägarnas karaktär	28
5.	Hur lunds universitets bibliotek används	31
5.1	De flesta utnyttjar ett eller två LU-bibliotek	31
5.2	Det bibliotek som används mest	33
5.3	Vad gör man på biblioteket?	34
5.4	Utgångspunkt för besöket på det elektroniska biblioteket	37
5.5	Sammanfattning – relationen mellan informationsvägar och biblioteksanvändning	38
6.	Bedömning av bibliotekens service	40
6.1	Vad är viktigt?	40
6.2	Redovisning av användarnas bedömningar	43
6.2.1	Klassificering av användarnas bedömningar av vikt och tillfredsställelse	43
6.2.2	Redovisningens uppläggning	44
6.3	Användarna är mycket nöjda med bibliotekstjänsterna	45
6.3.1	Användargruppernas erfarenheter	45
6.3.2	Stor tillfredsställelse med servicen inom Lunds universitetsbibliotek	46
6.4	Bedömning av servicen på det bibliotek man använder mest	47
6.4.1	Tillgång till litteratur	47
6.4.2	Hjälp och råd av bibliotekarie	48
6.4.3	Biblioteksmiljö och särskilda bibliotekstjänster	49
6.5	Bedömning av det elektroniska biblioteket	50
6.5.1	Tillgång till datorer på biblioteket	50
6.5.2	Bedömning av de Internetbaserade bibliotekstjänsterna	51
6.6	Bedömning av bibliotekens informations- och utbildnings-tjänster	54

7. Bedömning av egen informationskompetens	55
8. Delaktighet i bibliotekens utveckling	58
9. Användarnas övergripande synpunkter	62
10. Diskussion och jämförelser med andra studier	65
11. Diskussion av förändringsinriktning	76
Referenser	79

Bilagor (Bilagorna är ej inkluderade i detta dokument, se separata pdf-filer)

Bilaga 1. Biblioteksbarometer 2000 - frågeformulär	sid. 81-90
Bilaga 2. Tabeller och figurer	sid. 91- 104

Förkortningar

LU	Lunds universitet
LUB	Lunds universitets bibliotek
LTH	Lunds tekniska högskola
MN	Matematisk Naturvetenskaplig fakultet
J	Juridiska fakulteten
S	Samhällsvetenskapliga fakulteten
M	Medicinska fakulteten
HT	Området för humaniora och teologi
KO	Konstnärliga området
Ö	Tionde området
UB1	Universitetsbiblioteket Helgonabacken
UB2	Universitetsbiblioteket norra universitetsområdet
S&B	Social och beteendevetenskapliga biblioteket

1. BIBLIOTEKSBAROMETERN – användning och erfarenheter av Lunds universitets bibliotek

1.1 Universitetsbibliotek i förändring

Inom Lunds universitet finns en stor och mångfacetterad biblioteksverksamhet i en decentraliserad organisation. Våren år 2000 fanns inom Lunds universitet ett sextiotal olika biblioteksenheter med en till stora delar gemensam bibliotekskatalog - LOLITA. Den snabba utvecklingen av olika elektroniska medier i kombination med finansieringsproblem för både nya och gamla verksamheter medförde stora utmaningar för bibliotekens utveckling. Under våren 1999 utfördes en extern utvärdering av biblioteksorganisationen. Den föreslog en tydligare ansvarsfördelning mellan olika nivåer (Höiseth & Heseltine 1999). Samtidigt fördes olika diskussioner om behov av organisatoriska förändringar såväl inom universitetsledningen som inom biblioteksverksamheten. Arbetet ledde till att universitetsstyrelsen i februari 2000 fattade ett beslut om en ny biblioteksorganisation från 2001.

Beslutet innebär att biblioteken inom Lunds universitet samlas i ett nätverk, LUB (Lunds universitets bibliotek). Fakultets- och institutionsbibliotek får huvudansvaret för forskares, lärares och studenters informationsförsörjning och skall tillhandahålla de huvudsakligen efterfrågade informationstjänsterna inom respektive fack- och kunskapsområde. Det nuvarande universitetsbiblioteket, UB, skall vara specialbibliotek för kulturarvet inklusive det svenska trycket och fungera som fakultetsbibliotek för de fakulteter, som så önskar. En ny styrelse för Lunds universitets bibliotek, biblioteksstyrelsen, får ett övergripande ansvar för informationsförsörjning och biblioteksservice. Under biblioteksstyrelsen inrättas en ny enhet, biblioteksdirektionen, för lednings-, utvecklings- och stödfunktioner för LUB-nätverket. Universitetsbibliotekarien är chef för biblioteksdirektionen.

Biblioteksorganisationen uppmärksammade redan hösten 1998 att någon samlad översikt över användarnas tillfredsställelse med bibliotekens service inom universitetet inte fanns tillgänglig. Användarstudierna under 1990-talet hade alla varit avgränsade till olika biblioteksenheter. I de övergripande barometrar som genomförts inom hela universitetet hade visserligen en del frågor om biblioteksservicen till studenter och doktorander ingått, men endast inom begränsade områden. Våren 1999 tog därför biblioteksorganisationen initiativ till att genomföra en universitetsövergripande biblioteksbarometer som stöd i det fortsatta utvecklingsarbetet.

För arbetet att utforma barometern tillsattes i augusti 1999 en referensgrupp med representanter från studentkåren (LUS), doktorandkåren, biblioteksverksamheten och utvärderingsenheten. Arbetet har letts och samordnats av utvärderingsenheten. Gruppen har bestått av:

Christina Friström, UB1
Lena Halldenius, Doktorandkåren
Åsa Lindberg-Sand, Utvärderingsenheten, projektledare
Johan Nilsson, LUS
Cecilia Ryberg, Utvärderingsenheten
Catta Torhell, Social och beteendevetenskapliga biblioteket
Tore Torngren, FINN-kansliet

Syftet med biblioteksbarometern har varit:

att - med utgångspunkt i biblioteks nätverket vid Lunds universitet som helhet - undersöka:

- ◆ vilka informationsvägar studenter, doktorander, lärare och forskare vid Lunds universitet använder sig av för sin kunskapsutveckling,
- ◆ hur tillfredsställda de olika användargrupperna är med den service nätverket erbjuder, samt
- ◆ hur tillfredsställda de olika användargrupperna är med sin egen kompetens i informationssökning.

Avsikten med uppläggningsen av barometern är också att den ska kunna användas som en modell/utgångspunkt för fortsatt kvalitetsarbete inom biblioteks nätverket på olika nivåer.

1.2 Biblioteksbarometern – utgångspunkter och arbetsgång

Biblioteksbarometern bygger på samma principer som de tidigare barometrarna vid Lunds universitet, som har riktats till studenter, lärare och doktorander. Tanken är att användarnas erfarenheter ska utgöra utgångspunkten för innehållet i frågorna, samt att svaren ska kunna ge ett underlag för att bedöma inom vilka områden förbättringsarbete behövs. Biblioteksbarometern har dock ett vidare syfte än tidigare barometrar då den även innehåller en kartläggning av informationsvägar och biblioteksanvändning samt användarnas bedömning av egen informationskompetens. Principerna för arbetsgången anges nedan.

- **Bedömningsfrågorna formuleras med utgångspunkt i användarnas erfarenheter.** De viktigaste användargrupperna inom universitetet definierades som studenter, doktorander och lärare/forskare. Student- och doktorandkåren inventerade frågeområden inom sina grupper. Två olika kvalitativa intervjustudier med ett urval representanter från de tre användargrupperna genomfördes under hösten 1999. Utformningen av frågeformuläret gjordes av referensgruppen. Det testades på en grupp studen-

ter, doktorander och lärare vid pedagogiska institutionen. Förutom åtskilliga kartläggande frågor om informationsvägar och biblioteksanvändning, kom enkäten att bestå av 68 bedömningsaspekter (bilaga 1).

- **Frågornas vikt och graden av tillfredsställelse bedöms.** Bedömningsfrågorna i barometern utformas så att användarna får ange dels hur viktig frågan är för dem, dels hur tillfredsställda de är med de faktiska förhållanden de har erfarenhet av. En särskild ruta kryssas i om man saknar erfarenhet av frågeställningen. Ett exempel från enkäten ser därför ut så här:

	Mycket viktigt					Oviktigt					Mycket nöjd					Mycket missnöjd					Ingen erfarenhet				
Tillgång till referenslitteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- **Barometern skickas ut till ett representativt urval användare.** Från var och en av grupperna gjordes ett slumpmässigt urval på ca 1000 personer från samtliga områden inom universitetet. Detta innebär att ca 5% av studenterna, 40% av doktoranderna samt 40% av lärare/forskare har fått barometern. Frågeformuläret distribuerades enbart i en pappersvariant som sändes per post i mitten av april 2000 till hemadressen med svarskuvert. Påminnelser skickades ut i två omgångar. Först i form av ett vykort, sedan med ett nytt frågeformulär. Sista svarsdatum efter påminnelse var 12 maj. För att öka intresset för att besvara enkäten anordnades en utdelning av översättningspennor (C-pen) till sex av de svarande (vart hundra svar upp till sexhundra genom slutna namnsedlar).
- **Svarsfrekvens och bortfall analyseras.** Den sammanlagda svarsfrekvensen uppgick till 65%, med en liten variation mellan de tre användargrupperna (64-66%, se tabell 1).
- **Bearbetning.** Alla svar behandlades konfidentiellt och anonymiserades. Svaren på slutna frågor överfördes till datafiler genom scanning. Svaren på de två öppna frågor där användarna fritt kunde formulera sina synpunkter på bibliotekstjänsterna och på undersökningen skrevs ut i sin helhet och analyserades separat. Bibliotekstjänsterna kommenterades av 669 svarande (31%). Varje kommentar kunde innehålla en eller flera synpunkter, totalt lämnades 1212 synpunkter. Dessa sorterades efter innehåll. I resultatredovisningen har innebörden i kommentarerna vägts in i respektive avsnitt. De övergripande synpunkterna redovisas i ett avslutande avsnitt.

Kommentarernas innehåll	Antal
Övergripande synpunkter, organisation och resurser	299
Elektroniska bibliotekstjänster och LOLITA	229
Lån, fjärrlån, beställningsrutiner, krav och böter	104
Kommentarer om enskilda bibliotek	184
Bibliotekspersonal – kompetens, service och tillgång	97
Litteraturbestånd och tillgång på kurslitteratur	87
Biblioteksmiljö och läsplatser	58
Bibliotekens informations- och utbildningstjänster	54
Öppettider	41
Kopiering	20
Övrigt, delaktighet samt integritet	39
Summa	1212

Kommentarer som rör service på enskilda LU-bibliotek (184) redovisas inte i barometern utan kommer att överlämnas till respektive enhet.

- **God praxis och behov av åtgärder identifieras.** Universitetets utvärderingsenhet svarar för bearbetningen av svaren. Vid redovisning av bedömningsfrågor sammanförs användarnas bedömning av vikt och tillfredsställelse. Då användarna bedömt att en fråga är viktig och att de är nöjda med förhållandena anses god praxis ha identifierats. Sådana frågor betecknas i redovisningen med A eller a (B eller b för ganska viktiga). Om man är otillfredsställd med förhållandena i en viktig fråga används istället beteckningen F eller f (E eller e för ganska viktiga). En närmare redovisning av hur klassificeringen sker återfinns i avsnitt 6.2.
- **Biblioteksbarometern följs upp.** Biblioteksbarometern är ett led i universitetets kvalitetsarbete. Den förväntas således bidra till att god praxis lyfts fram och sprids samt att brister och problem åtgärdas. Effekten av barometern ska följas upp på flera sätt. I årliga rapporter redovisas kvalitetsarbetet på universitetsnivå. Genom biblioteksbarometern blir även det kvalitetsarbete som äger rum inom biblioteken en synlig del av universitetets kvalitetsarbete. För den nya biblioteksorganisationen ska barometern kunna utgöra en utgångspunkt för inriktningen av kvalitetsarbetet. Frågeområdena kan utvecklas och användas för uppföljningsarbetet.

2. *Sammanfattning*

Studenter, doktorander och lärare/forskare är mycket nöjda med bibliotekens service

Biblioteksbarometern är en bred universitetsövergripande användarundersökning. Studenter, doktorander och lärare/forskare vid Lunds universitet har fått bedöma kvaliteten i de tjänster Lunds universitets bibliotek erbjuder. Dessutom har användarnas informationsvägar och deras sätt att använda bibliotekstjänsterna – både de traditionella och de elektroniska - kartlagts. Till sist har de olika grupperna också bedömt den egna informationskompetensen.

Underlaget för barometern är relativt gott. Något mer än tusen slumpmässigt utvalda från var och en av grupperna studenter, lärare och doktorander från alla fakulteter/områden fick frågeformuläret via post i april år 2000. Svarsfrekvensen var 65% och tämligen jämnt fördelad över fakulteterna, vilket innebär att svaren ganska väl speglar de erfarenheterna i respektive grupp. Dock bör man kunna anta att de som lämnat enkäten obesvarad inte har ett större engagemang för biblioteksfrågor än de som svarat.

Studenter, doktorander och lärare/forskare är sammantaget mycket tillfredsställda med de bibliotekstjänster de använder sig av. Av alla bedömningar som gjorts av studenter ger 80% uttryck för stor tillfredsställelse med bibliotekstjänsterna. Motsvarande andel för doktorander och lärare/forskare är 88%. Det finns inget samlat större missnöje inom något serviceområde. Det man är mest tillfreds med är bibliotekens samlingar och bibliotekspersonalens professionella service, i princip oavsett vilket av biblioteken man har använt sig av. Detta är ett mycket gott resultat som visar att Lunds universitets bibliotek generellt sett har en god service inom alla fakulteter/områden.

Ändå framstår en tydlig problembild. Idag finns ett oerhört rikt utbud av kvalificerad information, men den utnyttjas ofta på ett ganska begränsat sätt av de olika användargrupperna. Kanske finns huvudresultatet av biblioteksbarometern här – vilka grupper inom universitetet nås inte av (alternativt: behöver inte) den service biblioteksnätverket erbjuder? Inom de områden där en stor andel av användarna inte har någon erfarenhet av stora delar av bibliotekstjänsterna behöver fördjupade uppföljningar göras för att klargöra både vilken betydelse och tillgänglighet verksamheten har. Elektroniska bibliotekstjänster och bibliotekens informations- och utbildningstjänster utgör sådana områden. Utvecklingen av informationskompetens och kvalificerad biblioteksanvändning varierar också i stor utsträckning mellan olika fakulteter/områden och mellan användargrupperna. Biblioteksbarometern visar ett stort behov av utveckling av en användarinriktad bibliotekspedagogik för att göra de nya informationstjänsterna tillgängliga för en större andel av användargrupperna. Dessutom visar resultatet att bibliotekens uppgift i det nutida

universitetet – att upprätthålla och utveckla kvalificerade och levande informations- och kunskapssystem – inte kan uppfyllas utan en nära samverkan med institutionernas utbildnings- och forskningsverksamhet.

Informationsvägar och biblioteksanvändning i studier, forskning och undervisning

Studenter, doktorander och lärare/forskare ägnar sig åt kunskapsutveckling i studier, forskning eller undervisning. De använder bibliotekens resurser och andra informationsvägar på olika sätt. Målet för kunskapsutvecklingen inom respektive grupp skiljer sig dock åt.

Studenterna ska under sin studietid bygga upp kunnande och informationskompetens som de ska ta med sig ut i yrkeslivet. Idag krävs att studenter ska förvärva informationskompetens redan under den grundläggande högskoleutbildningen (Högskolelagen §9). Doktoranderna ska skaffa sig färdigheter både för att kunna medverka i den vetenskapliga utvecklingen av forskningsområdet och för att kunna använda sin kompetens inom annan verksamhet utanför universitetet. Lärares/forskares kunskapsutveckling handlar främst om att bidra till den vetenskapliga utvecklingen. Men när lärare/forskare undervisar eller handleder, ska de också ha förmåga att bidra till att den yngre generationen utvecklar kunnande och informationskompetens inom olika yrkes- och ämnesområden. Dessa kanske inte till alla delar överensstämmer med det egna området. Den kunskapsutveckling som krävs av lärare/forskare i undervisning kan därför skilja sig från den som äger rum inom det egna forskningen.

Studenternas informationsvägar i studierna är från början hårt styrda. De har inga informella nätverk eller någon längre erfarenhet från ämnesområdet att falla tillbaka på. Merparten av de källor de använder sig av i studierna är upptäckta och utvalda av andra. Att förvärva dem kräver inte att studenten har någon egen informationskompetens. Bokhandeln går lika bra som biblioteket. När studenter ska bygga upp egen informationskompetens krävs därför en studiemiljö som erbjuder ett spektrum av olika informationsvägar för egna upptäckter. En miljö som kan kompensera de begränsningar som är nybörjarens tillstånd och som snabbt tillgodoser behovet av litteratur och material att välja mellan och arbeta med. En sådan miljö utgör biblioteket i högre utsträckning än den schemalagda undervisningen. Studenterna är således mycket beroende av biblioteken för att tillgodose de delar av utbildningsmålen som handlar om att självständigt fördjupa sina kunskaper inom ämnesområdet eller att bredda perspektivet.

Doktorandernas informationsvägar är under snabb utveckling. De har hunnit skaffa sig längre erfarenhet inom sitt område, men de är mycket beroende av de formella och systematiska sätten att skaffa fram sin information, eftersom deras nätverk och informella kontakter ännu inte bär huvuddelen av den

vetenskapliga information de behöver. Doktoranderna blir därigenom uppdaterade på de senaste sätten att skaffa information och använder t.ex. i stor utsträckning de elektroniska bibliotekstjänsterna. De uppskattar och använder bibliotekens möjligheter aktivt oavsett vilka fakulteter/områden de hör hemma inom. Svagheter i de formella systemen upptäcker de snabbt och har många synpunkter på hur dessa kan utvecklas och förbättras.

Lärare/forskare har byggt upp egna informationsvägar inom sitt område under mycket lång tid. Ofta under flera decennier. De utnyttjar ett brett spektrum av olika vägar, där informella nätverk och kontakter spelar en stor roll. Genom den stora mängd information de får genom informella kanaler kan de bli relativt (beroende på ämnets karaktär) oberoende av bibliotekets service för sin egen kunskapsutveckling. Lärares/forskares relationer till biblioteken är heterogena, med en variation från mycket biblioteksaktiva till relativt biblioteksberoende (till en del också beroende på hur bibliotek idag definieras). Eftersom de mångsidiga och informella informationsvägarna kräver lång tid för att etableras, innebär det att många av de mest meriterade lärarna/forskarna hade grundlagt dessa långt innan Internet och de elektroniska tjänsterna började dominera inom de formella systemen. Beroende på forskningens karaktär kan man nu se två tendenser till separation mellan lärare/forskares informationsvägar och bibliotekets tjänster. Den ena kan kallas "elektronisk frigörelse" och innebär att lärare/forskare inom områden där både de informella och formella informationsvägarna blivit nätburna till stora delar kan förbise de traditionella bibliotekstjänsternas betydelse. Dessa spelar inte längre någon avgörande roll för deras egen kunskapsutveckling. Den andra tendensen kan kallas "elektronisk hjälplöshet" och innebär att lärare/forskare främst använder sig av de informella informationsvägar, som ändå bär merparten av den information de behöver. De kan med viss frustration konstatera att den egna kompetensen i att använda de elektroniska bibliotekstjänsterna och de nya formella söksystemen inte utvecklats.

Ovanstående sammanfattning av informationsvägar och biblioteksrelationer är förenklad, men utgör en bakgrund för att kunna tolka de fakultets- och områdesspecifika resultaten i Biblioteksbarometern. En översikt framgår av figur 1. Varje område inom universitetet har sedan sin särskilda förhållanden när det gäller relationen mellan forskningsområdet karaktär, användarnas informationsvägar och de bibliotekstjänster de utnyttjar.

Figur 1. Översikt av användargruppernas informationsvägar och relationer till biblioteket

Grupp: Kunskapsutvecklingens syfte:	Informationsvägarnas utveckling:	Informationsvägarnas karaktär – typ av vägar för litteratursökning:	Biblioteksrelation:
Studenter för studier & yrkesliv	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Nya (1-3 år) ♦ Begränsade 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ STYRDA SPECIFIKA <ul style="list-style-type: none"> - kurslitteratur - läraranvisningar ♦ Självständiga systematiska: <ul style="list-style-type: none"> - breddande - specifika 	BIBL-OBEROENDE - bara anskaffning BIBL-BEROENDE - för upptäckter - flexibelt lärande - studierum
Doktorander för forskning & yrkesliv	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Kvalificerade (6-10 år) ♦ Formella ♦ Ökande 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ SJÄLVSTÄNDIGA SYSTEMATISKA SPECIFIKA ♦ Informella och specifika Nätverk under uppbyggnad 	BIBL-AKTIVA BIBL-UTNYTTJANDE - på elektronisk grund
Lärare/Forsk. för forskning & undervisning	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Långvariga (10-30 år) ♦ Mångsidiga ♦ Informella ♦ Formella 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ INFORMELLA OCH SPECIFIKA Nätverksburna ♦ SJÄLVSTÄNDIGA SYSTEMATISKA SPECIFIKA 	Från BIBL-AKTIVA till BIBL-OBEROENDE "Elektronisk frigörelse" "Elektronisk hjälplöshet"

Användning av Lunds universitets bibliotek

Lunds universitets bibliotek innefattar ett stort antal bibliotek. Flertalet studenter, doktorander och lärare/forskare använder regelbundet två eller fler biblioteksenheter inom nätverket. Inom LTH, M och KO använder den största andelen av alla tre användargrupperna dock ett LU-bibliotek, men både inom M och KO utnyttjas i hög grad biblioteksresurser även utanför LU. En fjärdedel av användarna inom M uppger att de främst använder något bibliotek utanför LU. Det normala är således att använda flera bibliotek.

Inom alla fakulteter/områden använder studenterna biblioteken för studiearbete på ett annat sätt än doktorander och lärare/forskare gör. De bedriver eget studiearbete och läser litteratur, men de använder också biblioteket som en mötesplats, där man diskuterar och grupperbetar. Dessutom använder studenterna även de vanliga bibliotekstjänsterna för litteratursökning och lån, i likhet med både doktorander och lärare/forskare. Doktoranderna använder biblioteket främst för litteratursökning och för sökning via elektroniska medier. Lärare/forskare använder biblioteken i första hand för att söka och beställa litteratur. Men det finns stora skillnader i hur biblioteken används mellan olika fakulteter/områden. Inom J och KO utgör biblioteken en väsentlig arbetsplats även för lärare/forskare. Ett liknande förhållande finns inom det

humanistiska och samhällsvetenskapliga området, om än inte lika uttalat. Motpolen utgörs av Lunds tekniska högskola och delar av medicinska fakulteten, där biblioteket för lärare/forskare utgör en plats att främst hämta ut beställt material på.

Trots att en majoritet använder fler bibliotek har ändå 13% av studenterna, 8% av doktoranderna och 11% av lärarna/forskarna inte använt något av Lunds universitets bibliotek det senaste året. Bland doktorander och lärare/forskare använder en del andra biblioteksresurser (främst i Malmö eller på de stora sjukhusen), medan andra har mycket små behov av att göra besök i bibliotekslokalerna överhuvudtaget. Kvalificerade användare inom M, MN och LTH kan istället för besök på LUB utnyttja elektroniska databaser och elektroniska bibliotekstjänster med utskrift direkt från nätet. I vad mån dessa tjänster betraktas som bibliotekstjänster tillhörande LUB varierar med de tidigare bibliotekstraditionerna inom respektive område.

För den ganska stora andel studenter som inte besöker LU-bibliotek finns inte motsvarande uppgifter i undersökningen om att de skulle använda andra informationsvägar, t.ex. genom elektroniska medier, i sina studier. De verkar antingen bedriva mycket styrda studier eller ha bristande tillgång till studieplatser på LU-bibliotek. Halva gruppen utgörs av studenter från LTH och S, resten är utspridda över olika fakulteter/områden. Detta väcker två frågor. Den första är den om grundläggande högskolestudier kan bedrivas på ett bra sätt utan någon regelbunden bibliotekskontakt. Den andra handlar om på vilket sätt studenternas behov av fullgod biblioteksservice skall tillgodoses vid förläggning av utbildning till andra studieorter än Lund, mot bakgrund av att studenter har helt andra behov av biblioteksresurser än vad doktorander och lärare/forskare har.

Användarnas bedömning av bibliotekstjänsternas kvalitet

Viktigast för både studenter, doktorander och lärare/forskare är tillgång till aktuell och specifik litteratur inom sitt område. Men då studenter använder biblioteken mer mångsidigt för studiearbete på ett annat sätt än doktorander och lärare/forskare, är det också flera typer av bibliotekstjänster som är mycket viktiga för dem. Studenterna prioriterar tillgång till kurslitteratur, bibliotekariehjälp och datortillgång, förutom läsplatser och grupparbetsplatser. De anser också att det är viktigare med tillgång till litteratur inom flera olika ämnesområden än vad lärare/forskare och doktorander gör. Det här pekar på bibliotekens viktiga och specifika roll för de inslag i studiearbetet som består i att systematiskt söka litteratur både för att bredda och fördjupa perspektivet i jämförelse med de obligatoriskt föreskrivna böckerna och för att bedriva självständigt arbete. För studenternas studiebehov ser det därför ut att vara betydelsefullt att de biblioteksenheter de har tillgång till inte är alltför små och ensidigt specialiserade.

Bedömningarna av bibliotekstjänsternas kvalitet visar att användarna överlag är mycket nöjda med den service de utnyttjar. Det finns inget samlat större missnöje vare sig hos studenter, doktorander eller lärare/forskare. Användargrupperna är också mest nöjda med de tjänster som uppfattas som de viktigaste:

- ◆ Samlingarnas kvalitet
- ◆ Samlingarnas relevans
- ◆ Hjälp och råd av bibliotekarie

Trots stora strukturella och ekonomiska problem och i en tid när informationsteknologin snabbt förändrar förutsättningarna för bibliotekens verksamhet, så har Lunds universitets bibliotek ett mycket stort förtroende i samtliga aktiva användargrupper. Inom några få områden är användarna inte fullt lika tillfredsställda. Studenterna inom flera områden är missnöjda med tillgången på grupparbetsplatser och datorer för eget arbete. Likaså är studenterna och lärare/forskare inom vissa fakulteter/områden missnöjda med bibliotekens tillgänglighet på kvällar och helger. Samtliga grupper har också mycket liten erfarenhet av bibliotekens utbildnings- och informationstjänster. Det finns också ett svagt missnöje inom en del områden med informationstjänsternas kvalitet. Mest missnöje finns med möjligheten att påverka bibliotekens litteraturval och utveckling.

Fem problemområden

Genom kartläggningen av informationsvägar och biblioteksanvändning i kombination med användargruppernas bedömningar framkommer fem mer övergripande problemområden för bibliotekens utveckling.

- Studenter och lärare/forskare inom de konstnärliga högskolorna befinner sig ofta på biblioteket. Men lärarna/forskarna här har en lägre värdering när det gäller relevansen i de samlingar de har tillgång till än lärare/forskare inom andra områden. De får också till viss del gå utanför Lunds universitets bibliotek för att fylla sina behov. Dessutom använder såväl lärare/forskare som studenter elektroniska bibliotekstjänster i betydligt lägre grad än andra motsvarande grupper gör. Studenterna är missnöjda med tillgången på datorer både för sökningar och eget arbete. Det utbud av bibliotekstjänster från LU som utnyttjas ser därför ut att vara begränsat, både på grund av högskolornas lokalisering och lärares/forskares och studenter begränsade erfarenhet av systematiska sökningar. Behovet av biblioteksresurser inom det konstnärliga området behöver följas upp.
- Studenterna inom Lunds tekniska högskola ger inte uttryck för något missnöje med den biblioteksservice de utnyttjar. En fjärdedel av dem har inte varit på biblioteket under det senaste året. En tredjedel av de studenter som har använt biblioteket har inte någon erfarenhet av väsentliga delar av bibli-

otekstjänsterna. De använder också biblioteken mer sällan i jämförelse med studenter inom andra områden - i genomsnitt någon gång per termin. Det innebär att merparten inte använder biblioteken för regelbundet studiearbete. Inte heller använder de elektroniska tjänster i någon större utsträckning. Slutligen värderar de den egna förmågan att göra sökningar och följa kunskapsutvecklingen inom det egna ämnesområdet som mindre än andra studenter. Kopplat till översikten av informationsvägarna verkar studenterna inom LTH ha begränsade inslag av självständigt kunskapssökande i sin grundutbildning. Enligt Studentbarometer 2000 har studenterna på LTH också flest timmar schemalagda. Eftersom doktoranderna inom LTH inte uppvisar motsvarande mönster, pekar detta på en stor skillnad mellan de krav som ställs på informationskompetens inom grundutbildning och forskarutbildning inom LTH, som inte framträder lika påtagligt inom andra fakulteter.

- Det tredje problemområdet utgörs av skillnaden mellan å ena sidan användarnas generellt mycket höga skattning av den egna informationskompetensen och å andra sidan deras bristande erfarenheter såväl av stora delar av de elektroniska bibliotekstjänsterna som av utbildningsutbudet inom området. Alla grupper anger att tillgången till datorer för litteratursökningar genomgående är god, utom inom KO där studenterna är mycket missnöjda. Men stora grupper studenter inom samtliga fakulteter har inga erfarenheter av att använda elektroniska bibliotekstjänster. KO och LTH har de största andelen studenter utan dessa erfarenheter. De mindre grupper som använder dessa tjänster är däremot oftast mycket nöjda. Doktoranderna utgör de mest kvalificerade användarna, med en låg andel icke-användare. Hälften av de 229 fria kommentarerna om de elektroniska tjänsterna har skrivits av doktorander och innefattar till lika delar kritik mot tjänsternas kvalitet och önskemål om snabb utbyggnad.

- De elektroniska bibliotekstjänsterna får goda betyg av de användargrupper som utnyttjar dem. Av de elektroniska tjänsterna är användarna dock minst nöjda med LOLITA. Katalogen får mycket kritik i de fria kommentarerna, särskilt från doktoranderna. Kritiken tar upp systemets uppbyggnad och att det ger osäkra sökresultat om man inte känner till hur det är strukturerat. LOLITA används också mest inom HT och S och minst inom M, där man mer använder elektroniska databaser. Stora grupper bland studenterna avstår också från att bedöma sin egen förmåga att använda LOLITA.

- En övergripande fråga är på vilket sätt biblioteken stimulerar eller uppmuntrar användarna till delaktighet i litteratururval och biblioteksutveckling. Uppfattar studenter, doktorander och lärare/forskare överhuvudtaget att deras medverkan kan vara viktig? Både lärare/forskare, doktorander och studenter tycker att det är ganska viktigt att kunna påverka bibliotekens utveckling. En majoritet av de tre användargrupperna har inte lämnat något förslag på inköp av litteratur till biblioteket under det senaste året. Flertalet studenter på alla fakulteter/områden, utom KO, saknar erfarenhet av att kunna påverka

litteratururval. Men även bland doktoranderna saknar 40-55% inom LTH, MN och M denna erfarenhet. Och de som bedömer sin möjlighet att påverka är inte särskilt nöjda. Lärare/forskare är mer nöjda med sin möjlighet att påverka än vad doktoranderna är. Men även bland lärare/forskare saknar stora grupper (20-35%) erfarenhet av möjlighet att påverka. Eftersom doktoranderna är en kvalificerad användargrupp med aktuella kunskaper i hur man bäst kan utnyttja de elektroniska verktygen för systematiska sökningar, så framstår de som en outnyttjad resurs när det gäller samverkan för litteratururval och biblioteksutveckling. Lärarnas/forskarnas delaktighet är också problematisk, med tanke på ett de inte på samma sätt som doktoranderna är beroende av bibliotekstjänsterna och att det inom denna grupp finns de som utgör kunskapsfronten inom sina ämnesområden. Vid den fortsatta utvecklingen av biblioteksnätverket bör frågor om hur de olika användargrupperna kan göras delaktiga i litteratururval och biblioteksutveckling särskilt beaktas.

3. Användargrupperna i undersökningen

3.1 Populationer och urval

Undersökningen utgår från att studenter, doktorander och lärare/forskare är de viktigaste användargrupperna. Biblioteks nätverkets uppgift är att professionellt bistå dem i deras kunskapsbildande verksamhet i form av studier, undervisning och forskning – universitetets kärnverksamhet – med nödvändig informationsförsörjning. Användare utanför de här grupperna har således inte undersökts. Teknisk-administrativ personal inom universitetet har inte ingått. Biblioteksbarometern ger inte heller underlag för att bedöma på vilket sätt Lunds universitets bibliotek uppfyller ett nationellt ansvar gentemot externa användare eller vilken biblioteksservice den egna ledningen och administrationen behöver. De tre populationerna avgränsades på nedanstående sätt.

Studentpopulationen består av samtliga registrerade för vårterminen 2000. Från gruppen undantogs utländska utbytesstudenter, studenter som läser svenska för utländska studenter, studenter som läste utomlands under vårterminen 2000 samt studenter på Trafikhögskolan och inom uppdragsutbildningar. Urvalet gjordes slumpmässigt och motsvarande 5% av studenterna inom områdena LTH, M, S och HT. För J, MN och tionde området (Ö) tillsågs att urvalet skulle omfatta minst 100 studenter, inom KO valdes 35 studenter inom respektive högskola (konst, teater, musik). Barometern gick sammantaget ut till 1230 studenter.

Doktorandgruppen består av de som under höstterminen 1999 var registrerade med minst 50% aktivitet. Urvalet motsvarade ca 40% av gruppen inom respektive område, utom inom J, KO och Ö där samtliga togs med. Barometern gick ut till 1077 doktorander.

För lärare/forskare bestämdes populationen till samtliga anställda med undervisning och/eller forskning i tjänsten, dvs. professorer, lektorer, forskarassistenter/motsvarande samt adjunkter. För LTH, MN, M, S och HT uppgick urvalet till 40% av lärare/forskare medan samtliga lärare/forskare ingick i urvalet inom J, KO samt Ö. Barometern gick ut till 1025 lärare/forskare.

Sista svarsdatum hade 2197 enkäter återsänts. Av dessa visade sig 53 inte var ifyllda därför att personen flyttat, bytt arbete eller uppgifter, vilket innebär att de inte längre ingår i urvalet. Efter justering av uppgifterna kom därför det totala urvalet att bestå av 3279 personer.

3.2 Svarsfrekvens och användargruppernas sammansättning

Barometern besvarades av 65% av hela urvalet, med en variation mellan de tre användargrupperna från 64 till 66%.

Tabell 1. Population, urval och svarsfrekvens per användargrupp

Grupper	Pop. Antal	Urval Andel %	Urval Antal	Svar Antal	Svarsfrekv. %
Studenter	25465 (vt00)	5	1218	779	64
Doktorander	2446 (ht99)	43	1047	693	66
Lärare/forskare	2491 (i heltid)	40	1014	672	66
Summa	30402	11	3279	2144	65

En jämförelse mellan fördelningen av de tre populationerna och användargruppernas svar över olika fakulteter/områden framgår av tabell 9 (bilaga 2). Den visar att det externa bortfallet i undersökningen inte är koncentrerat till något särskilt område utan att svarsfördelningen över fakulteterna relativt väl motsvarar populationernas fördelning. Doktoranderna inom LTH har en något svagare representation i svarandegruppen än i populationen. Studenterna inom J samt lärare/forskare inom KO har en motsvarande något större representation bland de svarande än i populationen, vilket i sin tur återspeglar att ett något större urval gjordes inom dessa små områden.

Då sammansättningen av studenter, doktorander och lärare/forskare inom olika fakulteter/områden i stor utsträckning skiljer sig mellan fakulteterna är jämförelser för den sammanslagna användargruppen mellan fakulteter/områden inte meningsfull. Dessutom skiljer sig urvalet av studenter (där 5% ingår) från de övriga (där 40% ingår). Därför kommer resultaten att redovisas per användargrupp separat för varje fakultet/område. Detta innebär att de grupper som jämförs ibland blir små. Resultatet bör i dessa delar tolkas med viss försiktighet. Tionde området (Ö) hade en lägre svarsfrekvens än övriga områden och är dessutom litet – det redovisas därför inte fortsättningsvis vid fakultetsindelade svarsredovisningar.

Tabell 2. Andelen kvinnor och män bland de svarande

Grupp	Kvinnor %	Män %
Studenter	56	44
Doktorander	45	55
Lärare/forskare	28	72

Könsfördelningen motsvarar i huvudsak mot fördelningen inom populationerna. Könsfördelningen inom de olika populationerna mellan olika fakulteter/områden är mycket snedfördelad, så att t.ex. studenterna inom LTH och MN har störst andel män medan HT och M är kvinnodominerade. Vid olika analyser av materialet har det visat sig att några tydliga skillnader mellan män och kvinnor, som inte kan hänföras till att könen är olika representerade både mellan de olika användargrupperna och mellan fakulteter/områden, inte går att visa.

Tabell 3. Åldersfördelning i svarandegrupperna

	Student %	Doktorand %	Lärare/forsk. %
<21 år	14	0	0
21-25 år	51	5	0
26-30 år	18	41	3
31-40 år	12	33	22
41-50 år	4	12	30
51-60 år	1	7	33
>60 år	0	3	12
n	778	690	669

Flertalet av studenterna (65%) är 25 år eller yngre. Av doktoranderna är 74% i åldersintervallet 26-40 år. Det är mycket ont om lärare/forskare under 30 års ålder. Hälften är 31-50 år och 45% är över 50 år.

3.3 Användarnas sammanlagda erfarenhet av Lunds universitets bibliotek

De tre användargrupperna har varit i kontakt med bibliotekssystemet vid Lunds universitet, som ett led i studier, undervisning eller forskning under olika lång tid. Det finns en stor spridning av erfarenheterna, med toppar motsvarande de olika användargruppernas karaktär.

Tabell 4. Erfarenhet av biblioteken vid Lunds universitet

Erfarenhet	Studenter %	Doktorander %	Lärare/forsk %
0-1 år	31	3	3
2-3 år	41	10	4
4-5 år	22	12	4
6-10 år	5	50	13
11-15 år	1	19	17
16-20 år	0	3	14
>20 år	0	3	45
Total	100	100	100

Fördelningen ger en antydning om att nyrekryteringen av lärare/forskare men även av doktorander till LU från andra universitet och högskolor under den senaste femårsperioden inte ser ut att ha varit särskilt omfattande. Nästan hälften av lärarna/forskarna har mer än tjugo års erfarenhet av biblioteken inom LU. Bland lärare/forskare utgör lektorerna den största gruppen med 35%, den näst största, 27%, är forskarassistent/motsvarande. Professorer och adjunkter utgör vardera 19%.

Bland lärare/forskare och doktorander redovisade 178 personer att de saknar en egen arbetsplats på sin institution. Av dessa är 45 lärare/forskare varav hälften inom KO. Resten är doktorander varav 68 från HT och 35 från S.

Av lärare/forskare är 13% främst verksamma i Malmö, resten i Lund. Av studenterna är 8% verksamma i Malmö, 2% i Helsingborg och 1% på annan ort - således 89% i Lund och 11% på andra orter. Av doktoranderna är 7% verksamma på annan ort än Lund/Malmö, 6% i Malmö och resten (87%) i Lund.

4. Informationsvägar och anskaffning av litteratur

4.1 Informationsvägar i studier, undervisning och forskning

Bibliotekens roll i det totala informationsflödet och i kunskapskommunikationen förändras när nya medier tas i bruk. Vilka bibliotekstjänster det blir viktigt att utveckla, beror i sin tur på vilka informationsvägar studenter, doktorander och lärare/forskare faktiskt utnyttjar för att upptäcka och anskaffa den litteratur/del material de behöver.

Studenternas sätt att upptäcka material för sina studier är i jämförelse med doktoranders och lärares/forskares informationsvägar mer begränsade. De använder färre vägar, som man därigenom kan anta att de är mer beroende av. Kurslitteraturlistan, biblioteksbesöket och lärarens eller kursarens tips ser ut att utgöra den främsta utgångspunkten för studenternas kunskapssökande relaterat till deras studier. Det innebär att studenterna främst läser litteratur och material någon annan upptäckt åt dem och att de inte söker så mycket själva – mer än kanske just på biblioteket.

Studenterna inom olika fakulteter använder informationsvägarna i olika utsträckning. Inom LTH besöker studenterna mer sällan bibliotek inom LU (och andra bibliotek). På det viset är de den mest begränsade gruppen bland studenterna, eftersom de också i mindre utsträckning än andra studenter använder sig av systematiska sökningar i databaser och bibliotekskataloger. De är i sina studier nästan helt hänvisade till redan anvisad litteratur. Studenterna på MN använder sig av systematiska sökningar och biblioteksbesök inom LU i något högre grad, men övriga studenter använder dessa vägar mer. För studenterna inom konstnärliga området utgör det mest besökta biblioteket Malmö stadsbibliotek.

Tabell 5. Informationsvägar i studier, undervisning och forskning

	student	doktorand	lärare/forskare
Anvisning i kurslitteraturlista	4,4	2,4	2,1
Besök på bibliotek inom LU	3,7	3,4	3,0
Tips från lärare eller handledare	3,6	3,5	2,5
Tips från kolleger eller kursare på institutionen	3,4	3,5	3,3
Letar i bokhandel	3,1	2,1	2,3
Systematiska sökningar i databaser o bibl.kataloger	3,0	4,3	3,6
Besök på stadsbibliotek	2,8	1,8	1,7
Söker bland referenser i böcker/artiklar	2,8	4,4	3,9
Letar i bokhandel via nätet	2,1	2,5	2,4
Genom kontinuerlig läsning av tidskrifter	2,0	3,5	3,7
Information via massmedier	2,0	2,0	2,3
Besök på specialbibliotek	1,8	2,0	2,0
Besök på andra högskolebibliotek	1,7	1,9	1,7
Tips genom e-postlistor el nätverk	1,5	2,3	2,5
Söker i förlagskataloger	1,3	1,8	2,6
Tips genom konferenskontakter	1,2	2,9	3,2

(1 = Aldrig, 5 = Mycket ofta, medelvärden per grupp)

Doktorandernas informationsvägar är rikare än studenternas. De använder fler vägar där de själva upptäcker den litteratur de behöver. Och de vägar de utnyttjar oftast är av formell karaktär - systematiska sökningar i databaser samt genom referenser i andra böcker och artiklar.

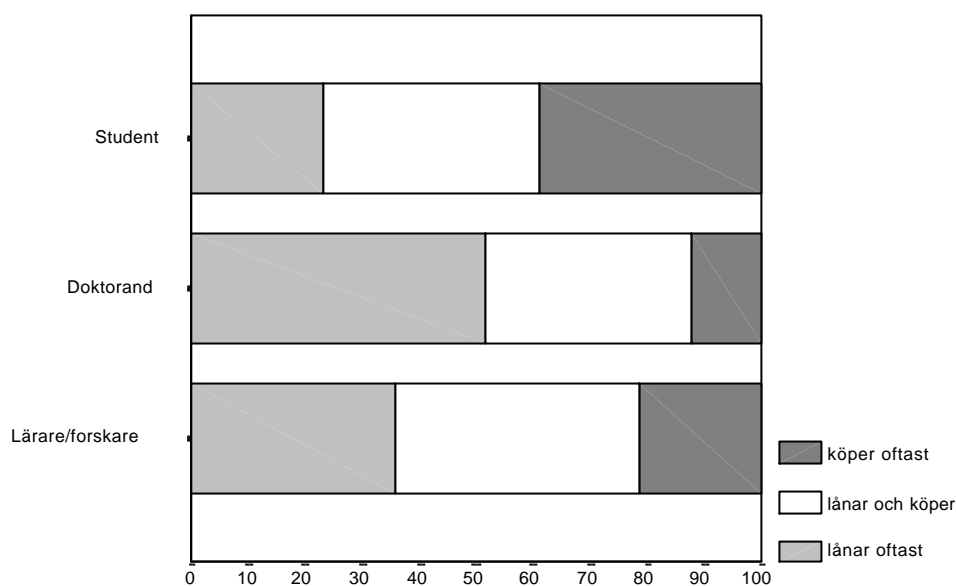
Mellan doktorander inom olika fakulteter är det inte så stora skillnader. Deras informationsvägar är både mer formella och homogena än studenters och lärares/forskares. Ett undantag gäller doktoranderna på LTH. De liknar studenterna inom fakulteten genom att de bland doktoranderna använder bibliotek inom LU i minst utsträckning. Däremot uppvisar de samma höga grad av systematiska sökningar i databaser som doktorander inom andra fakulteter, vilket gör att det finns en mer markerad skillnad mellan studenters och doktoranders informationsvägar inom LTH än inom andra fakulteter. Doktorander inom J och S använder nätbokhandel något oftare än andra doktorander. Inom HT besöker doktoranderna LU-bibliotek för att upptäcka ny litteratur mer frekvent än övriga.

Lärare/forskare har den bredaste användning av informationsvägar. De använder flera informationsvägar relativt ofta och ser inte ut att vara helt beroende av någon. Breddningen avser några informationsvägar av mer informell karaktär och mer beroende av förhandskunskaper och personliga kontakter inom ämnesområdet, främst konferenser, epostlistor och nätverk. Jämfört med studenter och doktorander utgör inte besök på bibliotek inom LU en lika ofta använd väg att upptäcka litteratur.

Skillnader mellan lärare/forskare på olika fakulteter kan också noteras. Tips från kollegor utgör en oftare använd informationsväg för lärare/forskare inom S och KO. Lärare/forskare inom KO har annorlunda sammansättning av sina informationsvägar. De använder inte systematiska sökningar eller referenser i böcker och artiklar, utan upptäcker nytt material främst genom kolleger samt genom kontinuerlig läsning av tidskrifter eller andra källor.

Sammanfattningsvis kan olikheterna i de olika användargruppernas sätt att utnyttja olika informationsvägar översiktligt beskrivas på följande sätt: Studenternas informationsvägar i studierna är relativt styrda. De upptäcker främst material som på förhand valts ut av andra. Det är framför allt genom biblioteksbesök de upptäcker litteratur på egen hand. Doktorandernas informationsvägar domineras av formella och systematiska sätt att själva upptäcka ny litteratur. Lärare/forskare använder såväl formella som informella informationsvägar och har många olika sätt att upptäcka ny litteratur inom sitt område.

Figur 2. Anskaffning av litteratur – oftast använt sätt

Studenterna köper oftast den litteratur de behöver och lånar minst, medan doktoranderna uppvisar motsatt mönster. De lånar betydligt oftare än de köper. Lärare/forskare lånar och köper sin litteratur i ungefär samma utsträckning. Av studenterna köper män litteratur i större utsträckning än vad kvinnorna gör. Detta beror på att det finns flera manliga studenter inom LTH och MN där den grundläggande litteraturen köps i större utsträckning än inom andra fakulteter/områden.

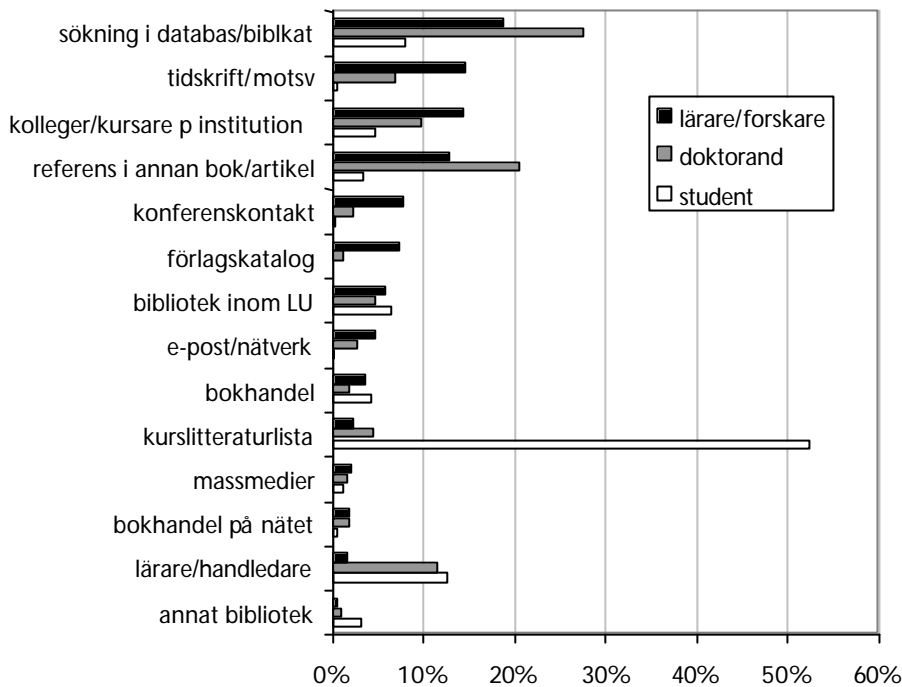
Studenter dominerar i faktiskt antal helt bland biblioteksbesökarna inom LU. Det har alla tidigare användarstudier visat (Se genomgång i avsnitt 10). De är ju också i faktiskt antal cirka tio gånger fler än doktorander och lärare/forskare. Vad sammanställningen ovan visar är dock hur beroende studenterna är av att bokhandeln fungerar för sin informationsförsörjning. Bara en femtedel av studenterna lånar oftast sin litteratur. Detta visar att studenterna, när det gäller på förhand utvald och anvisad litteratur, är relativt biblioteksberoende. Inom fakulteter/områden där de grundläggande studierna domineras av på förhand utvald litteratur kommer biblioteksbesök inte på samma sätt att ingå i de pedagogiska villkoren för studierna som inom områden där studenterna behöver göra egna sökningar av material.

4.2 Hur upptäcktes och anskaffades senaste källan?

I föregående avsnitt redovisades användargruppernas egna skattningar av vilka informationsvägar de utnyttjar i studier, forskning och undervisning. Sådana självbedömningar utgör en sammanvägning av hur det förhåller sig mer faktiskt och hur den svarande önskar och tror att det ser ut. Därför undersöktes

också på vilket sätt användarna upptäckt och anskaffat den senaste boken/artikeln/källan de använt sig av i studier, undervisning eller forskning i april år 2000.

Figur 3. Hur den senast använda källan upptäcktes.

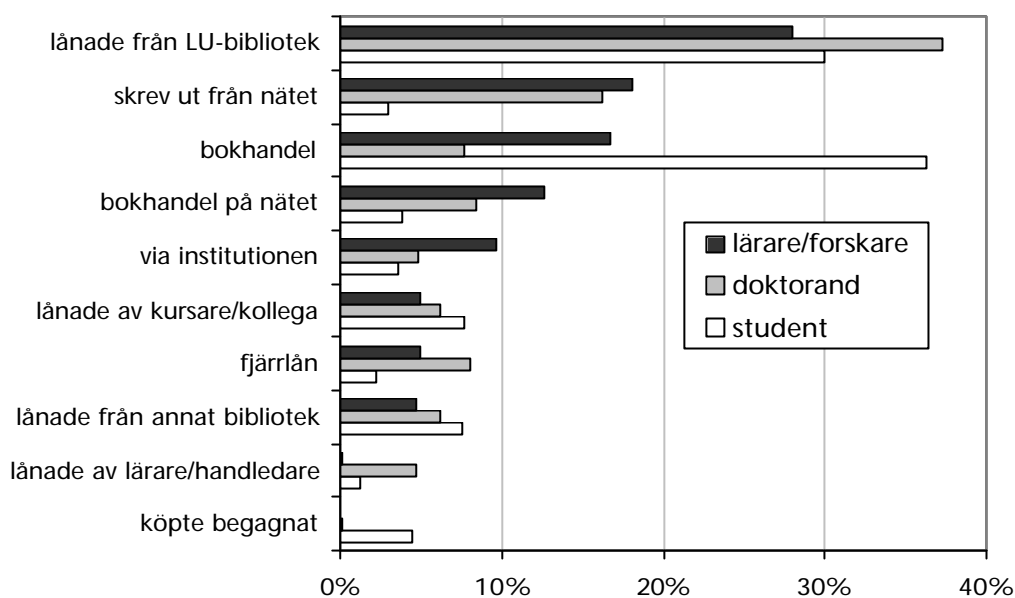

Bilden av de mest använda informationsvägarna förstärks genom redovisningen av hur studenter, doktorander och lärare/forskare faktiskt upptäckt den senaste källa man använt för sin kunskapsutveckling.

Två tredjedelar av det studenterna läste utgörs av kurslitteratur eller något anvisat av lärare. Detta bekräftar bilden av den relativt traditionella pedagogik Studentbarometer 2000 påvisat. Det är inte så stor andel av det studenter läser som de funnit genom att söka självständigt. Deras informationsvägar är mer styrda och begränsade.

Doktoranderna upptäcker den största andelen källor genom egna systematiska sökningar. Nästan hälften av de källor de använt har upptäckts genom mer formella sätt att söka litteratur, medan de mer informella vägarna inte är så utvecklade som hos lärare/forskare. De senare upptäcker sin litteratur på många olika sätt, både genom formella och informella kanaler. Skillnaderna mellan doktoranders och lärares/forskares informationsvägar bekräftas också.

Figur 4. Hur den senast använda källan anskaffades.

Biblioteken har en mycket stor betydelse för att studenter, doktorander och lärare/forskare verkligen ska få boken i sin hand. Nästan hälften av alla upptäckta och använda källor inom de tre användargrupperna lånades på bibliotek, den största andelen på något av Lunds universitets bibliotek. Men för studenterna var bokhandel/inköp ändå en lika vanlig väg att förse sig med litteratur som att låna. Redovisningen överensstämmer också med den skattning grupperna gjorde av hur de vanligtvis anskaffar litteratur (figur 2), där doktorander lånar mest. Skillnaden är att utskrift från nätet för lärare/forskare och doktorander här är ett viktigt alternativ. Detta var den näst vanligaste vägen att skaffa sig tillgång till källan för dem. Få studenter använde detta alternativ.

Av alla källor studenterna anskaffade lånades 48% på olika vägar. Doktoranderna lånade 61% och lärare/forskare 38% av sina källor. En stor andel av dessa källor kopierades sedan innan de återlämnades. Två tredjedelar av doktoranderna kopierade sina lån, mot en tredjedel av studenterna. Om man för respektive grupp adderar den andel av källorna som antingen kopierades eller skrevs ut från nätet, får man en uppfattning av den betydelse kopieringsapparaten och skrivaren har fått för ett mer permanent litteraturförvärv. Av de källor doktoranderna anskaffade blev 58% antingen kopierade eller utskrivna från nätet, för lärarna var motsvarande andel 38% och för studenterna 18%.

4.3 Sammanfattning – informationsvägarnas karaktär

De informationsvägar som används i kunskapsbildande arbete – i studier, forskning och undervisning - utvecklas ganska långsamt och breddas med ökande erfarenhet från det område man är verksam inom.

Studenternas informationsvägar i studierna är nyligen etablerade (2-3 år) och är relativt styrda och begränsade. För studier där litteraturen är bestämd på förhand är studenterna ganska biblioteksberoende. De kan gå direkt till bokhandeln för anskaffning av kurslitteraturen, om den inte finns tillgänglig för lån. Då studenter inte i samma utsträckning som doktorander ägnar sig åt egna sökningar eller som lärare/forskare upptäcker litteratur på andra mer informella vägar, har emellertid biblioteken också funktionen att stödja, bredda och komplettera de snäva informationsvägarna. För studenterna blir biblioteket den plats där studieperspektivet kan öppnas och egna upptäckter göras. Biblioteket har en avgörande betydelse som en stödjande miljö för utveckling av studenternas informationsvägar.

Doktoranderna har betydligt längre erfarenhet från ämnesområdet (6-10 år). De håller på att bygga upp egna kvalificerade informationsvägar inom sitt område, både formella och informella. De informella vägarna tar betydligt längre tid att förvärva än de formella. För doktoranderna spelar biblioteket en viktig roll både som grund för en rad systematiska sätt att upptäcka litteratur, men också för anskaffning. Doktoranderna lånar merparten av sina källor. Deras informationsvägar gör att de blir aktiva biblioteksanvändare, som också bygger upp aktuella färdigheter i de senaste sätten att göra sökningar och använda olika elektroniska hjälpmedel. Den snabba utveckling av de elektroniska medierna de senaste åren, som i tid sammanfaller med de aktiva doktorandernas utveckling av färdigheter i systematiska sökningar, pekar på att doktoranderna är en kvalificerad användargrupp, betydelsefull för biblioteksutvecklingen.

Lärares/forskares informationsvägar har byggts upp under mycket lång tid (15-25 år) och de använder många olika vägar både för att upptäcka och anskaffa det material de behöver. Deras informationsvägar baseras både på informella kontakter, olika nätverk och förhandskännedom om området, samt på mer formella vägar och systematiska sökningar. Informationsvägarna är mer heterogena och av varierande karaktär beroende på forsknings- eller ämnesområdets karaktär. De behöver inte på samma sätt som studenter eller doktorander bibliotekets stöd för att upptäcka ny litteratur – i det är de ofta biblioteksberoende. Däremot behöver de ofta (men långt ifrån alltid) biblioteket för anskaffning och de kan inom vissa områden också vara beroende av bibliotekets samlingar för det direkta forskningsarbetet till exempel inom humaniora och samhällsvetenskap.

Diskussion – Utveckling av informationsvägar, en grund för övergripande/professionella färdigheter

Informationsvägarnas successiva framväxt understryker att de har betydelse för hur övergripande färdigheter och ett livslångt lärande utvecklas. Vid en jämförelse mellan studenter, doktorander och lärare/forskare i det här perspektivet är det emellertid viktigt att också ta hänsyn till att utvecklingen av informationsvägar har olika betydelse och inriktning när den utgör grund för studier, forskning eller undervisning.

Den överväldigande delen av studenterna förbereder sig för ett aktivt yrkesliv utanför universitetets väggar. De läser olika ämnen och program för att utveckla en kombination av kunskaper och färdigheter, som de kan använda i helt andra sammanhang än studier och forskning. Studenterna lämnar universitetet efter sin grundexamen med de specialkunskaper och den informationskompetens och övergripande färdigheter (t.ex. förmåga att följa kunskapsutvecklingen och att kunna kommunicera inom utbildningens område) de hunnit förvärva inom en ganska begränsad tidsrymd.

Den äldre forskarutbildningen utgjordes av ett kvalificerat lärlingssystem inriktat på att successivt bygga upp doktorandernas kompetens för att verka inom samma område som de forskare som fungerade som deras handledare – ofta under mycket långa studietider. Framtiden efter forskarutbildningen utspelades inom många områden främst inom universitetets väggar. Efterfrågan på forskarkompetens i företag och organisationer ökade dock successivt främst inom tekniska, naturvetenskapliga och medicinska områden. Utbyggnaden av de regionala högskolorna har också ökat efterfrågan på disputerade inom flera ämnesområden. Forskarutbildningen har sedan slutet av 1990-talet genomgått stora förändringar. Den behandlas idag som en kvalificerad fyraårig formaliserad studiegång, som ska tillgodose både universitetens samt det övriga samhällets ökande behov av forskarutbildade. Frågan är dock i vilken utsträckning de inre villkoren för doktorandernas forskningsarbete och kunskapsutveckling verkligen påverkats i denna riktning.

Idag kan således doktorandernas kunskapsbildande arbete betraktas som vänt både inåt mot ämnets/forskningsområdets utveckling och utåt mot framtida tillämpningsområden inom företag och organisationer. Doktoranderna är en nyckelgrupp både för universitetets inre utveckling (bibehållande och utveckling av spetskompetens inom olika forskningsområden, rekrytering av kvalificerade lärare) och för universitetets uppgift att förse andra områden med forskarkompetenta medarbetare. Önskemålen om en effektivisering av studietiderna och en ökning av antalet doktorander ställer nya krav på i vilken takt doktoranderna ska kunna bygga upp kvalificerade informationsvägar inom sitt ämnesområde. Dagens doktorander har inte tio-femton år till sitt förfogande för denna process. De informella informationsvägarna tar längst tid att utveckla. När studietiderna avkortas kan man förutse en ökad fokusering från doktorandernas sida på formella och systematiska system för informa-

tionsförsörjning, eftersom dessa kan kompensera deras ännu relativt utvecklade informella nätverk.

Lärare/forskare inom universitetet har sin främsta förankring i att på lång sikt bidra till ämnets eller forskningsområdets utveckling och reproduktion. Relationen mellan olika forskningsområden och olika samhälleliga eller professionella verksamhetsområden har dock mycket olika karaktär, vilket innebär varierande grader av kontakter och ömsesidig påverkan. Men de informationsvägar som lärare/forskare förvärvat under mycket lång tid syftar främst till den ämnesinterna kunskapsbildningen. Både formella och informella informationsvägar ser idag ut att skifta medier och bli alltmer elektroniskt bundna. Takten i denna utveckling ser emellertid ut att vara mycket olika inom olika ämnesområden och för olika generationer lärare/forskare.

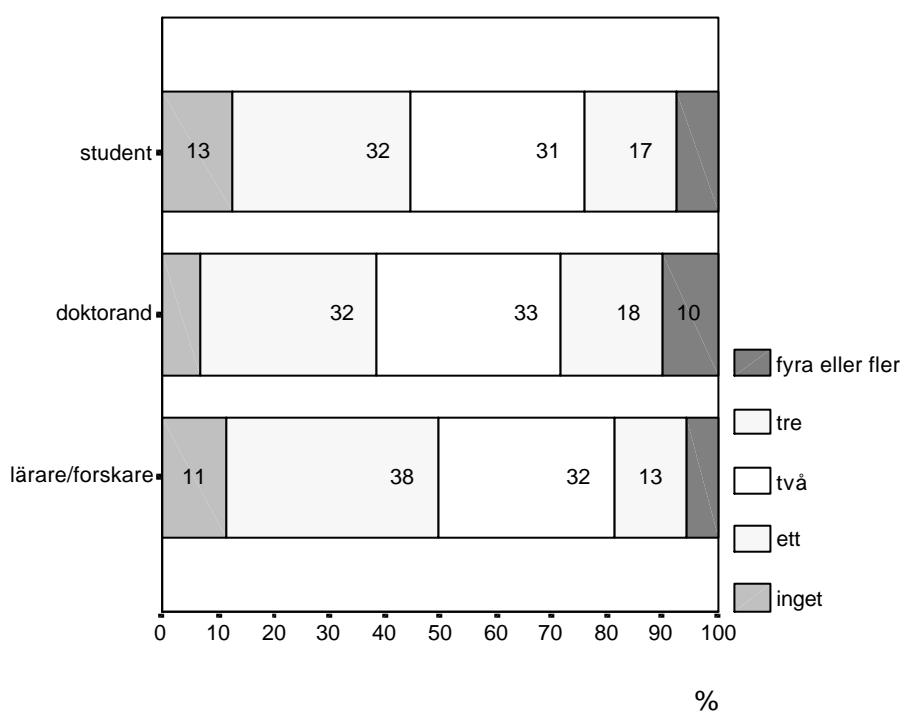
Universitets- och institutionsbiblioteken har ursprungligen kommit till som ett resultat av och ett stöd för lärare/forskare och doktorander i deras långsiktiga ämnes- och forskningsinriktade kunskapsbildande arbete. I den gamla universitetstraditionen kunde lärare/forskare också vara tillfredsställda med att mer eller mindre informellt, i lugn takt, skola in sina doktorander i de egna sätten att söka information. På studenter i grundläggande utbildning ställdes inte kraven att utveckla egen informationskompetens. De skulle i huvudsak tillgodogöra sig på förhand utvalda kunskaper och för det ändamålet var t.ex. kursbibliotek adekvata. Idag är informationssituationen en helt annan. Det finns ett överflöd av kvalificerad information, för den som kan hantera de elektroniska verktygen och bedöma innehållet. Och denna information är inte enbart av betydelse för lärare/forskare utan blir av allt större betydelse för olika professionella grupper. Både studenter och doktorander behöver inom studietidens ram hinna lära sig hantera möjligheterna och bygga upp egna kvalificerade informationsvägar för sin fortsatta kunskapsutveckling - förutom att skaffa sig förmåga att bedöma innehållet. Detta även inom områden som kanske inte till alla delar är synonyma med de lärare/forskare är verksamma inom. De senaste årens snabba utveckling av de elektroniska möjligheterna att skaffa information i kombination med högskolelagens krav på att studenterna att redan inom grundläggande utbildning ska skaffa sig förmåga att följa kunskapsutvecklingen inom sitt område (§9) ställer därigenom både biblioteken och grundutbildningen inför gemensamma pedagogiska utmaningar.

5. Hur Lunds universitets bibliotek används

5.1 De flesta utnyttjar ett eller två LU-bibliotek

Inom Lunds universitet fanns våren 2000 över sextio skilda bibliotek med mycket olika storlek och inriktning. Det normala mönstret för studenter, doktorander och lärare/forskare är att använda sig av ett eller två LU-bibliotek. Två tredjedelar av alla tre grupperna har gjort det. Skillnaderna mellan användargrupperna är små (figur 5), men större mellan fakulteterna.

Figur 5. Antal använda LU-bibliotek under året – studenter, doktorander, lärare/forskare

Inom MN, S, J och HT använder sig flertalet av studenterna, doktoranderna och lärarna/forskarna av två eller fler LU-bibliotek. Inom LTH, M och KO har majoriteten i samtliga användargrupper använt ett eller inget LU-bibliotek. (Se bilaga 2, tabell 10). Inom M använder många främst bibliotek inom sjukvården. Inom det konstnärliga området har en stor majoritet av både lärare/forskare och studenter använt ett enda LU-bibliotek under året. Men av de tidigare redovisade informationsvägarna framgick att både lärare/forskare och studenter inom KO ofta går till stadsbiblioteket. En student på konsthögskolan skriver: "Jag känner bara till biblioteket på konsthögskolan. (---) Jag skulle vilja ha tillgång till alla bibliotek inom universitetet, men ingen har informerat mig om och hur - får man det? (Går det?) (---) Min utbildning är bred, men mitt bibliotek är extremt smalt."

Inom det tekniska och medicinska området finns grupper med mycket begränsad användning av LU-bibliotek. LTH har den största andelen studenter som inte har använt något bibliotek alls inom LU det senaste året – 24%. Bland doktorander inom LTH och M dominerar de som använder endast ett LU-bibliotek, även bland de för övrigt aktiva doktoranderna (av doktoranderna inom MN, S och HT använder ungefär två tredjedelar sig av två eller fler bibliotek). Men även 16-18% av lärare/forskare inom LTH och M har inte besökt något LU-bibliotek under året. Samtidigt använder en tredjedel inom dessa områden två eller fler LU-bibliotek. Inom LTH och M varierar således utnyttjandet av biblioteken mer än inom andra fakulteter. Ett skäl att inte utnyttja bibliotek inom LU överhuvudtaget skulle kunna vara att man är lokaliserad så att det faller sig naturligtast att använda andra biblioteksresurser. Av de i användargrupperna som inte har använt något LU-bibliotek under året finns en relativt stor andel användare av andra bibliotek, vilket även framgår av avsnittet med redovisning av informationsvägar. 51 personer angav något bibliotek utanför LU som mest använda bibliotek (trots att frågan enbart var formulerad för att ange LU-bibliotek). En genomgång visar att det främst är olika Malmö-bibliotek (stadsbiblioteket och Malmö högskola) samt bibliotek i anslutning till sjukvården de utnyttjar - således främst inom M och KO. En lärare/forskare inom M skriver: "USEL service till enheterna i Malmö. Utan sjukhusbiblioteket på UMAS hade vi varit förlorade. Heder är det!"

Någon uppgift som tyder på att 24% av studenterna och 16% av lärare/forskare inom LTH, som inte har använt något LU-bibliotek under det senaste året, använder andra bibliotek finns inte. Informationsförsörjningen för dessa grupper ser ut att uppfyllas utan att de behöver besöka något bibliotek. Frågan är dock på vilket sätt - och om skälen till det låga biblioteksutnyttjandet är desamma för studenter och lärare/forskare inom LTH. Studenternas låga utnyttjande av systematiska sökningar och databaser pekar på att deras svaga bibliotekskontakt snarare ser ut att vara en konsekvens av ett på förhand styrt informationsurval och en hög grad av litteraturköp än att informationsvägar utanför bibliotekslokalerna utnyttjas. En LTH-student skriver: " Jag har varit på UB2 en gång - för att leta efter en kompis."

Det är tydligt att man som lärare/forskare inom vissa tekniska och medicinska områden idag kan ha sin informationsförsörjning till stora delar ordnad vid sidan om de faktiska bibliotekslokalerna. Den snabba framväxten av olika elektroniska informationssystem och databaser har här stor betydelse. En doktorand inom LTH skriver: "Jag har eget rum och egen dator, så jag behöver sällan leta efter fysiska böcker. Det mesta som är intressant inom mitt område står i artiklar, och de flesta går att hämta elektroniskt." Men här finns också en gräzon där olika elektroniska databaser och bibliotekstjänster av olika användare kan uppfattas både som ingående i eller fristående från de tjänster som erbjuds inom Lund universitets bibliotek. På vilket sätt Lunds universitets bibliotek ska medverka i utvecklingen av de informationssystem

som dessa grupper använder behöver sannolikt klargöras i samverkan med berörda områden i den nya biblioteksorganisationen.

5.2 *Det bibliotek som används mest*

För att kunna ge en bild av hur användningen av olika bibliotek varierar mellan användargrupperna har biblioteken delats in i nio grupper: UB1, UB2, institutionsbibliotek inom LTH och MN, institutionsbibliotek inom M, Juridiska biblioteket, Ekonomihögskolans bibliotek, Social- och Beteendevetenskapliga biblioteket, övriga institutionsbibliotek inom S, samt till sist en samlingsgrupp för alla övriga biblioteksenheter (institutionsbibliotek inom HT, konstnärliga området samt tionde området).

Tabell 6. Mest använda bibliotek/biblioteksgrupp per användargrupp

Biblioteksgrupp	Stud. %	Dokt. %	Lär/for. %
UB1	27	33	20
UB2	20	40	35
Ib LTH-MN	3	11	13
Ib Med	5	1	5
Ib Juridik	11	2	3
Ib Ekonomi	5	6	6
Ib Soc-bet-bib	10	3	3
Ib övrigt S	8	1	1
Övrigt HT-KO-Ö	11	4	13
Summa	100	100	100
n	651	581	529

Studenter, doktorander och lärare/forskare skiljer sig åt i valet av mest använda bibliotek. Studenterna använder i större utsträckning fler olika bibliotek än vad doktorander och lärare/forskare gör. Tre fjärdedelar av doktoranderna använder UB1 eller UB2 i första hand. UB2 har inte samma starka ställning bland studenterna som bland doktorander och lärare/forskare. Inte heller institutionsbiblioteken inom LTH-MN drar proportionellt till sig så mycket studenter. Däremot framstår det nya social och beteendevetenskapliga biblioteket tillsammans med juridiska biblioteket som klart studentinriktade.

Översiktligt framstår UB1 som doktoranders och studenters bibliotek, medan UB2 mer är doktoranders och lärares/forskares bibliotek. I reella besökssiffror kommer dock studenter att dominera vid samtliga biblioteksenheter, eftersom studentgruppen är ungefär tio gånger större än de andra grupperna och fördelas över samtliga bibliotek.

UB1 är det bibliotek som har den bredaste gruppen biblioteksbesökare (bilaga 2, tabell11). Det finns användare från alla nästan alla användargrupper och

fakulteter/områden som i första hand utnyttjar UB1. Merparten av studenter, doktorander och lärare/forskare på UB1 kommer dock från HT och S.

UB2s användare är mer koncentrerade till LTH, MN och M. Inom MN och LTH utgör institutionsbiblioteken ett mer framträdande alternativ för doktorander och lärare/forskare men inte för studenter från dessa områden. Användargrupperna från M är koncentrerade till UB2 (som kanske kan sägas ha en del "institutionsbibliotek" inom sjukvården, en fjärdedel av de svarande från fakulteten använder andra bibliotek än LUs i första hand).

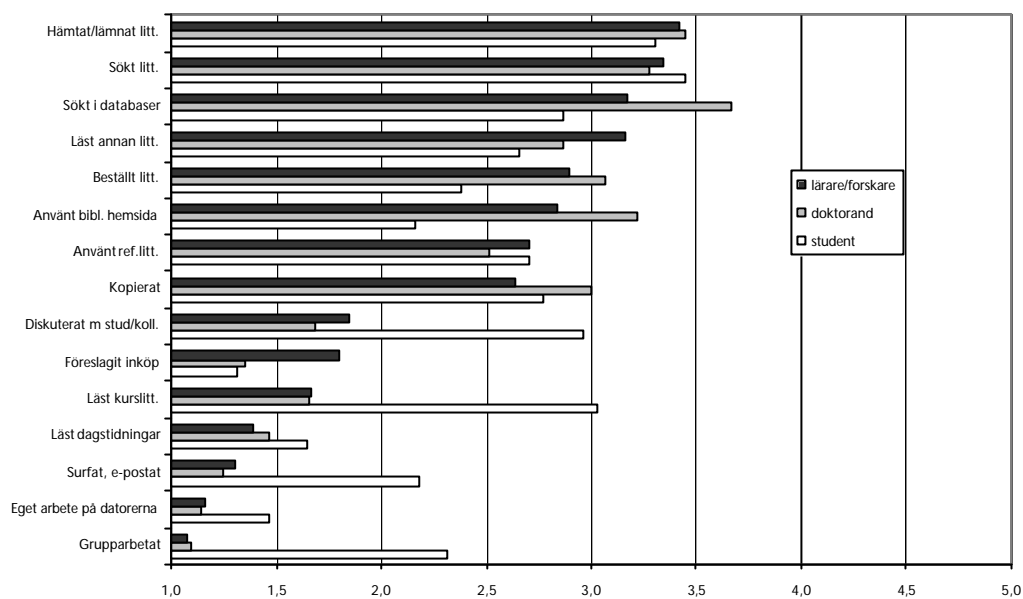
S är den fakultet som har det bredaste användarmönstret. Här utnyttjas nästan alla bibliotek eller biblioteksgrupper av mindre grupper studenter, doktorander och lärare/forskare. Men ungefär en tredjedel av besökarna från de tre användargrupperna på UB1 kommer från S.

5.3 Vad gör man på biblioteket?

Det är stora skillnader mellan användargrupperna när det gäller vad man gör på det bibliotek man besöker oftast (figur 6). Det är också stora skillnader mellan fakulteter/områden med hänsyn till vad studenter och lärare/forskare utnyttjar biblioteksbesöken för (bilaga 2, figur 11-17).

Studenterna har en särskild användarprofil medan doktorander och lärare/forskare verkar utnyttja biblioteksbesöken ungefär till samma saker, men med ganska olika intensitet. Den största skillnaden är att studenterna använder biblioteket aktivt som en viktig plats både för studiearbete och för litteratursökning medan doktorander och lärare/forskare använder biblioteket mer renodlat och avgränsat för litteratursökning.

Figur 6. Hur det mest besökta biblioteket har använts under det senaste året.

(1=aldrig, 2=mer sällan, 3=varje kvartal, 4=varje månad, 5=varje vecka)

Studenterna har en mer mångsidig användning av biblioteket än de andra grupperna. Visserligen är det studenterna gör oftast på biblioteket att söka efter och låna litteratur, men nästan lika ofta läser de kurslitteratur eller annan litteratur och diskuterar med andra studenter eller grupparbetar. Däremot beställer studenterna mer sällan litteratur, inte heller använder de bibliotekets hemsida särskilt ofta. Studenter besöker således biblioteket för att utnyttja de resurser som redan finns tillgängliga där eller för att studera. Variationen mellan fakulteterna är emellertid mycket stor, främst när det gäller hur ofta man använder sig av biblioteket (bilaga 2, figur 11-17).

Studenterna inom KO, J och M är de mest aktiva på biblioteket. De söker litteratur i genomsnitt varje månad på biblioteket och diskuterar, grupparbetar och söker i referenslitteratur ofta. Studenterna på J och M läser också ofta kurslitteratur på biblioteket och gör en del sökningar i databaser, och har rekord i kopiering jämfört med övriga studentgrupper. Studenterna inom KO läser annan litteratur och dagstidningar, diskuterar och surfar på nätet, men utnyttjar inte databaser i samma utsträckning. De är också de aktivaste när det gäller att ge förslag på inköp till biblioteket. Studenterna inom S och HT är en mellangrupp. De är var eller varannan månad på biblioteket, mest för att söka och låna litteratur, läsa kurslitteratur och söka i databaser. Men de har också ofta diskussioner med andra studenter och grupparbetar. Studenterna inom MN och LTH är minst aktiva på biblioteket. Studenterna från MN söker och lånar litteratur ungefär varannan månad. Studenterna på LTH ser ut att ha en mycket gles kontakt även med det bibliotek de använder mest, i genomsnitt ca en gång per termin. Studenterna på LTH hade också den största andelen (24%) som inte använt något LU-bibliotek överhuvud-

taget senaste året. Även de som använt biblioteket under året visar sig besöka det mer sällan än andra studenter.

Doktoranderna är de mest verksamma när det gäller aktiv och systematisk litteratursökning. De söker också litteratur i hyllorna, använder bibliotekets hemsida, beställer litteratur och hämtar och lämnar lån oftare än studenter och lärare/forskare. Alla användargrupper kopierar ganska ofta, men doktoranderna kopierar mest. De läser också ganska ofta på biblioteket. Däremot används inte biblioteksbesöket till att diskutera med kollegor, grupparbeta eller utföra eget arbete på datorerna.

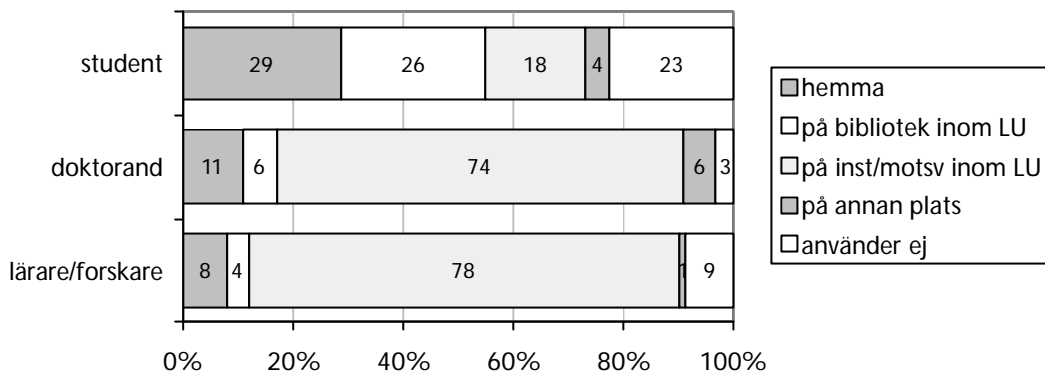
De olika doktorandgrupperna är mer lika inbördes när det gäller biblioteksanvändning än vad studenterna visade sig vara. Inom HT, S och MN är doktoranderna mycket aktiva på biblioteket. Varje månad söker de litteratur och gör systematiska sökningar i databaser. De läser böcker och tidskrifter och kopierar så gott som lika ofta. Doktoranderna inom MN kopierar oftast. Doktoranderna inom M och LTH är något mindre aktiva på biblioteket. Deras litteratursökning är koncentrerad på systematiska sökningar i databaser, de använder bibliotekets hemsida och de kopierar. För övrigt är de inte lika mycket på biblioteket. Doktoranderna använder biblioteken för aktiv och systematisk litteratursökning, men de bedriver inte studiearbete på biblioteket, på samma sätt som de aktiva studenterna gör.

Lärare/forskares sätt att använda biblioteken liknar doktorandernas, fast de inte är fullt så aktiva när det gäller litteratursökning. Det man gör oftast är att hämta eller lämna litteratur, söka litteratur i hyllorna eller söka i databaser eller bibliotekskataloger. Relativt ofta beställer de litteratur eller stannar för att läsa böcker och tidskrifter, ibland även för att kopiera. Skillnaderna mellan fakulteternas/områdena är emellertid stora. Inte fullt så stora som mellan studenterna, men de varierar mer än bland doktoranderna. Tre områden har en mycket aktiv biblioteksanvändning – J, HT och KO. Här söker och lånar lärare/forskare litteratur någon gång per månad eller mer och de ger relativt ofta förslag till inköp. Lärare/forskare inom J har den mest intensiva kontakten med biblioteket. De söker efter och läser litteratur och referenslitteratur oftare än en gång per månad. Eftersom de beställer böcker mer sällan, verkar undervisning och forskning inom ämnet kräva tät bibliotekskontakt för att nå dokument som är direkt tillgängliga där. Lärare/forskare inom HT och KO har mycket lika och aktiva användarprofiler, med den skillnaden att lärare/forskare inom KO inte gör systematiska sökningar i databaser, men istället ser ut att utnyttja bibliotekets hemsida betydligt mer. Lärare/forskare inom S, MN och M är ganska aktiva biblioteksbesökare. LTHs lärare/forskare använder biblioteket mer sällan. Det söker främst i databaser och använder bibliotekets hemsida.

5.4 Utgångspunkt för besöket på det elektroniska biblioteket

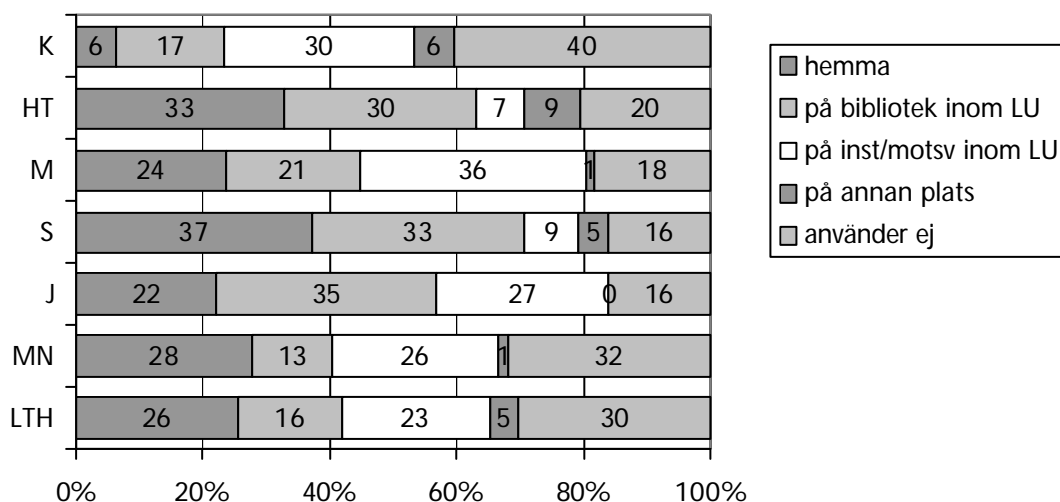
En viktig förutsättning för regelbundna besök på det elektroniska eller virtuella biblioteket utgörs av tillgång till en dator i samband med studier, undervisning eller forskningsarbete.

Figur 7. Var den dator finns som oftast används för Internetbaserade bibliotekstjänster

Studenterna har helt annorlunda förutsättningar att kunna besöka det elektroniska biblioteket än vad doktorander och lärare/forskare har. De är till stora delar beroende av att använda en dator hemma eller på biblioteket för detta. En fjärdedel av studenterna utnyttjar inte Internetbaserade bibliotekstjänster. Då den yngre generationen för övrigt brukar betraktas som mer datorvana än den äldre kan detta ge en antydning om att det antingen kan vara specifika förhållanden för denna grupp som gör att de inte använder det elektroniska biblioteket eller att de inte upplever att detta kan ge några fördelar i studiearbetet. Doktorander och lärare/forskare har till den överväldigande delen tillgång till datorer för litteratursökning på sina institutioner. Det finns en mindre grupp på ca 10% lärare/forskare som inte använder Internetbaserade bibliotekstjänster. En större andel av dessa finns inom KO. Av doktoranderna använder nästan alla (97%) sådana tjänster.

Figur 8. Var den dator finns som studenterna oftast utnyttjar för Internetbaserade bibliotekstjänster per fakultet/område

Det finns skillnader mellan fakulteterna, som mest berör studenterna. Deras tillgång till datorer på institutionerna varierar mellan fakulteter/områden. Inom både HT och S använder studenterna främst datorer hemma eller på biblioteket för sin litteratursökning. Inom övriga fakulteter/områden utnyttjar en större andel studenter datorer på institutionerna. Bibliotekens datorer används minst av studenter inom MN, LTH och KO. Det är också inom dessa områden som det är störst andel av studenterna som inte använder sig av Internetbaserade bibliotekstjänster i sina studier.

5.5 Sammanfattning – relationen mellan informationsvägar och biblioteksanvändning

Till bilden av vilka informationsvägar studenter, doktorander och lärare/forskare utnyttjar för sitt kunskapsbildande arbete, kan nu även en jämförelse göras mellan de tre användargruppernas sätt att använda biblioteken för samma ändamål.

Studenternas informationsvägar är nyligen etablerade och ofta begränsade till material andra valt ut åt dem. Längre och regelbundna biblioteksbesök används för att bredda eller fördjupa perspektivet med annan litteratur och för studiearbete både enskilt och i grupp. Biblioteket används då som studiemiljö och mötesplats. Besök med längre mellanrum kan gälla lån av kurslitteratur. Studenterna utnyttjar främst de omedelbart tillgängliga biblioteksresurserna och gör inte så mycket beställningar eller sökningar i databaser. De väljer också ofta att använda det bibliotek som ligger närmast. Variationerna mellan olika fakulteter/områden är stor när det gäller vilken relation studenterna har till biblioteket. Inom KO, J och M är studenterna mycket biblioteksberoende i sina studier, även inom HT och S använder studenterna biblioteken regelbundet för studiearbete och som mötesplats. Detta kan då peka på att de pedagogiska arbetsformerna inom dessa områden också kräver att studenter söker litteratur utöver den på förhand utvalda eller att studiekraven är utformade så att studenternas arbete med fördel utförs på biblioteket. Studenter inom MN och LTH använder biblioteken mer sällan. De ser ut att vara mer biblioteksberoende i sina studier. Då studenterna här inte i någon större utsträckning söker litteratur utanför bibliotekslokalerna, t.ex. genom elektroniska tjänster, kan detta tyda på att de pedagogiska arbetsformerna inom dessa fakulteter inte i samma utsträckning kräver att studenter genomför egna litteratursökningar, och att litteraturen i grundläggande utbildning kan anskaffas genom inköp om den inte lånas. De pedagogiska kraven inom grundutbildningen på dessa fakulteter ser inte ut att göra det till en fördel för studenterna att bedriva delar av sitt studiearbete på biblioteket.

Doktorandernas informationsvägar är etablerade under flera års studier. De håller på att bygga upp egna nätverk och olika sätt att självständigt och systematiskt följa utvecklingen inom sitt område. De har också en aktiv relation

till biblioteket. Inte för att utföra studiearbete, utan för att med biblioteket som utgångspunkt systematiskt söka litteratur både i samlingarna och genom olika databaser och bibliotekskataloger. Doktoranderna väljer i första hand de stora och välutrustade biblioteken, men en stor majoritet använder dessutom institutionsbibliotek. Variationen mellan olika fakulteter/områden är inte så stora bland doktoranderna. Fokuseringen av de formella och systematiska sökmöjligheterna genom de elektroniska tjänsterna går rakt igenom samtliga fakulteter/områden. En variation verkar dock ligga i att de elektroniska tjänsterna inom LTH, M och MN i större utsträckning verkar kunna skötas från skrivbordet även när det gäller anskaffning, medan de inom HT, S och J också kräver mer av en uppföljande bibliotekskontakt för beställning och lån.

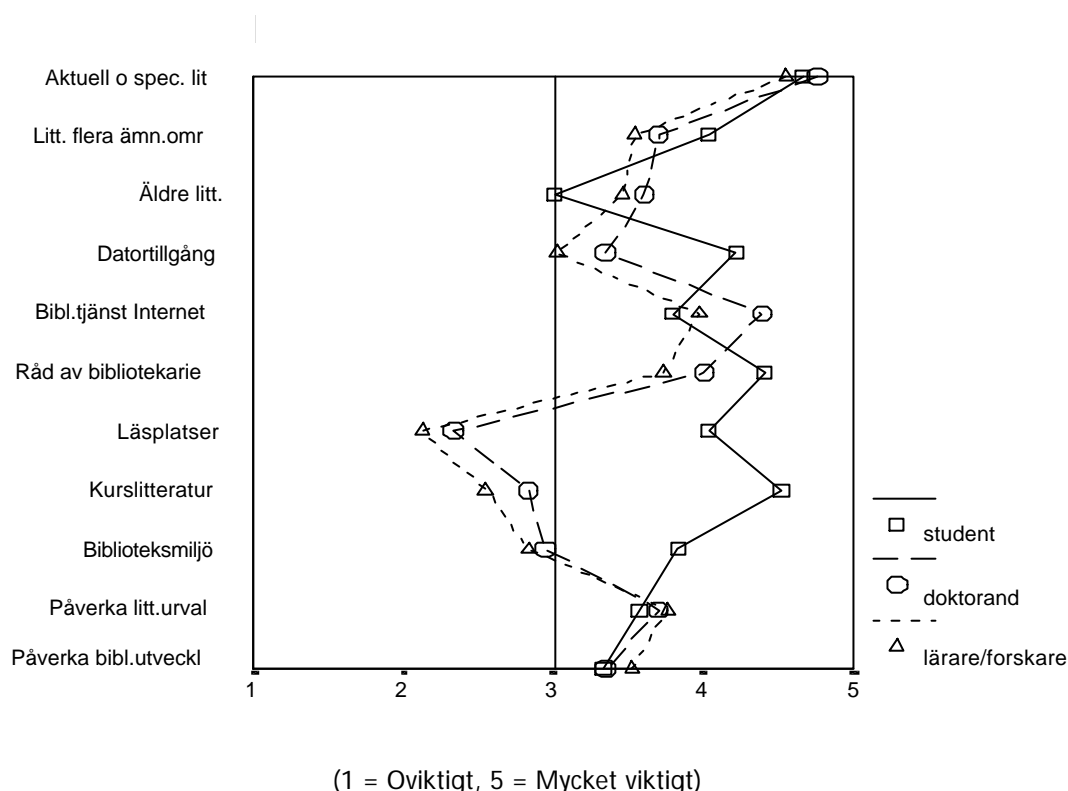
Lärare/forskare har utvecklat sina informationsvägar under många år. De utnyttjar både informella och formella sätt att söka och anskaffa sin litteratur. Biblioteken är inte lika viktiga för att lärare/forskare ska kunna följa med i kunskapsutvecklingen inom sitt område. I det avseendet är lärare/forskare relativt biblioteksberoende, i det att biblioteken främst blir en plats för anskaffning av litteratur. Ämnesområdenas olika karaktär innebär emellertid också att lärares/forskares biblioteksrelationer kan beskrivas som mycket heterogena. Inom vissa områden – J, HT och KO – har lärare/forskare en mycket aktiv bibliotekskontakt i undervisning och forskning. Medan de inom S, MN och M tillhör en mellangrupp, där relationen främst innefattar sökning och anskaffning av litteratur. Lärare/forskare inom LTH är relativt biblioteksberoende. Men det finns också stora variationer i hur biblioteksrelationer ser ut inom fakulteterna. De elektroniska tjänsterna innebär att relativt stora grupper lärare/forskare inom M och LTH klarar nästan hela sin informationsförsörjning utan konkret bibliotekskontakt.

6. Bedömning av bibliotekens service

6.1 Vad är viktigt?

Det finns både enighet och oenighet mellan de tre användargrupperna om vad som är betydelsefullt i biblioteksservicen. För alla grupperna är tillgången till aktuell och specifik litteratur inom det särskilda ämnesområde man är intresserad av det absolut viktigaste. I andra änden av skalan finns en nästan lika stor enighet om att möjligheten att påverka litteratururvalet och biblioteksutvecklingen bara är en ganska viktig fråga.

Figur 9. Bibliotekstjänsternas vikt.

För övriga frågor skiljer sig grupperna mer från varandra. Genomgående ger lärare/forskare något mindre betydelse åt de flesta av frågorna – för både doktorander men framför allt för studenter är bibliotekstjänsterna överlag viktigare. Elektroniska bibliotekstjänster är viktigare för doktoranderna än för lärare/forskare och studenter. Dessa bedömningar överensstämmer också väl med det översikten av gruppernas informationsvägar och biblioteksanvändning visade, nämligen att lärare/forskare inte är lika beroende av biblioteket för att upptäcka den litteratur de behöver, eftersom de använder fler och mer informellt baserade informationsvägar.

Studenterna lägger, till skillnad mot doktorander och lärare/forskare, stor vikt vid de förhållanden som gör biblioteket till en fullvärdig arbetsplats för studier. Dessutom har studenterna störst intresse av att biblioteket har litte-

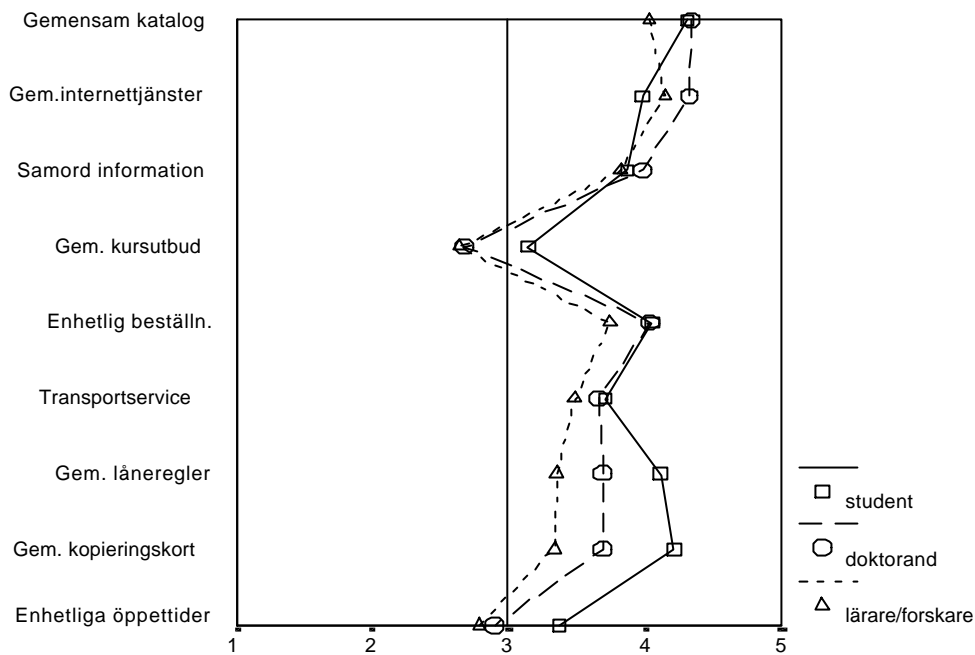
ratur från flera olika ämnesområden. Detta pekar på det som tidigare framhållits när det gäller studenters informationsvägar och biblioteksanvändning, att studenterna behöver bibliotekens samlingar inte bara för att söka ämnesfördjupande utan även breddande litteratur från flera ämnesområden. Det ligger i studenternas intresse att biblioteken inte är alltför små och snävt specialiserade.

Viktbedömningarna för de olika grupperna skiljer sig inte mycket åt mellan olika fakulteter/områden. Detta innebär då att studenterna inom fakulteter/områden, som använder biblioteken i mindre utsträckning än andra studenter, ändå tillmäter bibliotekstjänsterna samma betydelse även när det t.ex. gäller läsplatser och biblioteksmiljö. Ingenting tyder därför på att studenterna inom t.ex. LTH skulle önska mindre service inom de här områdena än andra studenter.

Bland lärar-/forskare utgör KO dock ett undantag genom att de är nästan lika angelägna som studenterna om att biblioteksmiljön ska vara en god studie- och arbetsplats, vilket inte är en viktig fråga för andra lärare/forskare. Inom KO har lärare/forskare också en mycket aktiv biblioteksanvändning i jämförelse med andra lärare/forskare. En stor andel timanställda lärare utan egen arbetsplats på institutionen (ett tjugotal bland de som besvarat barometern) kan också göra biblioteket till en central arbetsmiljö även för dem. Den stora betydelse biblioteken inom det konstnärliga området har för användarna framkommer också av de proportionellt sett många och engagerade fria kommentarerna om utvecklingsbehov från både lärare/forskare och studenter.

Delaktighet i bibliotekens litteratururval och utveckling tillmäts bara relativt stor betydelse. Att studenter inte anser att det är någon särskilt viktig fråga att påverka litteratururval och biblioteksutveckling kanske inte är så oväntat, de är ju nybörjare i litteraturbedömning. Att doktoranderna också tycker att det inte är så viktigt är då mer problematiskt. Däremot får det anses klart problematiskt att lärare/forskare – varav nästan hälften har mer än 20 års umgänge med Lunds universitets bibliotek i sitt professionella bagage – inte heller anser att denna delaktighet är mer än marginellt viktigare än vad övriga gör. Det finns dock vissa undantag. Lärare/forskare och studenter inom KO och lärare/forskare inom J anser att det är viktigt att påverka litteratururval och biblioteksutveckling. Frågan är hur samverkan när det gäller litteratururval och biblioteksutveckling mellan biblioteks nätverket och ämnesföreträdare inom LU prioriteras av båda parter.

Figur 10. Hur viktig är en samordning av biblioteksservicen?

Samordning av olika bibliotekstjänster tillmäts generellt ganska hög vikt av användargrupperna. De är också ganska eniga om vilken samordning som bör prioriteras – gemensam katalog och Internetjänster. Kursutbud är det område där en samordning är minst viktig för användarna. För studenterna är samordningen på de flesta punkter något viktigare än för doktorander, som i sin tur tycker att samordningen är något viktigare än vad lärare/forskare gör.

6.2 Redovisning av användarnas bedömningar

6.2.1 Klassificering av användargruppernas bedömningar av vikt och tillfredsställelse

Användarnas svar på erfarenhetsfrågorna har klassificerats på följande sätt:

VIKT	Mycket viktigt	A	a	0	f	F
		B	b	0	e	E
	Oviktigt	C	c	0	d	D
		Nöjda		TILLFREDSSTÄLLELSE		Missnöjda
		Mycket nöjda			Mycket missnöjda	

Principerna för klassificering är följande:

- Först inplaceras gruppens skattning av frågans vikt (medelvärde) på den lodräta skalan. Det kommer då att falla inom någon av de tre horisontella kategorierna.
- Om sedan mer än hälften av användarna är nöjda eller missnöjda används stora bokstäver. (Hälften nöjda = A, B, C, hälften missnöjda = D, E, F)
- Om var tredje användare är nöjd eller missnöjd eller var femte användare är mycket nöjd eller mycket missnöjd används små bokstäver. (Tredjedel/femtedel nöjda/mycket nöjda = a, b, c. Tredjedel/femtedel missnöjda/mycket missnöjda = d, e, f)
- 0 används då svaren inte har någon tydlig huvudtendens när det gäller grad av tillfredsställelse.

Svaren på vissa frågor kan även gå i olika riktningar i skilda subgrupper. I sådana fall anges två bokstäver, exempelvis a/d.

Klassificeringen ger underlag för tolkning av användarnas bedömning av kvaliteten i tjänsterna:

A, a, B, b: God praxis

A innebär att användarna bedömer att frågan är mycket viktig och att mer än hälften är nöjda eller mycket nöjda med förhållandena. Då a anges är användarna också nöjda men inte i samma omfattning. B/b innebär att tillfredsställelsen är lika hög, men att frågan har uppfattats som något mindre viktig. Dessa tjänster fungerar enligt användarna bra.

C, c: Omprioritering möjlig

Frågor i kategorierna C och c betyder att användarna inte uppfattat denna tjänst som viktig även om den fungerar väl. Det kan vara en fråga där man kan överväga att minska resurserna till förmån för andra kvalitetsaspekter.

D, d: Kräver uppmärksamhet

Här är en svaghet i servicen, som användarna dock inte uppfattar som viktig. Det hindrar inte att detta bör ses som ett varningstecken, som kan kräva fortsatt uppmärksamhet.

E, e, F, f: Åtgärder bör vidtas

E indikerar att frågan är relativt viktig och att varannan användare eller fler har dåliga erfarenheter av biblioteksservicen på denna punkt. F visar att frågan är mycket viktig och att användarna i samma grad som för E är missnöjda. Små bostäver indikerar att var tredje är missnöjd. Här bör man vidta åtgärder för att förbättra kvaliteten.

(En förenklad version av bedömningsmallen finns i bilaga 2.)

6.2.2 Redovisningens uppläggning

Biblioteksbarometern skickades ut till ett stort urval tänkbara biblioteksanvändare utan att det på förhand var känt i vilken utsträckning de verkligen utnyttjar de olika tjänster som bedömningen omfattar. Därför blir det lika viktigt att visa både själva bedömningen (hur nöjda de som använt sig av tjänsten är och hur viktig den är för dem – i bokstavklassificeringen A-F) och hur stor andel av de svarande som inte har någon erfarenhet av tjänsten.

I sammanställningarna anges andelen utan erfarenhet av tjänsten i procent av hela gruppen som svarat på frågan direkt efter bedömningsbokstaven. (Det är alltså inte fråga om det interna bortfallet då en fråga lämnats obesvarad, utan om den grupp som aktivt kryssat för alternativet "ej erfarenhet".) Ju större andel som saknar erfarenhet, desto mindre grupp är det som har bedömt tjänsten. Om någon bedömningsbokstav inte anges betyder det att det är mindre än 20 personer som har gjort en bedömning. Inga bedömningar från doktorander eller lärare/forskare inom J kommer att redovisas separat, eftersom grupperna var för små (10 respektive 18 personer). Nedan visas ett exempel på hur bedömningarna redovisas:

DOKTORANDER: Din möjlighet att påverka:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- bibliotekets litteratururval	o 50	b 49	e 40		b 35	o 35	
- bibliotekets utveckling	o 55	o 55	e 45		o 40	e 45	

Andel (%) utan erfarenhet av tjänsten

Bedömning av vikt & tillfredsställelse

Ingen bedömning Mindre än 20 svarande

Av bilaga 2 (tabell 12) framgår också hur stor andel av respektive användargrupp som har erfarenhet av de olika tjänsterna och som har gjort bedömningar av hur nöjda de är med dem. Sammanställningar av samtliga bedömningar redovisas i bilaga 2. Bedömningarna redovisas per användargrupp och fakultet/område. Bedömningar finns också redovisade för UB1 och UB2 separat. I följande textavsnitt sammanfattas en del av dessa bedömningar enbart i text, i de fall bedömningarna inte skiljer sig mellan grupper eller fakulteter. Men hela underlaget framgår av bilagan.

6.3 Användarna är mycket nöjda med bibliotekstjänsterna

6.3.1 Användargruppernas erfarenheter

Omfattningen av studenters, doktoranders och lärares/forskares erfarenheter av de olika bibliotekstjänsterna skiljer sig åt. Användargrupperna bedömde sin tillfredsställelse med bibliotekstjänsterna inom tre olika områden: Bibliotekstjänster på det bibliotek man använt mest under det senaste året (Fråga 14 - 25 aspekter), Bibliotekstjänster på Internet (Fråga 10a - 6 aspekter), samt Bibliotekets informations- och utbildningstjänster (Fråga 15 - 6 aspekter). Totalt 37 aspekter. Svarsfrekvensen i varje användargrupp för respektive aspekt visar vilken omfattning erfarenheten av tjänsten har. Hur erfarenheterna fördelas mellan de olika användargrupperna framgår i bilaga 2 (tabell 12).

Stor erfarenhet - mer än 70% svarsfrekvens – har respektive användargrupp inom de skuggade områdena:

	Studenter	Doktorander	Lärare/forskare
◆ Kort avstånd till biblioteket			
◆ Öppethållandet under dagtid.			
◆ Hjälp av bibliotekarie för att hitta böcker o tidskrifter			
◆ Samlingarnas relevans			
◆ Samlingarnas kvalitet			
◆ Tillgång till referenslitteratur			
◆ Tid mellan beställning och leverans av litteratur			
◆ Utformning av biblioteksmiljön			
◆ Kopieringsmöjligheter			
◆ Tillgång till kurslitteratur			
◆ Tillgång till läsplatser			
◆ Bibliotekets information om resurser och service			
◆ LOLITA			
◆ Elektroniska databaser			
◆ Information på bibliotekens hemsidor			
◆ Bibliotekets hemsida			

Doktoranderna har de största erfarenheterna av bibliotekens tjänster. För 14 aspekter har de mer än 70% svarsfrekvens. De genomgående högre svarsfrekvens än lärare/forskare på samtliga aspekter utom två: Möjligheter att påverka bibliotekens litteratururval och utveckling. Det är bara doktoranderna som har stor erfarenhet av delar av de elektroniska tjänsterna. Studenter och

lärare/forskare har stor erfarenhet av vardera sju aspekter, varav tre är gemensamma. Fördelningen av erfarenheterna bekräftar bilden av skillnaderna i hur biblioteken används av de olika grupperna (figur 6). Förutom aspekterna ovan som studenterna ensamma har stor erfarenhet av (kurslitteratur och läsplatser), så har de även större erfarenhet än både doktorander och lärare/forskare av tillgång till grupparbetsplatser, utskriftsservice, datorer för eget arbete samt tillgång till cafeteria. Sammantaget förhållanden som gör biblioteket till en fullvärdig studiemiljö.

Erfarenheten av bibliotekens informations- och utbildningstjänster är överlag liten i alla tre grupperna. Användning av bibliotekstjänster på Internet är mycket begränsad i studentgruppen. Hälften av studenterna har erfarenhet av LOLITA (53%), men även bland lärare/forskare är det bara en något större andel - 58% - som har det. Doktoranderna framstår i jämförelse med lärare/forskare som betydligt mer elektroniskt erfarna.

6.3.2 Stor tillfredsställelse med servicen inom Lunds universitets bibliotek

Studenter, doktorander och lärare/forskare är genomgående nöjda med nästan alla de bibliotekstjänster som de använder. När samtliga klassificeringar av biblioteksservicen (per användargrupp och fakultet/område, fråga 10a, 14 och 15) sorteras efter graden av tillfredsställelse ger detta följande bild:

Tabell 7. Andelen bedömningar per användargrupp sorterade efter grad av tillfredsställelse

	Mycket nöjd (A,B,C)	Nöjd (a,b,c)	Varken nöjd el missnöjd (O)	Missnöjd (d, e, f)	Mycket missnöjd (D, E, F)
Studenter	44%	36%	12%	7%	1%
Doktorander	46%	42%	10%	2%	0%
Lärare/forskare	47%	41%	11%	0,5%	0,5%

Av samtliga klassificerade bedömningar från studenterna ger 80% uttryck för att de är mycket nöjda eller nöjda med bibliotekstjänsterna. Andelen av doktoranders och lärares/forskares bedömningar som ger uttryck för att de är mycket nöjda eller nöjda är 88%.

De största andelarna genomgående positiva bedömningar gäller de två hörn-pelarna i en traditionell biblioteksservice, nämligen tillgången till litteratur (samlingarnas kvalitet och relevans) och det professionella stöd användarna får av bibliotekarierna. Detta är aspekter av biblioteksservicen som de olika grupperna både har störst erfarenhet av och dessutom anser vara mycket viktiga. Tillfredsställelsen är också mycket stor med bibliotekens tillgänglighet under dagtid samt att man har kort avstånd till det bibliotek man använder mest. Men även för samtliga övriga bedömningsområden gäller att användar-

na i huvudsak är nöjda eller vagt missnöjda inom några områden. Användargrupperna ger således sammantaget ett mycket gott betyg åt Lunds universitets bibliotek.

6.4 Bedömning av servicen på det bibliotek man använder mest

6.4.1 Tillgång till litteratur

Samtliga användargrupper är mycket nöjda (A/a) med samlingarnas kvalitet på det bibliotek de använder mest. Frågan är också mycket viktig för alla utom studenterna inom LTH. De skattar den som ganska viktig (b). Samlingarnas relevans för det egna behoven i studier, undervisning eller forskning bedöms också vara mycket tillfredsställande (A/a) av alla grupper utom av lärare/forskare inom KO. De är inte lika nöjda (0). Lärare/forskare och doktorander har i stor utsträckning bedömt samlingarnas kvalitet och relevans, av studenterna har i högre grad angett att de inte har erfarenhet för att bedöma frågan. Av LTHs studenter har en tredjedel ingen erfarenhet av samlingarnas kvalitet och relevans.

Av Studentbarometern 2000 (s 29) framkom att studenterna var missnöjda med möjligheten att få tag i kurslitteraturen på biblioteket när de behöver den. Här bedömde studenterna om de har tillgång till kurslitteratur på biblioteket och detta visade sig studenterna överlag vara nöjda med (a). För studenterna är det här en mycket viktig fråga inom alla områden, medan den inte är lika viktig för doktorander och lärare/forskare. Av de fria kommentarerna framgår emellertid ett tydligare missnöje – samtliga 27 synpunkter från studenter handlar om brist på kurslitteratur för lån:

”Det viktigaste för mig som student är att all kurslitteratur ska finnas på biblioteken och det ska finnas många exemplar av samma bok. Dessutom ska en del av exemplaren få lånas hem.” (Student M)

Studenterna är med andra ord nöjda med att kurslitteraturen finns på biblioteket, men de har svårt att komma åt den vid rätt tillfälle i sina studier.

Användargrupperna är också genomgående nöjda med tillgången på referenslitteratur. Tillgång till dagstidningar är ganska viktigt för studenterna. De är också nöjda med förhållandena utom inom J där studenterna är missnöjda och vill ha tillgång till tidningar (e). För doktorander och lärare/forskare är detta i huvudsak oviktigt inom LTH, MN och M, medan det är något mer viktigt för grupperna inom S och HT. Sammanställningen visar en stor tillfredsställelse med hur biblioteksnätverket inom LU tillgodoser tillgången på litteratur.

Genom de fria kommentarerna blir dock bilden lite mer problematisk. Av de 64 kommentarer om litteraturbeståndet handlar 60 om brister. Flertalet kommer från lärare/forskare och doktorander och tar upp förhållanden de upplever som allvarliga inom olika områden. Det finns en oro för att urholkade resurser kan försvåra förnyelse och underhåll av samlingarna. En lärare/forskare inom HT skriver:

”Däremot saknar UB resurser för inköp av litteratur och tidskrifter, vilket visas inte bara vid en internationell jämförelse utan även när man jämför med t.ex. Carolina eller KB. Och vi ska inte tala om hur det är om man jämför med ett stort amerikanskt forsknings- och universitetsbibliotek. Datorer är bra men böcker och tidskrifter är än så länge det viktigaste.”

6.4.2 Hjälpt och råd av bibliotekarie

Tillfredsställelsen i samtliga grupper med den hjälp man får från bibliotekarie är genomgående mycket hög. Det gäller både för bibliotekariehjälp för att finna böcker eller tidskrifter, men också för att göra särskilda litteratursökningar eller för att använda bibliotekstjänster på Internet. Studenterna inom J är något mindre nöjda än övriga användare med stödet för att använda Internetbaserade bibliotekstjänster. För studenter och doktorander inom alla områden är det mycket viktigt att kunna få hjälp att hitta böcker eller tidskrifter, medan för lärare/forskare inom LTH och MN är detta ganska viktigt. För lärare/forskare har hjälp och råd av bibliotekarie sammantaget något mindre betydelse än för studenterna och doktoranderna. Ett undantag är KO där lärare/forskare bedömer att sådant stöd är mycket viktigt. Sammantaget är lärare/forskare något mindre beroende av bibliotekariestöd för att få fram den litteratur som de behöver.

Stora grupper studenter inom samtliga fakulteter (24-50%) saknar erfarenhet av att få hjälp och råd av bibliotekarie för att genomföra särskilda litteratursökningar. Nästan lika stora andelar studenter saknar erfarenhet av hjälp för att kunna använda Internetbaserade bibliotekstjänster. En femtedel (19%) av studenterna inom LTH saknar dessutom erfarenhet av att få hjälp av bibliotekarie för att hitta böcker eller tidskrifter. Motsvarande andel är mindre inom övriga områden, men överraskande hög även inom HT (16%).

Ett hundratal fria kommentarer från användarna tar upp vilket bemötande de fått från personalen och vilken kompetens de behöver tillgång till på biblioteket. Drygt hälften av dessa är mycket positiva och ger personalen stöd för det sätt de arbetar på:

”Personligen har jag aldrig varit annat än nöjd med bibliotekspersonalens service. Och om ni läser studenternas kursutvärderingar på kurser där uppsatser ingår, så får ni en mycket säker biblioteksbarometer. En ”pärla” brukar våra studenter skriva om vår bibliotekarie.” (Lärare/forskare S)

”Inget är som en ”äkta” bibliotekarie som kan sin sak” (Lärare/forskare M)

”Personalen på UB gör ett fantastiskt jobb i en svår situation!” (Lärare/forskare LTH)

I sjutton kommentarer tas olika negativa erfarenheter upp:

”Ofta griniga bibliotekarier” (Doktorand HT)

”Otrevlig (olycklig pga arbetssituation?) personal.” (Doktorand LTH)

”Bibliotekarierna borde verkligen var mer tillmötesgående och inte så nedlåtande!!” (Doktorand HT)

Ett femtontal användare kommenterar att personalbrist utgör ett problem med negativ inverkan på bibliotekstjänsternas kvalitet. Det kan vara svårt att få kontakt med någon som har tid att ge personlig service. Ytterligare ett tiotal synpunkter handlar om önskemål om högre bibliotekariekompetens, framför allt vid mindre institutionsbibliotek:

”Se till att alla institutionsbibliotek har kompetent personal.” (Lärare/forskare HT)

”Min uppfattning är att det kommer att vara i det närmaste omöjligt för en ”amatör” att genomföra en fullständig sökning.” (Doktorand LTH)

”Viktigt med kunnig personal för oss som inte är uppväxta med datorsamhället!” (Lärare/forskare LTH)

6.4.3 Biblioteksmiljö och särskilda bibliotekstjänster

Användarna är också överlag mycket nöjda med hur biblioteksmiljön är utformad och de särskilda tjänster biblioteken erbjuder, med ett stort undantag: studenterna är mycket missnöjda med tillgången på grupparbetsplatser vid samtliga fakulteter utom S och HT. Tillgången på läsplatser är man mer tillfredsställd med, dock utgör J ett undantag. Fler studenter här saknar läsplatser än inom övriga områden. Totalt tjugotva studenter och två lärare skriver i egna kommentarer att det är viktigt med fler läsplatser och även med grupp- rum:

”Det viktigaste för mig är läsplatser. Så snälla ge mig fler!” (Student HT)

Tre kommentarer från lärare/forskare handlar om att biblioteken inte bör satsa på detta:

”Bibliotekets resurser ska inte användas för läsplatser till studenter och kurslitteratur. Skrivbord har man hemma och kurslitteratur köper man (i alla fall inom naturvetenskap).”

Tillgången på cafeteria är studenter inom S mycket missnöjda med. För övrigt är grupperna i huvudsak nöjda både med utskriftsservice, kopieringsmög-

ligheter och bibliotekets information om resurser och service. Inom HT och KO finns ett visst missnöje bland lärare/forskare och doktorander när det gäller tid mellan beställning och leverans av lån, ett intryck som förstärks av ett femtiotal kritiska kommentarer om långa väntetider vid beställning samt om dyra och långsamma fjärrlånebeställningar. Drygt tio användare redovisar också att de tycker böterna är för höga och att de kravbrev de erhåller från biblioteken är obehagliga och snorkigt formulerade. Av tjugo kommentarer om kopiering framgår ett missnöje både med priset och det krångliga i att behöva ha många olika kort:

”Ett gemensamt kopieringskort för alla bibliotek och alla institutioner skulle underlätta istället för att ha fem olika halvfulla kopieringskort i plånboken.”
(Student S)

Bibliotekens tillgänglighet bedöms vara god – under dagtid. Alla grupper på samtliga fakulteter är tillfredsställda med hur biblioteket är öppet under dagtid. Däremot finns det ett stort missnöje främst bland studenterna på flera fakulteter, men även till viss del för lärare/forskare inom M, HT och KO med bibliotekens tillgänglighet på kvällstid och under helger. Över 40 kommentarer tar upp önskemål om ökade öppettider, framför allt vid mindre bibliotek.

STUDENTER: Bibliotekets tillgänglighet	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Öppet dagtid	A 4	A 3	A 1	A 0	A 2	A 3	a 2
Öppet kvällar	b 19	B 19	e 17	A 1	b 17	A 15	F 13
Öppet helger	0 26	b 29	D 26	A 1	e 24	b 19	D 28

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

6.5 Bedömning av det elektroniska biblioteket

När man tar del av hur studenter, doktorander och lärare/forskare använder sig av det elektroniska biblioteket ska man hålla i minnet de helt olika förutsättningar de olika grupperna har (Avsnitt 5.4). Doktorander och lärare/forskare använder i huvudsak datorer lokaliserade till deras respektive arbetsplatser inom universitetet, medan studenter använder datorer från många olika platser. För att nå det elektroniska biblioteket använder en dryg fjärdedel av studenterna främst en dator hemifrån, en fjärdedel använder bibliotekets datorer, en lite mindre andel (18%) använder datorer på sin institution. Men framförallt använder en fjärdedel inte några elektroniska bibliotekstjänster alls. Frågan är dock i vilken grad detta beror på dålig tillgång på datorer.

6.5.1 Tillgång till datorer på biblioteket

Samtliga grupper är nöjda med tillgången på datorer på det bibliotek de använder mest – utom studenter och lärare/forskare inom det konstnärliga området. Studenterna här är mycket missnöjda och anser att frågan är mycket

viktig. Lärare/forskare inom KO har däremot i stor utsträckning angett att de inte har erfarenhet av tillgång av datorer på biblioteket vare sig för litteratursökning eller eget arbete:

”På Teaterhögskolan i Malmö finns två datorer varav en har Internetuppkoppling för elevernas användning. Vi är 50 elever. Detta är skandal. Det är för få datorer.”

Det finns också ett mer utbrett missnöje bland studenter inom flera fakulteter när det gäller tillgång till datorer för eget arbete och kommunikation på biblioteket, som inte finns bland doktorander och lärare/forskare. De senare tycker inte heller frågan är så viktig.

STUDENTER	LTH		MN		M		J		S		HT		KO	
Datorer för litteratursökning	A	26	A	22	A	10	a	11	A	16	A	18	e	32
Datorer för eget arbete/kommunikation	b	45	b	43	b	27	f	7	e	36	e	56		21

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

Med tanke på att biblioteket är en mycket viktig arbetsplats för studenterna är det en väsentlig fråga för utveckling av bibliotekstjänsterna att se till att studenterna har tillgång till datorer för eget arbete på biblioteken. Då stora delar av det självständiga och ämnesbreddande studiearbetet äger rum på biblioteket bör studenterna kunna arbeta med helheten i sina studieuppgifter på plats, vilket kräver datorarbetsplatser för mer än sökning. Klart är att stora studentgrupper inom J, S, HT och KO inte är nöjda med förhållandena.

6.5.2 Bedömning av de Internetbaserade bibliotekstjänsterna

Det mest framträdande i bedömningen av de elektroniska bibliotekstjänsterna är den stora andelen icke-användare i samtliga grupper och den likaledes stora variationen mellan fakulteterna när det gäller vilka typer av tjänster man utnyttjar. Däremot visar bedömningarna att de som använder de elektroniska tjänsterna till stora delar är nöjda. För det bibliotek man använder mest är tillfredsställelsen med hur hemsidan fungerar överlag stor. Studenterna inom J och lärare/forskare inom KO är inte fullt så nöjda. Men 40-60% av studenterna inom olika fakulteter har ingen erfarenhet av att använda den.

Samtliga användargrupper inom medicinska fakulteten har ett högt utnyttjande av elektroniska databaser inom sin verksamhet och proportionellt sett mycket små grupper saknar erfarenhet av att utnyttja dessa tjänster.

Varken studenter eller lärare/forskare inom KO använder de elektroniska biblioteket i någon större utsträckning, 70-90% saknar erfarenhet av samtliga tjänster.

Studenterna har mycket liten erfarenhet av olika elektroniska tjänster. Både för elektroniska tidskrifter och andra elektroniska bibliotekskataloger är det en så liten grupp studenter som har erfarenhet av tjänsterna att det är inom få områden som någon bedömning överhuvudtaget kan tas fram. De som saknar erfarenhet utgör 70-90%. Men även erfarenheterna av att använda LOLITA och LIBRIS är begränsade. Minst erfarenhet har studenterna inom LTH och KO. Men även inom J och S där användningen är högst, saknar en fjärdedel av studenterna erfarenhet av dessa kataloger.

Doktoranderna använder de elektroniska tjänsterna mest. Det gäller framför allt användningen av elektroniska databaser och elektroniska tidskrifter inom M, MN och LTH, men också användningen av LOLITA och LIBRIS över fakulteterna. Däremot saknar relativt stora grupper doktorander, precis som lärare/forskare, erfarenhet av att använda andra elektroniska bibliotekskataloger.

Lärare/forskares erfarenhet överensstämmer ganska bra med doktorandernas, men inom vissa områden saknar relativt stora andelar lärare/forskare också erfarenhet av delar av det elektroniska biblioteket.

STUDENTER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
LOLITA	0 65	a 47	B 47	0 24	A 26	A 34	90
LIBRIS	b 69	b 62	B 70	a 54	A 46	A 46	72
Andra elektroniska bibliotekskataloger	92	88	91	88	B 81	85	91
Elektroniska databaser	0 71	A 63	A 18	a 53	a 54	A 65	87
Elektroniska tidskrifter	b 72	b 64	71	74	b 67	80	85

DOKTORANDER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
LOLITA	a 21	b 28	0 54		A 8	A 10	
LIBRIS	A 38	A 43	b 67		A 10	A 15	
Andra elektroniska bibliotekskataloger	b 61	0 71	b 73		b 49	A 49	
Elektroniska databaser	A 17	A 12	A 4		a 26	a 42	
Elektroniska tidskrifter	a 31	A 12	a 15		a 37	0 58	

LÄRARE/FORSKARE	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
LOLITA	a 25	0 36	B 49		A 6	A 3	77
LIBRIS	b 43	b 61	B 56		A 14	A 12	74
Andra elektroniska bibliotekskataloger	B 59	0 66	b 62		b 44	a 39	83
Elektroniska databaser	A 31	A 23	A 8		a 24	a 28	81
Elektroniska tidskrifter	A 34	a 18	a 23		a 31	b 49	81

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

De elektroniska tjänsternas kvalitet bedöms i huvudsak vara god. Av alla fria kommentarer till barometern handlar nästan en femtedel (229) om de elektroniska tjänsterna. Av dessa står doktoranderna för 47%. Kommentarer innehåller ungefär till lika delar specifik kritik av tjänster som fungerar dåligt

eller inte är användarvänliga och önskemål om en snabb utbyggnad av alla elektroniska tjänster.

”Tidskrifter på webben är framtiden. Mera! Mera!” (Doktorand M)

De flesta uttrycker hur väsentlig en snabb uppbyggnad av tjänsterna är för användarnas verksamhet. Av de nittio kommentarerna om tidskrifter handlar drygt sjuttio om behovet av ökad tillgång till elektroniska tidskrifter. En lärare/forskare inom S skriver:

”All kraft bör satsas på ett brett utbud av elektroniska och Internetbaserade tjänster (ständig uppgradering etc.) – allt nytt av värde ska in så snabbt som möjligt.”

”Hur mycket jag än gillar UB2 blir jag alltid lika glad när jag slipper gå dit när artikeln finns på nätet.” (Lärare/forskare M)

Kommentarerna innefattar också tydlig kritik. Det handlar mest om svåröverblickbara system, kryptiska hemsidor och problem med att nå den information man behöver. En lärare/forskare från HT formulerar det problematiska mötet mellan stor tillgång och liten efterfrågan:

”Jag bedömer att utbudet av datortjänster är stort och av god kvalitet, men att få brukare har insikter om dem (att de finns och hur de ska användas).”

Tjänsterna är inte alltid så lätta att komma åt. Två doktorander skriver:

”Det måste finnas fler än jag som inte är totala datafreaks men som ändå genomför en någorlunda hygglig forskning. För min del störs jag mycket av svårigheterna att använda tjänsterna via bibliotekets hemsida. Jag inser väl potentialen och sörjer min oförmåga att använda mig av dem.”

”Jobbar på MAS i Malmö och är därför utestängd från olika viktiga sökmöjligheter som erbjuds. Brandvägg hindrar!”

När det gäller kvaliteten i de elektroniska tjänsterna är främst tillfredsställelsen med LOLITA något lägre än andra bedömningar. Varken studenter inom LTH och J eller doktorander inom M och lärare/forskare inom MN är riktigt nöjda med LOLITAs funktion. Inga grupper som använder LIBRIS är däremot missnöjda. Av de 43 fria kommentarer om LOLITAs funktion är flertalet också mycket kritiska. Merparten kommer från doktorander. Framför allt framhålls att systemet är svårt för användaren att begripa sig på, att det är gammalmodigt och inte täcker helheten samt att man inte riktigt litar på uppgifterna man får och då hellre använder någon annan väg. En doktorand på MN formulerar sig drastiskt:

”LOLITA suger smurf, helt oanvändbart. Jag använder andra ställen att söka litteratur på.”

6.6 *Bedömning av bibliotekens informations- och utbildningstjänster*

En stor majoritet av studenter, doktorander och lärare/forskare har ingen erfarenhet av bibliotekens utbildningstjänster. Studenterna har minst erfarenhet och doktoranderna har mest, men även bland de senare är det ca 50% som inte kan bedöma utbudet av bibliotekskurser eller tillfredsställelsen med kurser i bibliotekskunskap. En något större andel har erfarenhet av biblioteksinformation från hemsidor. Men även här saknar två tredjedelar av studenterna erfarenhet.

”Finns det kurser tillgängliga???” (Student S)

”Jag visste inte att biblioteket har hemsidor. Jag visste inte heller att det fanns kurser. Jag ska snarast titta på dessa hemsidor.” (Student MN)

”Kanske biblioteket borde bli bättre på att marknadsföra sina olika tjänster. Idag vet jag inte om biblioteket erbjuder något utöver lån av böcker och tidskrifter. Framför allt efterlyser jag mer info om olika kurser i litteratursökning i databaser. Om det ej finns sådana kurser vore det bra om det fanns.” (Doktorand S)

För lärare/forskare och studenter inom KO är det så få som har erfarenhet att inga bedömningar kan tas fram. Även studenterna inom LTH och MN har mycket liten erfarenhet av biblioteksutbildning. Det är något större grupper studenter med erfarenhet av detta inom M och S. I de små grupper som har gjort en bedömning av informations- och utbildningstjänsterna finns ingen genomgående hög tillfredsställelse utan snarare en blandning mellan svag tillfredsställelse (b) och svagt missnöje (0), lika utbrett bland doktorander och lärare/forskare, som bland studenter. Men studenterna är mer missnöjda med informationen på hemsidorna än vad de andra grupperna är.

Sammantaget är användarna inom LTH och HT minst tillfredsställda med bibliotekens informations- och utbildningstjänster. Inom S och M är tillfredsställelsen något större. En lärare/forskare på LTH skriver:

”Jag vill trycka på vikten av att studenterna verkligen lär sig att söka information ordentligt. Tyvärr är det ofta så att de inte har tillräckliga kunskaper ens i elementär sökning med hjälp av LOLITA. De är mycket okunniga i hanterandet av olika databaser också. Alla studenter borde gå en grundkurs i sökning.”

Översikten av vilka elektroniska verktyg studenter inom LTH använder i sina studier ger denna lärare i huvudsak rätt. Men frågan är om dessa färdigheter verkligen krävs för att klara studierna vid LTH eller inom andra områden? Av figur 3 framgick att inte ens tio procent av de källor som studenterna använde i sina studier våren 2000 hade upptäckts denna väg. Och i denna siffra är allt uppsatsarbete inkluderat. Traditionella pedagogiska arbetsformer, som bland annat innefattar att studenter nästan enbart läser på förhand utvald litteratur, ser ut att vara mer dominerande än vad den pågående diskussionen om en övergång till olika former av problembaserat eller flexibelt lärande inom universitetet ger sken av.

7. *Bedömning av egen informationskompetens*

Användargrupperna bedömer i stort sett sin egen informationskompetens vara förstklassig. När det gäller de grundläggande färdigheterna – att hitta i hyllorna, beställa böcker och fjärrlån samt att kunna finna tidskrifter och beställa artiklar – så är samtliga grupper vid alla fakulteter helt nöjda med sina färdigheter, med ett undantag: Studenterna på LTH är mindre nöjda med sin förmåga att kunna finna och beställa artiklar i tidskrifter. Ganska stora andelar studenter har också avstått från att bedöma sin förmåga att beställa böcker och finna artiklar (16 –38%). Inom LTH finns också den största andelen studenter som har avstått från att bedöma sig själva i dessa avseenden (33-38%).

När det gäller de övergripande färdigheterna – att följa kunskapsutvecklingen, att kritiskt kunna värdera olika källor och göra systematiska sökningar – så är doktorander och lärare/forskare fullt tillfredsställda med den egna kompetensen. Det finns bara ett undantag: Lärare/forskare inom KO är inte helt tillfredsställda med sin egen förmåga att följa kunskapsutvecklingen inom sitt område. Mycket få lärare/forskare avstår också från att bedöma sin egen kompetens i dessa avseenden. För studenterna ser det lite annorlunda ut.

STUDENTER: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- följa kunskapsutvecklingen i ämnesområdet	0 32	a 25	a 14	a 14	0 23	a 24	a 13
- kritiskt värdera olika informationskällor	0 32	a 26	a 17	A 11	a 19	A 16	a 19
- göra en systematisk litteratursökning i ämnesområdet	0 29	a 26	a 8	A 16	a 18	a 14	0 17

(Bredvid bedömningen anges i % andelen som inte haft tillräcklig erfarenhet för att kunna bedöma sin förmåga)

För det första avstår ganska stora grupper från att bedöma sina färdigheter. Det gäller framför allt studenterna inom LTH och MN. Studenterna inom M bedömer sin egen förmåga i större utsträckning än andra. Övergången till PBL (problembaserat lärande) inom vissa delar av medicinska fakultet kan ha betydelse för detta utfall. Några studentgrupper är mer osäkra på sina övergripande färdigheter än andra. Det gäller främst LTH vars studenter är mindre nöjda med sina färdigheter när det gäller alla övergripande inslag, men viss otillfredsställelse finns även bland studenter inom S (följa kunskapsutvecklingen) och KO (göra systematiska sökningar).

Den informationskompetens som är knuten till färdigheter att hantera det elektroniska biblioteket uppvisar ett litet annat mönster. Dels avstår betydligt större grupper både bland studenter och lärare/forskare från att bedöma sin kompetens. Dels finns det vissa undantag både i lärares/forskares och dok-

toranders tillfredsställelse med den egna kompetensen, men den bedöms ändå sammanlagt vara mycket god. Stora grupper studenter låter inom vissa områden bli att bedöma sin egen kompetens. Förmågan att kunna söka i LIBRIS avstår mellan en till två tredjedelar av studenterna från att bedöma. Men stora grupper vill inte heller bedöma sin förmåga att använda LOLITA, elektroniska databaser eller att kunna hitta artiklar i elektroniska tidskrifter. Studenterna inom KO bedömer bara sin förmåga att använda sökmotorer på Internet. För övrigt avstår de. De grupper som sedan bedömer sin kompetens är med vissa undantag nöjda.

STUDENTER: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- söka i LOLITA	b/e 60	A 42	a 39	a 14	A 24	A 28	85
- söka i LIBRIS	b 64	a 51	a 60	a 46	A 44	A 31	68
- söka i olika elektroniska databaser	b 52	a 43	a 31	a 24	a 39	a 45	60
- använda olika sökmotorer på Internet	A 19	A 18	A 17	A 7	A 15	A 19	A 32
- hitta relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter	0 39	f 42	f 44	a/f 40	0 39	a 52	68

(Bredvid bedömningen anges i % andelen som inte haft tillräcklig erfarenhet för att kunna bedöma sin förmåga)

Det främsta missnöjet gäller förmågan att hitta relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter. Bara en mindre grupp studenter inom HT är nöjda, för övrigt är samtliga grupper otillfredsställda eller har avstått från en bedömning. En mindre grupp studenter inom LTH är mycket missnöjda med sin egen förmåga att utnyttja LOLITA.

DOKTORANDER: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- söka i LOLITA	A 18	A 26	b 52		A 7	A 6	
- söka i LIBRIS	A 32	A 39	e 55		A 7	A 10	
- söka i olika elektroniska databaser	A 7	A 3	A 3		A 7	a 17	
- använda olika sökmotorer på Internet	A 3	A 2	A 5		A 10	A 14	
- hitta relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter	A 20	A 6	A 9		a 15	a/f 36	

(Bredvid bedömningen anges i % andelen som inte har tillräcklig erfarenhet för att kunna bedöma sin förmåga)

Doktoranderna har den högsta andelen som både bedömer sina elektroniska färdigheter och som är nöjda med dem. Bland doktoranderna inom LTH, MN och M avstår dock 18-55% från att bedöma sin kompetens att använda LOLITA och LIBRIS. En något större andel inom LTH (20%) och HT (36%) bedömer inte heller sin förmåga att finna relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter. Bara två grupper är otillfredsställda med sin kompetens – doktoranderna inom M är mycket missnöjda med sina färdigheter att söka i LIBRIS, och en del av doktoranderna inom HT är mycket missnöjda med sina färdigheter att hitta relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter.

Bland lärare/forskare avstår något större grupper än bland doktoranderna från att bedöma sin kompetens när det gäller elektroniska färdigheter. Framför allt förmågan att hantera LOLITA eller LIBRIS avstår lärare/forskare inom M, MN och LTH från att ange. Inom KO avstår en stor andel av lärare/forskare från att bedöma flera av förmågorna. De som bedömer sin kompetens här är inte heller nöjda – utom med förmågan att använda sökmotorer på Internet. Bara två grupper är annars otillfredsställda: Inom MN finns ett svagt missnöje med sökkompetensen i LOLITA och inom HT är en mindre grupp lärare/forskare missnöjda med förmågan att använda elektroniska tidskrifter.

LÄRARE/FORSKARE: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- söka i LOLITA	a 22	0 35	b 44		A 7	A 3	64
- söka i LIBRIS	A 36	b 55	b 51		A 10	A 11	0 60
- söka i olika elektroniska databaser	A 16	A 17	A 7		a 12	a 16	a/f 60
- använda olika sökmotorer på Internet	A 6	A 13	A 9		A 10	A 10	A 40
- hitta relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter	a 14	A 17	A 13		a 20	a/f 35	f 53

(Bredvid bedömningen anges i % andelen som inte har tillräcklig erfarenhet för att kunna bedöma sin förmåga)

Om förmåga att använda de elektroniska tjänsterna ses som väsentliga för utveckling av informationskompetens i studier, undervisning och forskning, så har biblioteken en mycket stor pedagogisk uppgift framför sig.

8. Delaktighet i bibliotekens utveckling

Användargrupperna tycker att det är relativt viktigt att kunna påverka bibliotekens litteratururval och utveckling (se figur 12). När man bedömer tillfredsställelsen med dessa möjligheter framkommer dock en problematisk bild.

Att många studenter saknar erfarenhet av möjligheter att påverka dessa förhållanden är kanske inte så underligt med tanke på att de är nybörjare i att använda biblioteken systematiskt. Däremot är det problematiskt att de som har ansett sig kunna bedöma möjligheten också är relativt missnöjda (KO utgör ett undantag). Att studenternas delaktighet i biblioteksutvecklingen behöver uppmuntras är dock ingen överraskning.

STUDENTER: Din möjlighet att påverka:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- bibliotekets litteratururval	59	60	54	e 65	0 64	0 64	a 32
- bibliotekets utveckling	59	63	55	0 62	0 66	e 66	b/e 28

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

Mer problematiskt är att doktoranderna i så liten utsträckning har erfarenhet av möjligheter att påverka litteratururval och biblioteksutveckling. Och de som har ansett sig kunna bedöma möjligheten att påverka är inte mer än undantagsvis nöjda. Störst missnöje finns inom M, HT och LTH.

DOKTORANDER: Din möjlighet att påverka:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- bibliotekets litteratururval	0 50	b 49	e 40		b 35	0 35	
- bibliotekets utveckling	0 55	0 55	e 45		0 40	e 45	

Många lärare/forskare har inte erfarenhet av att kunna påverka litteratururval och biblioteksutveckling, visserligen färre än doktoranderna – men ändå överraskande många med tanke på att 45% av lärare/forskare har mer än 20 års kontakt med biblioteken inom LU bakom sig. Bristande erfarenhet av att påverka finns inom LTH, MN och M. Däremot är de lärare/forskare som bedömer möjligheterna att påverka nöjda, framför allt när det gäller möjligheten att påverka litteratururval. Ett undantag är M där man är svagt otillfredsställd. När det gäller påverkan av biblioteksutvecklingen är man nöjd inom MN, S och KO.

LÄRARE/FORSKARE: Din möjlighet att påverka:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- bibliotekets litteratururval	b 27	a 32	0 25		A 20	a 19	a 9
- bibliotekets utveckling	0 33	a 37	0 28		b 26	0 27	a 25

För att få en fördjupad bild av vilka doktorander och lärare/forskare som är missnöjda med sin delaktighet specialgranskades de doktorander och lärare/forskare som forskar på mer än 60%. Dessa är ungefär lika missnöjda som doktoranderna, vilket innebär att lärare/forskare med en stor andel undervisning är mer nöjda med sin delaktighet i biblioteksutvecklingen än vad de mer forskande kollegorna är.

FORSKAR>60%: Din möjlighet att påverka:	LTH	MN	M	J*	S	HT	KO
- bibliotekets litteratururval	0 39	b 42	e 43	0 54	0 41	0 37	
- bibliotekets utveckling	0 45	b 40	e 46	0 69	e 47	e 46	

**J består totalt av 11 personer*

Användargruppernas bedömningar väcker frågor om hur kontaktytorna mellan biblioteksverksamheten och de olika grupperna ser ut. På vilket sätt uppmuntras studenter, doktorander och lärare/forskare att vara med och utveckla biblioteken – och hur intresserade är de av att göra detta?

På frågan hur ofta de brukar föreslå inköp till biblioteket svarar 82% av studenterna, 75% av doktoranderna och 54% av lärare/forskare att de aldrig brukar göra det. Aktiva förslagslämnare finns främst bland lärare/forskare – 9% har lämnat förslag ungefär någon gång per månad. Motsvarande andel bland studenterna är 5% men bland doktoranderna enbart 2%. Med tanke på att det finns ett sextiotal olika biblioteksenheter som de aktiva förslagslämnarna är utspridda över, så framstår biblioteken som klart underförsörjda med inköpsförslag från ett bredare urval av de olika användargrupperna..

De olika användargrupperna har sinsemellan mycket olika relationer till de bibliotek de utnyttjar, vilket framgick tydligt av skillnaderna både när det gäller informationsvägarnas karaktär och biblioteksanvändningen. Vad en tillfredsställande delaktighet i litteratururval och biblioteksutveckling kan innebära skiljer sig sannolikt i samma utsträckning åt mellan grupperna. Det framgår emellertid klart att samtliga grupper anser att det kunde vara bättre.

Delaktighet kan skapas både formellt och informellt. Eftersom studenterna har helt andra biblioteksbehov än de andra grupperna kan de inte med fördel representeras av doktorander eller lärare/forskare när t.ex. prioritering av biblioteksresurser diskuteras. Den formella sidan innebär då att studentkårens ska vara representerade i alla beredande och beslutande organ i den nya biblioteksorganisationen. Den informella delaktigheten är dock minst lika viktig som den formella. Vilket inflytande upplever studenterna i det dagliga studiearbetet? När fler bibliotek i större utsträckning än idag blir verkliga studiecentra kommer frågorna om studenternas delaktighet att mer sammanfalla med frågan om på vilket sätt studenterna bemöts som medarbetare i utbildningssituationen. I Studentbarometer 2000 framhålls brister i delaktigheten i detta avseende. Dessa ser också ut att förstärkas av de traditionella pedagogiska arbetsformer som upprätthålls av en alltmer pressad lärarkår då tiden för

varje student minskat genom urholkade anslag (Lärarbarometern 1998). Utveckling av studenternas delaktighet i det dagliga studiearbete de bedriver på biblioteken kräver också en närmare samverkan mellan biblioteken och institutionerna i den gemensamma pedagogiska uppgiften - att medverka till utvecklingen av studenternas informationskompetens.

Doktoranderna utgör en viktig grupp för den framtida biblioteksutvecklingen. De använder biblioteken mycket aktivt, de har aktuella och relevanta kunskaper inom de formella och systematiska sidorna av litteratursökning – och de utnyttjar elektroniska bibliotekstjänster i stor utsträckning. De utgör dessutom en grupp som mycket snart kommer att få ta över merparten av undervisningen vid universitetet eftersom en stor andel av lärare/forskare går i pension den närmaste fem- tioårsperioden. En väsentlig uppgift för biblioteksorganisationen blir att utveckla former för samarbete med doktoranderna för att tillförsäkra dem en ökad delaktighet i biblioteksutvecklingen – för bibliotekens egen skull.

Biblioteksbarometern visar att lärares/forskares relationer till biblioteken är komplicerade. Redan innan de elektroniska medierna utvecklades visades i olika undersökningar att stora grupper av lärare/forskare under sin karriär blir alltmer oberoende av de traditionella bibliotekstjänsterna för sin informationsförsörjning (Seldén 1999). Andra grupper har en nära relation till biblioteken på grund av karaktären i sin forskning och undervisning. De informationsvägar lärare/forskare utnyttjar och det sätt de använder biblioteken på är resultatet av decenniernas utveckling. I den här gruppen finns de som ligger i kunskapsfronten inom sina ämnesområden och vars kunskaper är viktiga för bibliotekens utveckling, oavsett om de själva använder sig av biblioteken eller ej. Den snabba utvecklingen av olika elektroniska medier har komplicerat bilden ytterligare. En lärare/forskare inom S kommenterar:

”Bibliotek är oerhört viktiga. Tyvärr är jag ständigt under stor tidspress, så jag hinner inte utnyttja bibliotek i den mån jag vill, och inte heller bidra till bibliotekens utveckling i den grad jag vill. Jag märker att jag köper mer och mer, och försummar biblioteket mer och mer, av den enkla anledningen att jag inte hinner – det är så enkelt att köpa numera via Amazon eller annan Internet-bokhandel, tyvärr.”

För en del forskare har det inneburit att frigörelsen från det reella biblioteket – i deras egen forskning – blivit nästan fullständig. För andra grupper har det inneburit att de i högre grad förlitar sig på de informella informationsvägarna, för att de nya medierna inte integrerats i deras arbete. De kanske också känner sig främmande för den nuvarande utvecklingen på biblioteken. För båda dessa grupper – och flera som ligger däremellan – innebär det att grunden för samarbetet med biblioteket har blivit oklarare än förut. Till detta kommer så den pedagogiska uppgift som alla lärare/forskare har gentemot studenter och doktorander – och som har blivit så mycket viktigare i informationssamhället - att stödja utvecklingen av deras färdigheter i att kunna

finna, sälla och bedöma de källor de behöver i sitt studiearbete. Delaktighet i relationen mellan lärare/forskare och Lunds universitets bibliotek blir därigenom en mångbottnad fråga som inte har ett utan ett stort antal svar. I den nya biblioteksorganisationen behöver olika samarbetsformer prövas för att knyta lärare/forskare närmare bibliotekens utvecklingsarbete i varierande eller projektbaserade arbetsformer när det gäller olika områden som behöver fokuseras. Det är helt otillräckligt om delaktighet enbart innebär en formell institutionsrepresentation vid beslutande sammanträden i biblioteksorganisationen.

9. Användarnas övergripande synpunkter

Drygt 600 användare kommenterade bibliotekstjänsterna i den öppna delen av frågeformuläret. Trehundra kommentarer tar upp övergripande frågor av olika slag, som inte anknyter till de frågeområden barometern tagit upp. Innehållet utgörs av: Beröm och önskemål om större resurser till biblioteken (58%), farhågor och kritik (35%) samt förslag till framtida utveckling (7%).

Beröm och önskemål om större resurser till biblioteken

Dessa 175 kommentarer är positiva, riktade direkt till biblioteken och ger på olika sätt uttryck för stor uppskattning och för att biblioteken väl fyller sin funktion eller att de behöver få mer resurser:

”Mycket värdefulla för doktorerandet. En av de mest grundläggande förutsättningarna för forskarstudier och en styrka för Lund jämfört med de nya högskolorna att vi har så bra service som vi har.” (Doktorand MN)

”Jag vill verkligen trycka på hur viktigt biblioteken (särskilt UB1) har varit för min tid vid LU. Var annars kan man få den möjlighet att stilla sin nyfikenhet och lust inför ny kunskap? Vidare är det av yttersta vikt att universitetet prioriterar UB:s fortsatta utveckling, att studenter och andra kan utnyttja dess unika service. UB är själva naven i det som är LU!” (Doktorand S)

”Jag anser att universitetet har ett förträffligt bibliotek och jag hoppas att det kommer att förbli så, jag använder ej biblioteket i någon stor utsträckning inom min forskning, men jag vet att många forskare inom humaniora är väldigt beroende av det. Jag ser det därför som viktigt – och en viktig del för att mitt universitet ska ha en högklassig forskning inom samtliga områden.” (Doktorand MN)

”Känner snålhetens kalla vinddrag i och med att utrymme för inköp och öppettider minskar. Besvärande för mitt och studenternas arbete samt allmänt oroväckande tendens i vilken kultur som helst. Vi har nationellt sett gott om pengar men är väldigt rädda för kvalitetsdiskussioner. Rena siffror är alltid enklare att hantera. Men vilka signaler om vår kulturs tillstånd och kvalitetsnivå får unga studerande människor? När vi snålar i kulturens innersta delar dit läsbart material definitivt hör.” (Lärare/forskare LTH)

Farhågor och kritik

Ett hundratal kommentarer ger uttryck för farhågor och kritik av övergripande karaktär. Ett åttiotal handlar om biblioteksorganisationen. De utgörs till drygt hälften (48st) av farhågor kring en eventuell nedläggning av UB2 och tar tydligt ställning för att UB2 bör vara kvar. Erfarenheterna av institutionsbiblioteken inom området gör att många fruktar en försämring av bibliotekstjänsterna, eftersom man inte litar på att fakulteten eller institutionerna kommer att prioritera biblioteksfunktionerna tillräckligt (Av de 48 inläggen kommer merparten från MN och LTH medan sju kommer från M). Fem inlägg har den motsatta uppfattningen och önskar att fakultets- och institutions-

bibliotek ska ta över UB2:s funktion. Av övriga kommentarer tar å andra sidan flera upp behovet av att stärka ställningen för UB1. Flera studenter tar också upp att små biblioteksenheter förorsakar problem i studierna:

”Gör gärna större biblioteksenheter! Till min senaste uppsats i statsvetenskap tvingades jag springa runt på åtta bibliotek och passa deras respektive udda öppettider, för att få tag på litteraturen.” (Student S)

”Många institutioner har obetydliga bibliotek med icke-utbildade bibliotekari-er som inte kan ge studenterna den hjälp de behöver. Vidare är inte de olika biblioteken samkörda på nätet, vilket innebär svårighet att få information om efterfrågade titlar. Vissa institutionsbibliotek är även ovilliga att låna ut till studenter, framför allt från andra institutioner.” (Student HT)

Över femtio kommentarer är kritiska till hur biblioteken fungerar (30st) eller innehåller en markering av att man inte anser sig vara särskilt beroende av bibliotekens tjänster (23st). Av dessa kommer fjorton från studenter (hälften från LTH, övriga utspridda). Denna grupp framhåller att de har mycket liten bibliotekskontakt och att detta inte heller behövs i deras studier. Två lärare/forskare inom M, som också uppfattar sig som helt biblioteksberoende, konstaterar:

”Trots anställning vid LU i över 20 år har jag aldrig satt min fot på UB1 eller UB2!! Har aldrig behövts. Avstånd för långt och förlegad funktion.”

”För dyrt!!! Lägg ner!!!”

Men sådana drastiska uttalanden hör till undantagen.

Framtida utveckling

Ett femtontal användare ger olika förslag på hur bibliotekens roll kan utvecklas. Flera handlar om en vision att skapa ett gemensamt universitetsbibliotek med Köpenhamns universitet inom Öresundsregionen – eller åtminstone möjligheter att utan krångel beställa litteratur därifrån med transportservice till Lund:

”Lösningen nu är ett brett samarbete med Köpenhamn inom ramen för Öresundsuniversitetet (snabba transporter varje dag, flera gånger över bron!)” (Lärare/forskare S)

Flera tar upp önskemål om en ny organisatorisk enhet för det medicinska kunskapsområdet:

”Ett medicinskt multimediatek – bibliotek med video, dator och traditionella bokavdelningar. Syftet är att samla alla medier under ett tak, typ lärdoms-servicecenter. Detta borde inkludera interaktiva datorprogram, videobibliotek över alla föreläsningar på alla kurser, möjligheter till videokonferens, gruppsalar med videoprojektorer + data för distansutbildning på alla nivåer, grupparbete m.m. Detta borde lokaliseras på lasarettområdet.” (Lärare/forskare M)

Andra handlar om bibliotekens roll i ett större kulturellt sammanhang:

”Bibliotekariernas roll är livsviktig som kunskapscentral och idéförmedling. Vidare att ekonomiskt hjälpa de många mindre bemedlade till möjlighet att studera litteratur och följa utvecklingen genom tidskrifter och andra media-produkter. Biblioteken kan utvecklas än mer att bli samlingsplatser för tvärvetenskap där andra kulturformer kunde exponeras inom ämnesområden som t.ex. musik, teater, konst, vetenskap etc.” (Doktorand LTH)

10. Diskussion och jämförelser med andra studier

I det här avsnittet kommer Biblioteksbarometerns resultat att jämföras med andra liknande studier. Avsnittet kommer att läggas upp så att barometerresultaten först jämförs med större mer övergripande studier av informationsvanor och biblioteksanvändning. Efter det följer en jämförelse med andra undersökningar av biblioteksanvändningen vid Lunds universitet under den senaste tioårsperioden, med syfte att se likheter och skillnader samt eventuell utveckling över tid.

Informationsvägar i forskning

I en avhandling om informationssökning i forskningens vardagspraktik (Seldén 1999) görs både en grundlig genomgång av aktuella studier av forskares sätt att söka information och olika internationella studier av biblioteksanvändning. Den bild av de erfarna forskarnas successiva frigörelse från de formella sätten att söka information och därigenom även från delar av bibliotekens grundläggande service, som kan utläsas i Biblioteksbarometern, bekräftas som en allmän tendens vid utveckling av kvalificerade sociala vägar för den aktuella vetenskapliga informationsförsörjningen:

”Varför använder sig inte forskarna av det stora utbud av informationssökningshjälpmedel av formell art som bland annat biblioteken erbjuder? (--) De erfarna forskarnas informationsanskaffning är inte obetydlig, men den färdas inte den formella vägen, i varje fall inte som vardaglig praxis. I jämförelse med socialt inriktad informationssökning saknas vanligen fördelar. Den formella vägen kan dock i vissa situationer och för särskilda individer vara ett sätt att förhålla sig oberoende av kollegor och kan innebära mer exakta uppgifter.” (Ibid. s 277)

I Seldéns studie framkommer också att doktorander och nyligen etablerade forskare har stora svårigheter att verkligen kunna utnyttja de formella vägarna i avsaknad av den förmåga att kunna urskilja väsentligt och oväsentligt, som den längre erfarenheten inom området ger. Samtidigt är de formella vägarna även alternativ som står till buds för doktoranden eller nybörjarforskaren för att kunna frigöra sig från det stora beroendet av handledare eller äldre kollegor inom området.

I en tidigare studie av informationsvanor och informationsbehov hos forskare just vid Lunds universitet (Håkansson & Malmgren 1997) framkommer i huvudsak samma bild av de informella informationsvägarnas successivt ökande betydelse under forskarkarriären. Redan innan den elektroniska utvecklingen kom att omstrukturera både de formella och informella informationsvägarna inom olika vetenskaper fanns det således en tydlig utveckling mot att

de erfarna forskarna under sin karriär blev alltmer oberoende av de traditionella bibliotekstjänsterna för sin informationsförsörjning. I Biblioteksbarometern kompletteras denna bild av två tillkommande tendenser. När både de informella och formella informationsvägarna blir elektroniskt burna, kan forskarens frigörelse från de traditionella bibliotekstjänsterna ytterligare förstärkas ("elektronisk frigörelse"). I de fall forskare inte utnyttjar elektroniska tjänster vare sig för de formella eller informella informationsvägarna ("elektronisk hjälplöshet") djupnar också avståndet mellan forskarens sätt att söka och skaffa information och bibliotekens tjänster, som blir alltmer elektroniskt inriktade.

Studenters informationsvägar och användning av högskolebibliotek

Under 1995 genomfördes en stor användarstudie – Tusen studenter om biblioteket (Höglund m.fl. 1996). Studien sammanfattar kraven på biblioteken från studenter inom olika utbildningsområden vid ett urval större och mindre högskolor. Resultaten överensstämmer till stora delar med Biblioteksbarometerns.

Studenterna i Lund år 2000 lånar sin kurslitteratur i större utsträckning (48%) än vad studenterna i genomsnitt gjorde 1995 (18%). Men å andra sidan visade det sig att studenter vid universitet även då lånade en större andel av sin litteratur än de vid mindre högskolor. Tekniker/naturvetare köpte sin litteratur i störst utsträckning. Så ser det också ut i Biblioteksbarometern.

Studenterna ägnade sig 1995 främst åt att läsa litteratur eller att söka efter litteratur när de var på biblioteket. De kopierade och grupparbetade också ofta. Här överensstämmer användningen av biblioteket nästan helt med Biblioteksbarometern. Men av den här studien framgår också att studenternas sätt att använda biblioteken till stora delar beror på vilka möjligheter dessa faktiskt erbjuder. Det studenterna var mest missnöjda med 1995 var tillgången på grupparbetsplatser och läsplatser samt datorer. Studenterna hade lättast att bedöma de traditionella tjänsterna, bortfallet blev stort när det gäller de elektroniska bibliotekstjänsterna. Skillnaden mellan studenternas synpunkter 1995 och 2000 är små.

I den här studien framkommer också en stor skillnad mellan å ena sidan samhällsvetenskap och humaniora och å andra sidan teknik/naturvetenskap när det gäller hur utbildningen förbereder för biblioteksanvändning och självständigt informationssökande. Trots att de tekniskt inriktade studenterna är nästan lika övertygade som samhällsvetare och humanister om att informationskompetens kommer att vara viktig i deras kommande yrkesverksamhet, så uppger bara en liten andel att de behöver använda bibliotek eller informationssökning för att klara sina studier. Lärarna inom det tekniska området upplevdes inte heller stimulera till informationssökning eller biblioteksanvändning. Här kompletteras Biblioteksbarometerns resultat, där studenter

inom LTH använder bibliotek i minst utsträckning. Höglund hänvisar i texten även till en egen studie från en teknisk högskola från slutet av 1970-talet som även vid den tidpunkten gav samma bild. Det ser ut att finnas en stark pedagogisk tradition inom området.

Kunskaperna om elektroniska databaser var dålig 1995. 84% av studenterna kände inte till någon databas med litteratur inom sina områden. Studenter inom teknik/naturvetenskap uppgav också att de har mindre behov än studenter inom andra områden både av kunskaper om CD-ROM och Internet-sökning. År 2000 saknar också en mycket stor andel av studenterna erfarenhet av elektroniska bibliotekstjänster och det är likaledes studenterna inom LTH som har minst erfarenhet.

Slutsatserna av studien - att högskolebibliotekens tjänster behöver integreras i undervisningen - är i princip synonyma med de som kan dras med utgångspunkt i Biblioteksbarometerns bild av studenternas informationsvägar och biblioteksanvändning. Trots de fem år som förflutit mellan undersökningarna har inte de tjänster Lunds universitets bibliotek erbjuder studenterna kunnat bli en tillräckligt integrerad del av studierna uppläggnings.

Studier av biblioteksanvändning vid Lunds universitet – forskningen i fokus

Våren 1991 gjordes en användarundersökning på UB2 genom enkäter som delades ut till besökarna (Åkerblom 1991). Den stora majoriteten besökare (91%) visade sig vara studenter på grundutbildningen (totalt besvarades 318 enkäter). Trots att utdelningen gjordes systematiskt för att återspegla sammansättningen av olika användargrupper är man inte riktigt nöjd med studentdominansen: "Studerande på grundutbildningen använder främst biblioteket som läsplats och besöker därför UB2 oftare än de andra grupperna. Detta medför därför en viss snedhet i urvalet av besökare." (Ibid. s 7). Två tredjedelar av studenterna tillhörde teknik, naturvetenskap och medicin, en tredjedel kom från andra fakulteter, främst från S (24%). Ser man närmare på fördelningen visar det sig dock att det endast 5% av studenterna tillhörde medicinska fakulteten. Studenterna motiverade sina besök med att det var mer givande att studera på UB2 än hemma samt att miljön var bra för studier. Studenterna läste kurslitteratur och kopierade studiematerial, bara 25% använde LOLITA. Katalogen bedömdes som krånglig. Alla användargrupperna var mycket nöjda med UB2s service. Den största nackdelen enligt forskare/lärare utgjordes av studenterna: "Irritationen är stor över den stora mängden tentamensläsande studenter som tar alla lediga platser och som inte använder bibliotekets övriga tjänster." Undersökningen avslutas med en redogörelse för att om man kommer att övergå från en traditionell till en mer problembaserad undervisning så kommer inställningen till bibliotekets roll att behöva förändras, så att de blir mer studentinriktade och kan samverka med utbildningen. Men studien avslutas med orden: "Den ovan beskrivna

utvecklingen är sannolikt en utveckling på längre sikt. Förändringar av den teoretiska grundsynen tenderar att ta lång tid.” (Ibid. s 20)

Studenternas sätt att använda biblioteken är således ingen nyhet. Där överensstämmer resultatet till största delen med Biblioteksbarometern. Där emot kanske inställningen till det legitima i att studenter verkligen studerar på biblioteken nu har börjat förändra sig även bland lärare/forskare? Den traditionella pedagogiken ser i Biblioteksbarometern ännu ut att dominera studenternas sätt att använda biblioteket inom LTH, vilket gör att de mest läser på förhand utvald litteratur och inte ägnar sig åt sökningar i någon större utsträckning. Bilden är densamma i Åkerbloms studie – trots att urvalet här är de mest biblioteksaktiva av studenterna – infångade på biblioteket. Frågan är dock var alla medicinare läste sin litteratur 1991? Denna grupp är nio år senare mer aktiva biblioteksbesökare, som även gör egna sökningar förutom att läsa litteratur och ha rekord i kopiering.

Något år senare (december 1992) gjordes en enkätstudie riktad till aktiva forskare och forskarstuderande inom HT, S och J om på vilket sätt de använde sig av UB1 (Elsässer 1994). Femhundra enkäter utsändes och svarsfrekvensen blev 76%. Tolv procent uppgav att de inte använde sig av UB1. Översikten visade att forskarna var mer aktiva än forskarstuderande på UB1. Det var bara med hemlån samt i utnyttjandet av LIBRIS och LOLITA som forskarstuderande var mer aktiva. Av båda grupperna utnyttjade 12% inte LOLITA överhuvudtaget och 32% ansåg systemet vara ”Inte problemfritt, svårt, omöjligt”. Bortsett från ett visst missnöje med litteraturbeståndets sammansättning var grupperna nöjda med servicen på UB1. Det fanns dock ett visst missnöje med informationstjänsterna. När man fick kommentera vad man var missnöjd med så nämndes bl a ”Många ogillar också att läsplatserna upptas av studenter...” med flera direkta citat: ”Alldeles för mycket obehöriga studenter med låg biblioteksdisciplin i lokalerna.” (Ibid. s 27).

Den här undersökningen innehåller inga försök att sätta in svaren i någon form av analytisk ram eller sammanhållet perspektiv på vad biblioteket kan tänkas vara bra för. Precis som i Åkerbloms studie finns ett problematiskt förhållningssätt till studenternas roll på UB. Detta verkar också vara ”universitetspolitiskt korrekt” eftersom det inte kommenteras överhuvudtaget. Med tanke på att studien publicerades 1994, tre år efter SOU 1991:72 (En kreativ studiemiljö. Högskolebiblioteket som pedagogisk resurs) vilken inte heller finns med på referenslistan, så kan detta antagligen ses som ett ställningstagande för UB1 som främst ett forskningsbibliotek. Jämfört med Biblioteksbarometerns resultat finns en skillnad i resultatbilden. Forskarstuderande för åtta år sedan var inte lika aktiva på biblioteket som doktoranderna är idag. Villkor för att bedriva forskarstudier har också genomgått grundläggande förändringar under den tidsrymd som förflutit mellan undersökningarna. Den positiva inställningen till det bibliotek man använder och till bibliotekspersonalens service överensstämmer med Biblioteksbarometern.

I slutrapporten från FUTUBI-projektet (Cavallin & Nilsson 1994) redovisas olika delstudier rörande utvärdering av universitetsbibliotek. Projektets målsättning var att utarbeta metodiska verktyg för att få fram tillförlitligare underlag för kvalitetsbedömning av universitetsbibliotek. Delstudierna genomfördes vid Lunds och Göteborgs universitetsbibliotek. I delstudie 3 redovisas en användarundersökning för att kartlägga "in-house use" det vill säga biblioteksanvändning på platsen. Undersökningen genomfördes i maj 1992. Sammanlagt besvarades 426 enkäter på UB1 och UB2. "Undersökningens mål var att utprova en metod för att mäta den användning av bibliotek som inte registreras som lån.". Man avgränsar biblioteksanvändning på följande sätt: "Det bör påpekas att det här endast rör sig om aktiviteter som har direkt samband med användningen av bibliotekets samlingar. Så är t.ex. inte läsplatsanvändning, letande i olika bibliotekskataloger och kaffedrickande med i undersökningen, så ej heller användning av informationstjänsten." (Ibid. s 34). Men även med denna begränsning visade det sig att grundstudenter var den totalt dominerade användarkategorin – 77%. Undersökningen visade att den oregistrerade användningen av bibliotekets samlingar i antal transaktioner vida överstiger de registrerade lånen. Detta är än mer anmärkningsvärt med tanke på den avgränsning som gjordes av "in-house use", vilken innebar att de flesta av de studieaktiviteter som studenter ägnar sig åt på biblioteket inte inräknades i definitionen av "biblioteksanvändning". Trots detta blir slutsatsen: "Studenter på grundnivå är den helt dominerande användarkategorin vad gäller såväl antal personer som antalet transaktioner. Forskarstuderande är den kategori som per person använder biblioteken mest. En smula överraskade visar undersökningen att grundnivåstudenterna är mycket flitiga besökare i tidskriftsläsesalen." (Ibid. s 42).

Även i denna studie får man känslan av att den uttalade definitionen av vad ett universitetsbibliotek är – ett forskningsbibliotek – på något sätt står i motsättning till den stora mängd studenter som av någon underlig orsak verkar befinna sig i lokalerna. I Biblioteksbarometern framgår på vilka sätt studenter behöver och värderar biblioteken – och de behöver dem till många fler typer av aktiviteter än vad doktorander och lärare/forskare gör. Dessutom är studenterna många, många gånger fler än de andra grupperna. Och de har uppenbarligen under flera decennier varit i majoritet på UB1 och UB2. En avgörande brist i de användarundersökningar som hittills har redovisats är att universitetsbibliotekens uppgifter tas för givna och inte uttalas klart som en utgångspunkt för en bedömning av om man fyller en lämplig funktion för samtliga faktiska användargrupper. Den tradition med separata kursbibliotek, som varit uttalad inom LU (Franck 1997) kan också ha medverkat till en mental uppdelning mellan studentbibliotek och forskningsbibliotek, vilket gör det svårt att skaffa sig begrepp som medger att ett och samma bibliotek kan vara bådadera samtidigt. De nya högskolorna, som har varit "tvungna" att starta sin biblioteksverksamhet främst för studenterna, för att sedan kvalificera verksamheten även för forskning, ser inte ut att lida av samma splitt-ring.

I två magisteruppsatser i biblioteks- och informationsvetenskap (Hallström & Sjöberg 1997, Franck 1997) undersöks studenters sätt att använda sig av olika bibliotekstjänster inom Lunds universitet. I dessa tydligt forskningsanknutna användarstudier sätts studenternas stora behov av bibliotekens tjänster in i ett informationsvetenskapligt sammanhang, som gör att de skiljer sig från de andra undersökningarna inom LU. Resultaten visar dels att studenterna använder läsplatser mycket regelbundet och vill ha tillgång till dem under även under kvällstid (Franck 1997) dels att det har stor betydelse hur referenstjänsterna utformas för att studenter ska få optimal nytta av dem (Hallström & Sjöberg 1997).

Under 1998 presenterades en utredning från medicinska fakulteten (McNeal, odaterad): *Förslag till en "Medicinsk Informationsservice" (MIS) för Medicin Valley-området: Användarperspektivet i Lund-Malmö-området*. Utredningens uppdrag var att för det medicinska området utreda de olika användargruppernas behov av medicinsk information och lägga fram ett förslag till informationssystem baserat på dessa behov. Arbetet bygger på ca 40 intervjuer med forskare/lärare och medicinskt forsknings- och utbildningsansvariga inom både Lunds universitet och Malmö högskola. Intervjuerna har lagts upp så att ett förslaget till utformning av ett "MIS" har presenterats för och sedan ingående kommenterats av intervjupersonerna. Trots att ordet bibliotek används mycket sparsamt i utredningen innebär förslaget en total ersättning av nuvarande biblioteksfunktioner och skapandet av en ny biblioteksstruktur med utgångspunkt i fullgoda elektroniska bibliotekstjänster för forskarna. Dessa tjänsters funktion beskrivs på ett visionärt sätt. Bilden av det fysiska bibliotekets roll i utredningen är mer splittrad. Den beskrivs huvudsakligen på tre sätt: 1) som "MIS-centra" med datorarbetsplatser, hjälpdesk för sökning och ett aktuellt referensbibliotek. 2) som magasineringsdepåer för gammalt material. 3) som studiearbetsplatser för studenter, eventuellt helt avskilda från de andra verksamheterna.

Den tillfrågade användargruppen (vilken i huvudsak motsvarar lärare/forskare inom M i Biblioteksbarometern utökade med administrativt ansvariga på institutions- och fakultetsnivå) ställer sig i huvudsak positiva till de framförda förslagen. I utredningen påtalas också ett stort missnöje med biblioteksservicen inom M och starka krav på en snabb förbättring av såväl samordning av och service för, som finansiering av de elektroniska tjänsterna. Inga studenter eller doktorander har tillfrågats, så det användarperspektiv utredningen för fram ligger helt inom ramen för det traditionella universitetsperspektiv som påtalats ovan – att forskarbehoven ses som de primära för biblioteksutvecklingen. Utredningens förslag tar inte hänsyn till studenters eller doktoranders behov mer än som ett tillägg till det föreslagna systemet för forskare/lärare utifrån deras synpunkter och krav.

Jämfört med Biblioteksbarometerns resultat finns emellertid intressanta likheter och skillnader. I barometern sammanfattas bedömningar från 332 an-

vändare inom M (154 lärare/forskare, 101 doktorander samt 77 studenter). Något större missnöje med den biblioteksservice som grupperna använder sig av finns inte. Inte heller finns något större missnöje inom M än inom andra områden, snarare mindre. Däremot finns inom M såväl den största användningen av elektroniska databaser som det förhållande att en fjärdedel av användarna i första hand utnyttjar bibliotek utanför LU. Dessutom finns bland lärare/forskare både en större användning av elektroniska medier och ett mer uttalat missnöje med möjligheten att påverka både litteratururval och biblioteksutveckling än inom andra områden. Det missnöje utredningen tydliggör ser därför främst ut att vara lokaliserat till den organisatoriska nivån – där behovet av en omstrukturering med hänsyn till den snabba utvecklingen av de elektroniska tjänsterna framstår som väl belagt med hänsyn både till lärares/forskares och doktoranders behov av kvalificerade tjänster och den låga tillgänglighet Lunds biblioteks bibliotek har för grupperna. I detta stödjer resultaten från Biblioteksbarometern utredningens inriktning.

Det stora missnöje med bibliotekstjänsterna inom UB2 utredningen redovisar kommer dock inte fram i Biblioteksbarometern. I utredningen lyfts också flera andra former av missnöje fram:

”Med få undantag är de olika användarnas nuvarande operationella ”informationssystem” en skiftande fragmentarisk blandning av högst varierande källor, funktionssätt, färdigheter m.m. Ingen jag träffade hade ett väl genomtänkt mycket modernt och välutvecklat informationssystem med passande personlig kompetens hos användarna. För det mesta har kunskaper och färdigheter från en användare till en annan (någon har gått en kurs i IT och sökning och sedan lärt andra... man brukar fråga Lasse för han kan det mesta). Det finns ett mycket stort behov av systematisering och användarvänlig utbildning/kompetensökning av medicinsk information.” (Ibid. s 6)

”...de flesta medelålders forskare/läkare/lärare/-administratörer jag talat med redan nu känner sig akterseglade av yngre studenter och kollegor som ”kan” IT och använder den som det självklara naturliga sättet att söka medicinsk information och inhämta kunskap.” (Ibid. s 11)

Här skildras främst lärares/forskares situation i en brytningstid när både deras informella och formella informationsvägar snabbt byter medier - dessutom mot bakgrund av en förväntan om att forskares informationsvägar idag skulle kunna designas rationellt och logiskt inom ramen för den elektroniska utvecklingen. Någon forskning som visar att detta skulle bli enklare att åstadkomma genom de snabbt ökade elektroniska möjligheterna, än genom de äldre informationsvägarna har dock ännu inte redovisats i informationsvetenskapliga skrifter (Seldén 1999). Visionen i utredningen handlar om forskarens ”elektroniska frigörelse” från de traditionella bibliotekstjänsterna, om bara ett optimalt system kunde kombineras med en utvecklad informationskompetens hos användarna. Det framhålls också, som en kritik mot nu-

varande bibliotekstjänster, att forskarna inom det medicinska området successivt har frigjort sig från att behöva utnyttja dem. Detta kan dock enligt det senaste decenniets informationsvetenskapliga forskning mer beskrivas som normaltillståndet för erfarna forskare, om de inte av inomvetenskapliga skäl är bundna till det fysiska biblioteket för källmaterial. Och denna bild överensstämmer också med Biblioteksbarometerns resultat. Eftersom utredningen endast utgår från de erfarna forskarnas perspektiv kommer mer traditionella bibliotekstjänster att framstå som till stora delar onödiga, eftersom biblioteksbehoven hos de stora grupper av doktorander och studenter som behöver dessa tjänster inte har klarlagts.

Barometrarnas bild av biblioteksservicen inom Lunds universitet

Sedan mitten av 1990-talet har Lunds universitet genomfört en rad universitetsövergripande barometrar, det vill säga användarundersökningar, riktade till olika grupper: studenter, lärare och doktorander. Dessa barometrar har alla varit upplagda så att de frågor som ställts har tagits fram genom respektive användargrupp. Frågor om biblioteksanvändning spelar olika roll i de olika barometrarna. I de tre barometrar där frågeområdena bestämts av studenter och doktorander finns biblioteksfrågor med. I den barometer där frågorna bestämts av lärare/forskare finns inte en enda fråga med anknytning till bibliotek med, vilket får ses som anmärkningsvärt med tanke på att den omfattande enkäten var avsedd att spegla alla förhållanden som är viktiga i funktionen som universitetslärare. Dit hörde uppenbarligen inte förutsättningar för utveckling av den egna informationskompetensen eller kontakten med biblioteken i syfte att utveckla studenternas informationskompetens i undervisningen. Kanske uppfattar lärare/forskare - i linje med den tradition inom universitetet som tidigare påtalats - Lunds universitets bibliotek främst som forskningsbibliotek. Om universitetslärares undervisande funktion dessutom uppfattas som underordnad den forskningsinriktade, blir det därigenom svårt att uppfatta betydelsen av att samverka med biblioteken för att aktivt medverka till utvecklingen av studenternas informationskompetens.

I den första Studentbarometern, vilken genomfördes under hösten 1996, besvarade ca 2300 studenter frågor om sina studier. Sju frågor tog upp bibliotekens roll för studierna. Studenterna var nöjda både med litteraturutbudet, möjlighet att låna kurslitteratur och använda system för litteratursökning. Däremot fanns ett missnöje både med tillgången på läsplatser och biblioteksintroduktionen i utbildningen. I resultatet ingår också en översikt över vilka bibliotek som studenterna använde. Här framgår att studenter använde alla bibliotek inom LU. Studenter från alla fakulteter använde UB1, men det var studenter från HT och S som dominerade. UB2 användes främst av studenter från LTH, MN och M. Men det visar sig också att stora grupper studenter främst använde institutionsbiblioteken. En mindre andel studenter inom alla fakulteter använde inte bibliotek överhuvudtaget. Här låg LTH i topp med en tredjedel icke-användare, följt av MN med en femtedel. Detta

resultat överensstämmer mycket väl med Biblioteksbarometerns bild av biblioteksanvändningen.

I Doktorandbarometern (1999) och i Studentbarometern 2000 finns inte lika många frågor om biblioteken som i barometern från 1996. Doktorandgrupperna inom samtliga fakulteter redovisar att de anser att universitets- och institutionsbiblioteken är viktiga och väl fyller sin funktion som forskningsbibliotek för dem. Studenterna är inte lika nöjda. Det framgår att 53% är missnöjda med kurslitteraturen inte är tillgänglig på biblioteket när de behöver låna den. I Biblioteksbarometern var de i huvudsak nöjda med att kurslitteraturen finns på det bibliotek de använder mest. Men det är ju en annan sak att verkligen kunna få tillgång till den vid rätt tidpunkt i studierna. Här kompletterar Studentbarometern Biblioteksbarometerns resultat inom ett viktigt område. Lokalernas ändamålsenlighet och tillgången till grupprum är enligt Studentbarometern inte är så bra eller brister, främst inom LTH, HT och MN. Detta styrker bilden av det missnöje med tillgång till grupparbetsplatser som är framträdande i Biblioteksbarometern. På vilket sätt tillgodoser LU en studiemiljö för aktivt lärande för studenterna? På samma sätt understryks behovet av tillgång till datorer för eget arbete på biblioteken, när det framgår att studenter både inom J, S och HT är mycket missnöjda med datortillgången inom universitetet överhuvudtaget. Biblioteksbarometern lägger till denna lista även studenter och lärare inom KO.

Slutsatser

Av jämförelsen mellan de olika barometrarna och Biblioteksbarometern kan några punkter lyftas fram. Först att frågan om att en utveckling av Lunds universitets bibliotek i riktning mot att kunna utgöra fullgoda studiemiljöer för studenter inom alla delar av universitetet får stöd i det sammanlagda resultatet. För det andra förstärks bilden av att doktoranderna har en nära och givande relation till biblioteken genom den tillfredsställelse de visar med Lunds universitets bibliotek som forskningsbibliotek. För det tredje framstår lärarnas relation till biblioteken - inom ramen för de pedagogiska uppgifter det innebär att medverka till studenternas utveckling av informationskompetens - som ett sorgligt försummat kapitel. Tyvärr gäller detta även för Biblioteksbarometerns upplägning.

En slutsats av de olika studier som redovisats här kan dras: Användarundersökningar av bibliotekstjänster, som medverkar till att skapa en fördjupad bild av biblioteksverksamhetens villkor och problem, verkar vara ovanligt svåra att genomföra av flera skäl. Ett skäl är att den service användargrupperna verkligen utnyttjar ofta uppfattas som så viktig och positiv för deras arbete att bedömningarna inte varierar tillräckligt mellan olika tjänster för att ge konkreta underlag för förbättringsarbete. Dessutom verkar det vanligaste problemet inte bestå i kritik mot de tjänster man lärt sig utnyttja, utan i att stora grupper, som borde kunna ha nytta av tjänsterna, antingen

aldrig upptäcker att de finns eller aldrig lär sig att använda dem. Den form av missnöje det innebär "att rösta med fötterna" – genom att överhuvudtaget aldrig anlända - blir inte synlig i användarstudier, om t.ex. låga svarsfrekvenser eller icke-användning sopas under mattan istället för att problematiseras. Ett annan svårighet ligger i att de olika användargrupperna har olika - och kanske ganska föränderliga - förväntningar på vad de har rätt och möjlighet att begära av bibliotekens service. Låga krav och osäkra förväntningar kan i en användarundersökning maskeras som tillfredsställelse. När en verksamhet genomgår stora förändringar blir det därför svårare att jämföra användarnas bedömningar över tid.

Ytterligare ett skäl – och kanske det viktigaste – är att bedömningarna av om olika tjänster fyller sin funktion eller ej måste göras utifrån någon gemensam uppfattning av vad som ska innefattas i universitetsbibliotekens totala verksamhet, om inte de åtgärder som föreslås ska få ad hoc-karaktär. Och uppfattningarna av vad ett universitetsbibliotek, eller ett biblioteksnätverk, är eller skall vara i det nutida informations- och nätverkssamhället går uppenbarligen isär mellan olika grupper av intressenter och användare, och har gjort så ganska länge. I en tio år gammal studie av "Framtiden bibliotek på läntagarens villkor" (Olander & Berry 1992) genererades fyra modellbilder av vad ett universitetsbibliotek bör utvecklas i riktning mot fram till år 2000. Bilderna togs fram genom intervjuer med överbibliotekarierna och förvaltningschefer vid de sex dåvarande universiteten samt testades på forskare och forskarstudier inom HT, S och J vid Lunds universitet. Avgränsningen inom LU medförde att inga forskare eller forskarstudier från LTH, MN eller M tillfrågades samt att inga studenter från någon del av universitetet deltog. De fyra visionerna benämndes: Bibliomat, informationscentrum, mötesplats samt traditionellt forskningsbibliotek. Visionen av bibliomaten, med sin koncentration på teknik och datorkommunikation var minst populär, medan flertalet i båda urvalen ovan föredrog det traditionella forskningsbiblioteket. Universitetsbiblioteket som informationscentrum var en vision som samhällsvetarna fann tilltalande. I backspegeln är det idag intressant att lägga märke både till den snäva avgränsningen av användargruppen och till vad utvecklingen av de elektroniska medierna och Internet på bara några år betytt för att sammansmälta visionen av bibliomaten med informationscentralen. En jämförelse med Biblioteksbarometerns resultat visar också att visionen om Lunds universitets bibliotek som en mötesplats idag konkret upprätthålls av stora grupper studenter.

Genomgången av de olika användarundersökningar som redovisades tidigare i detta avsnitt visar med stor tydlighet också successiva förändringar i uppfattningar av vad som utgör de centrala biblioteksfunktionerna inom ett stort universitet. Och sådana förändringar leder i sin tur till nya ställningstaganden till hur gränser bör dras och samverkan upprättas mellan bibliotekens centrala funktioner och de övriga verksamheterna inom universitetet. Förändringarna

kan beskrivas i som tre sammanvävda processer, där olika aktörer kan befinna sig i ganska skilda lägen längst ett tänkt kontinuum:

Lunds universitets bibliotek utvecklas:

- från att utgöra främst forskningsbibliotek till att fungera som integrerade studiecentra och forskningsbibliotek riktade i samma utsträckning till forskare, lärare, doktorander och studenter.
- från att ha sin utgångspunkt i pappersbaserad lagring för tillhandahållande av publicerade texter till att ha sin utgångspunkt i tillhandahållande av ett kvalificerat elektroniskt nätverk för deltagande i pågående vetenskaplig kommunikation och kunskapsbildning – samt för lagring.
- från att utgöra en separat servicefunktion vid sidan av studier, undervisning och forskning till att verka som en integrerad del av universitetets kunskapsbildande verksamhet.

11. Diskussion av förändringsinriktning

Biblioteksbarometerns breda kartläggning har inneburit att studenters, doktoranders och lärares/forskares bedömningar av bibliotekstjänsterna inom Lunds universitet också har kunnat sättas i relation till andra omgivande förhållanden som har betydelse för utvecklingen av biblioteken. Istället för att förse biblioteksorganisationen med en enkel karta över inom vilka preciserade områden förbättringsarbete behöver igångsättas, så bidrar barometern snarare till att visa hur beroende utvecklingen av institutionernas kärnverksamheter - forskning, undervisning och studier - är av på vilket sätt resurserna för informationsförsörjning (biblioteksbase och andra) organiseras och används. Särskilt i en tid när de informationsvägar som används för kunskapsutveckling snabbt skiftar medieunderlag och karaktär.

Rekommendationer om åtgärder kommer i det här perspektivet att handla mer om hur relationerna mellan biblioteksorganisationen och fakulteter/områden kan påverkas i önskvärd riktning, än om att räkna upp en rad åtgärder isolerade till biblioteken (även om det naturligtvis också finns gott om underlag för att initiera sådana efter en närläsning av bedömningarna och de fria kommentarerna). Det gemensamma målet måste vara att i samverkan inom universitetet åstadkomma ett optimalt stöd för studenters, doktoranders och lärares/forskares kunskapsbildande arbete.

Den övergripande bilden av de tjänster som Lunds universitets bibliotek erbjuder är att det idag finns oöverskådligt stora resurser, såväl elektroniska som traditionella, som används alltför lite. Om de användes mer av alla grupper, skulle detta medföra förbättringar av kärnverksamheterna. Det finns således en bristande tillgänglighet på flera olika plan som borde bli föremål för åtgärder. En annan sida av bilden visar också, precis som Studentbarometer 2000, att relativt traditionell pedagogik har ett starkt fäste inom universitetet och att studenternas arbete kanske inte har utvecklats så långt i problemsökande och självständig riktning, som skulle vara önskvärt om de övergripande färdigheterna (förmåga att både bedöma, problematisera och kommunicera sina kunskaper) ska kunna uppnås redan i slutet av grundutbildningen. Ju mindre studenterna verkligen använder sig av bibliotek (reella eller virtuella), desto större är svårigheterna att införa ett verkligt problembaserat lärande.

Studenternas relation till biblioteket handlar om att få tillgång till en utvecklande studiemiljö, särskilt i samband med de delar av studierna som innebär självständigt kunskapsökande antingen i fördjupande eller ämnesbreddande syfte. Sett ur studenternas perspektiv borde biblioteket ligga nära, innehålla såväl kurslitteratur och ämnesfördjupande litteratur som litteratur från flera olika ämnesområden. Här kan man bedriva studier på egen hand eller i grupp, träffa och diskutera med studenter från andra områden - och skaffa sig

all den information som krävs i studiearbetet. I studenternas intresse, som det framkommer genom biblioteksbarometern, ligger således att ha tillgång till relativt stora, och för studiearbete och flexibelt lärande välutrustade, biblioteksenheter.

- I Lunds universitets bibliotek bör de ingående biblioteksenheterna ha en sådan storlek att en god studiemiljö med kvalificerade bibliotekstjänster kan erbjudas samtliga studenter.
- En god studiemiljö med kvalificerade bibliotekstjänster innebär att skapa fullvärdiga arbetsplatser för studenter, där de kan sköta samtliga inslag i studiearbetet – söka och skaffa litteratur, läsa och diskutera, bearbeta, skriva och kommunicera, enskilt eller i grupp.
- Undervisning i informationssökning bör ingå som ett normalt inslag i alla utbildningar inom universitetet och stegvis fördjupas under hela studietiden.

Doktoranderna har det intensivaste samspelet med biblioteket och är den grupp som också uppskattar och använder bibliotekstjänsterna mest, särskilt de elektroniska. Den nya uppläggningsenheten av forskarutbildningen har också inneburit att doktorandernas band med universitetet har förstärkts genom att en större andel är anställda under studietiden och har en hög aktivitetsgrad. Komprimeringen av studietiden ställer större krav på effektivitet i forskningsarbetet, samtidigt som den nya uppläggningsenheten tydligare än tidigare gör doktoranden till en mycket kvalificerad student under formell utbildning. Sammantaget gör detta att doktoranderna på flera olika sätt har blivit väsentligare för samverkan mellan institutionerna och biblioteken. Deras kompetens bör tas tillvara och deras kritik användas för att utveckla kvalificerade bibliotekstjänster. Barometern visar tydligt att de elektroniska bibliotekstjänsterna inte är något som bara vissa grupper av doktorander har intresse av. De elektroniska bibliotekstjänsterna spelar en allt större roll i alla typer av forskning.

- Samordningsansvaret för Lunds universitets bibliotek bör innebära att ta ett samlat grepp över såväl samordning som utbud av elektroniska bibliotekstjänster, så att samtliga områden inom universitetet smidigt kan få tillgång till helheten i utbudet.

Lärare/forskare har i Biblioteksbarometern behandlats som en sammanhållen grupp med två samspelande huvuduppgifter – forskning och undervisning. Det som tydligt framkommer är gruppens mycket heterogena krav och behov i relation till biblioteksorganisationen när det gäller förutsättningar för den egna kunskapsutvecklingen. Något som däremot inte belyses särskilt väl är vilka krav lärares/forskares undervisande roll ställer på biblioteksorganisa-

tionen – eller vice versa. Detta syns enbart indirekt i barometern. De två tendenserna till ett ökat avstånd mellan lärare/forskare och utvecklingen av bibliotekens tjänster (elektronisk frigörelse kontra elektronisk hjälplöshet) påvisade i Biblioteksbarometern är båda på lång sikt negativa för universitetsutveckling och behöver motverkas - på olika sätt.

- Det är Lunds universitets biblioteks uppgift att göra de stora informationsresurser som nu finns tillgängliga genom en ökad utveckling av informations- och utbildningstjänster anpassade till användarnas förutsättningar och behov.
- Utbildningar i de elektroniska bibliotekstjänsterna samt i ämnesanknuten informationssökning på Internet bör erbjudas både lärare/forskare och doktorander.
- Nya samverkansformer för att skapa delaktighet och ömsesidigt utbyte mellan samtliga användargrupper och biblioteksorganisationen bör prövas.

De olika fakulteterna och områdena inom LU uppvisar olika användarmönster både för studenter och lärare/forskare och ganska skiftande relationer till olika delar av Lunds universitets bibliotek. Utvecklingen av Lunds universitets bibliotek – inom ramen för det gemensamma mål som formulerades ovan - kommer därför också att ställa vissa krav på åtgärder inom fakulteter/områden och institutioner.

- Biblioteksresurser inklusive elektroniska tjänster inom det konstnärliga området behöver utvecklas och samordnas inom Lunds universitets bibliotek.
- Lunds Tekniska Högskola bör undersöka vilken utveckling av bibliotekstjänster och av grundutbildningens utformning som skulle kunna understödja en snabbare utveckling av studenternas informationskompetens.
- När undervisning förläggs till nya campus eller studieorter måste universitetet tillse att studenterna tillförsäkras fullvärdiga bibliotekstjänster.
- Medicinska fakultetens användargrupper är aktiva biblioteksanvändare, framför allt när det gäller elektroniska tjänster, men ser i ganska stor utsträckning ut att använda biblioteksresurser utanför Lunds universitets bibliotek. Samordningen och tillgängligheten av både traditionella och elektroniska bibliotekstjänster behöver förbättras.

Referenser

Arbetsgruppen för samordnad biblioteksorganisation (1992) Lunds universitets bibliotek – ett nätverk.

Cavallin, M. Nilsson, J. (1994) FUTUBI-projektet. Förstudie angående utvärdering av universitetsbibliotek. Slutrapport. Stockholm: Kungliga biblioteket. BIBSAM-rapport nr 9.

Doktorandbarometern. (1999) Lund: Lunds universitet. Utvärderingsenheten. Rapport nr 99:207.

Elsässer, G. (1993) Lunds UB1. Enkätundersökning 1992/93. Lund: Lunds Universitetsbiblioteks Publikationer.

Franck, M. (1997) Vad studenter tycker om biblioteksservice på UB3 – en användarundersökning. Lund: Lunds universitet. Biblioteks- och informationsvetenskap. BIVILs skriftserie 1997:2.

Hallström, J. Sjöberg, J. (1997) Studenters användning av referenstjänster. Lund: Lunds universitet. Biblioteks- och informationsvetenskap, BIVILs skriftserie 1997:5.

Heseltine, R G (1994) Report on proposals for the creation of a library network in the university of Lund. January 1994.

Håkansson, C. Malmgren, K. (1997) I den litauiske skoputsarens fotspår. En användarundersökning om informationsbehov och informationsvanor bland forskare vid Lunds universitet. Borås: Högskolan i Borås. Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap. 1997:27.

Höglund, L. m fl (1996) Tusen studenter om biblioteket – vanor, attityder och krav. Delstudie 2. Studenternas bibliotek. Stockholm: Kungliga biblioteket. BIBSAM

Höiseth, T. Heseltine R G. (1999) Utvärdering av biblioteksverksamheten vid Lunds universitet. http://www.lu.se/info/biblio/lundrapport_rev2.pdf

Läraryrbarometern 1998. Lund: Lunds universitet. Utvärderingsenheten. Rapport nr 98:203.

McNeil, T. (1998?) Förslag till en "Medicinsk Informations - Service" (MIS) för Medicon Valley Området. Användarperspektivet i Lund – Malmö - området. Stencil.

Olander, B. Berry, P. (1992) Framtidens bibliotek på låntagarnas villkor. I: Blomberg, B. (1992) Biblioteket som serviceföretag, Kunden i centrum. Stockholm: Forskningsrådsnämnden FRN. s 103-120.

Seldén, L. (1999) Kapital och karriär. Informationssökning i forskningens vardagspraktik. Borås: Bibliotekshögskolan, Skrifter från Valfrid 20.

SOU 1991:72. En kreativ studiemiljö. Högskolebiblioteket som pedagogisk resurs. Stockholm, 1991.

Studentbarometern. (1997) Lund: Lunds universitet. Utvärderingsenheten. rapport nr 97:200.

Studentbarometern 2000. Lund: Lunds universitet. Utvärderingsenheten. Rapport nr 2000:209

Universitetsstyrelsen (2000) Framtida biblioteksorganisation för Lunds universitet. Beslut 2000-02-28.http://www.lub.lu.se/new_top/omlub/Beslut.pdf

Åkerblom, H. (1991) Vem använder vad? Användarundersökning vid Lunds universitetsbibliotek UB2. Lund: Lunds Universitetsbiblioteks Publikationer.

Åkerblom, H. (1995) Litteratur- och informationservice för samhällsvetare. enkätundersökning rörande ett samordnat biblioteksnätverk inom det samhällsvetenskapliga området vid Lunds universitet, hösten 1994. Lund: Lunds universitet, Universitetsbiblioteket, stencil.

Biblioteksbarometer 2000 - frågeformulär

Bakgrundsfrågor

1a. Vad är du?

- Student → Gå direkt till fråga 2
 Doktorand → Gå direkt till fråga 1c
 Lärare och/eller forskare

1b. Vilken typ av tjänst har du?

- Professor Adjunkt
 Lektor Forskarassistent/övrig lärare - forskare

1c. Hur stor andel undervisning ingår i din nuvarande verksamhet vid Lunds universitet?

- Ingen 21-40% 61-80%
 1-20 % 41-60% >80%

1d. Hur stor andel forskning (för doktorander forskning/forskarstudier) ingår i din nuvarande verksamhet vid Lunds universitet?

- Ingen 21-40% 61-80%
 1-20% 41-60% >80%

(Observera att totala andelen 1c+1d kan bli mindre än 100%, eftersom vi inte önskar upplysning om andelen administration eller andra specialfunktioner)

1e. Har du en egen arbetsplats på din institution/klinik eller motsvarande?

- Ja Nej

2. Ålder

- < 21 år 26-30 år 41-50 år >60 år
 21-25 år 31-40 år 51-60 år

3. Kön

- Kvinna Man

4. Hur många år har du totalt varit verksam vid Lunds universitet (med studier, undervisning och/eller forskning) och i kontakt med universitetets bibliotekssystem ?

- 0-1 år 4-5 år 11-15 år >20 år
 2-3 år 6-10 år 16-20 år

5. Vid vilken av universitetets fakulteter/områden är du för närvarande huvudsakligen verksam?

- Lunds tekniska högskola
- Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten
- Juridiska fakulteten
- Samhällsvetenskapliga fakulteten (Inklusive Socialhögskolan och Ekonomihögskolan)
- Medicinska fakulteten
- Humanistiska fakulteten
- Teologiska fakulteten
- Konstnärliga området
- Övrigt (Olika centrumbildningar, Internationella Miljöinstitutet m.fl.)

6. Var är din verksamhet (utbildning, undervisning, forskning) huvudsakligen förlagd?

- Lund Helsingborg
- Malmö Annan ort/annan högskola

Informationsvägar

7a. Genom vilka informationsvägar **upptäcker** du den litteratur/det material du behöver för dina studier, undervisning och/eller din forskning?

	Mycket ofta		Aldrig		
Information via massmedier	☐	☐	☐	☐	☐
Letar i bokhandel	☐	☐	☐	☐	☐
Letar i bokhandel på nätet	☐	☐	☐	☐	☐
Söker i förlagskataloger	☐	☐	☐	☐	☐
Systematiska sökningar i databaser och bibliotekskataloger	☐	☐	☐	☐	☐
Besök på bibliotek inom Lunds universitet.	☐	☐	☐	☐	☐
Besök på stads- och kommunbibliotek	☐	☐	☐	☐	☐
Besök på andra högskole- och universitetsbibliotek	☐	☐	☐	☐	☐
Besök på specialbibliotek	☐	☐	☐	☐	☐
Tips från kollegor eller kursare på din institution	☐	☐	☐	☐	☐
Tips från lärare eller handledare	☐	☐	☐	☐	☐
Genom kontinuerlig läsning av vissa tidskrifter/motsv.	☐	☐	☐	☐	☐
Tips genom e-postlistor eller nätverk	☐	☐	☐	☐	☐
Tips genom konferenskontakter och konferensbidrag	☐	☐	☐	☐	☐
Anvisning i kurslitteraturlista	☐	☐	☐	☐	☐
Söker bland referenser i böcker/artiklar	☐	☐	☐	☐	☐

7b. Hur brukar du gå tillväga för att **få tag på** den litteratur/det material som du behöver för dina studier, undervisning och/eller forskning?

- Jag lånar oftast den litteratur/det material jag behöver
- Jag lånar och köper i ungefär samma omfattning den litteratur/det material jag behöver
- Jag köper oftast den litteratur/det material jag behöver

8a. Tänk på den senaste boken/artikeln/källan som du har skaffat dig för dina studier, din undervisning eller forskning. Hur upptäckte du ursprungligen att den fanns?

☐ Information via massmedier	☐ Genom tidskrift/motsv du brukar ta del av
☐ Fann i bokhandel	☐ Tips från kollegor/kursare på din institution
☐ Fann i bokhandel på nätet	☐ Tips från lärare/handledare
☐ Fann i förlagskatalog	☐ Tips genom e-postlistor eller nätverk
☐ Genom systematisk sökning i databas eller bibliotekskatalog	☐ Tips genom konferenskontakt eller konferensbidrag
☐ Hittade på bibliotek inom Lunds universitet	☐ Anvisning i kurslitteraturlista
☐ Hittade på stads- eller kommunbibliotek	☐ Fann bland referenser i annan bok/artikel
☐ Hittade på annat högskolebibliotek	☐ Annat: _____
☐ Hittade på specialbibliotek	

8b. Hur fick du tag på den?

☐ Lånade från tillgänglig samling på bibliotek inom Lunds universitet	☐ Skrev ut direkt från nätet
☐ Lånade från tillgänglig samling på annat bibliotek	☐ Köpte/beställde i bokhandel
☐ Fjärrlån	☐ Beställde genom institutionen
☐ Lånade av kursare/kollega	☐ Köpte begagnat/i andra hand
☐ Lånade av lärare/handledare	☐ Beställde genom bokhandel på nätet
	☐ Beställde från förlag eller bokklubb
	☐ Prenumeration
	☐ Annat sätt: _____

Om lån – kopierade du boken/artikeln/materialet? Ja Nej

Synpunkter på biblioteksservice vid Lunds universitet

9a. Vad är viktigt för dig när det gäller bibliotekstjänsterna inom universitetet?

	Mycket viktigt					Oviktigt	Ej svar /Avstår
<i>Tillgång till:</i>							
- aktuell och specifik litteratur för särskilt ämnesområde	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- litteratur inom många olika ämnesområden	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- äldre litteratur inom ämnesområdena	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Datortillgång på biblioteket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utbud av bibliotekstjänster på Internet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till hjälp och råd av bibliotekarie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till läsplatser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till kurslitteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utformning av biblioteksmiljön (lokaler etc)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Möjlighet att påverka bibliotekets litteratururval	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Möjlighet att påverka bibliotekets utveckling	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9b. Vad är viktigt för dig när det gäller **samordningen av service** mellan Lunds universitets olika biblioteksenheter?

	Mycket viktigt					Oviktigt	Ej svar /Avstår
Gemensam katalog för alla bibliotek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gemensamma bibliotekstjänster på Internet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samordnad information om bibliotekens tjänster	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gemensamt kursutbud i bibliotekskunskap	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enhetliga beställningsfunktioner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Transportservice mellan olika bibliotek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gemensamma låneregler	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gemensamma kopieringskort	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enhetliga öppettider	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bibliotekstjänster på Internet

10a. Bedöm följande *internetbaserade bibliotekstjänster*. Ange först hur viktiga de är för dina studier, undervisning eller forskning och sedan hur tillfredsställd du är med hur de fungerar.

För tjänster som du inte känner till och aldrig har använt: Ange "Ingen erfarenhet"!

För tjänster som du känner till men inte har använt: Bedöm vikt samt ange "Ingen erfarenhet"

	Mycket viktigt					Oviktigt	Mycket nöjd					Mycket missnöjd	Ingen erfarenhet
Information på bibliotekens hemsidor	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
LOLITA	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
LIBRIS	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra elektroniska bibliotekskataloger (som Library of Congress, British Library etc)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Elektroniska databaser (som Med-line, Artikelsök, MLA etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Elektroniska tidskrifter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10b. Var finns den dator som du **oftast** utnyttjar internetbaserade bibliotekstjänster från?

- Hemma
- På bibliotek inom Lunds universitet
- På institution/motsvarande inom universitetet
- På annan plats
- Jag använder inte bibliotekstjänster på Internet

Biblioteken vid Lunds universitet

11. Hur många av biblioteken vid Lunds universitet har du använt dig av under det senaste året?

- Inget → Gå direkt till fråga 15
- Ett
- Två Om du använder mer än ett bibliotek – Ange här vilka två du använder mest:
- Tre
- Fyra eller fler I första hand: _____
I andra hand: _____

Bibliotekets tjänster och service

I det här avsnittet (fråga 12, 13 och 14) önskar vi att du bedömer servicen **på det bibliotek inom Lunds universitet som du använder mest.**

12. Ange bibliotekets namn: _____

Biblioteksanvändning

13. Vad har du gjort på det här biblioteket under det senaste året?

	Ungefär:					Ej möjligt
	Varje vecka	Varje månad	Vart kvartal	Mer sällan	Aldrig	
Hämtat eller lämnat litteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Beställt böcker/tidskriftsartiklar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sökt litteratur i hyllorna	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Använt bibliotekets hemsida	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sökt i databaser eller bibliotekskataloger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Använt referenslitteratur (uppslagsböcker och handböcker)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Läst kurslitteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Läst böcker och tidskrifter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Läst dagstidningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Diskuterat med studenter/kollegor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Surfat på nätet och/eller e-postat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utfört eget arbete på datorerna (ordbehandling, statistikbearbetning etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kopierat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Grupparbetat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Diskuterat/föreslagit inköp av litteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bedömning av bibliotekets tjänster

14. Bedöm följande tjänster/förhållanden för samma bibliotek som ovan. Ange först hur viktiga de är för dina studier, din undervisning eller forskning. Ange sedan hur tillfredsställd du är med hur de fungerar.

För tjänster som du inte känner till och aldrig har använt: Ange "Ingen erfarenhet"!

För tjänster som du känner till men inte har använt: Bedöm vikt samt ange "Ingen erfarenhet"

	Mycket viktigt					Oviktigt					Mycket nöjd					Mycket missnöjd					Ingen erfarenhet				
Kort avstånd mellan institution/motsv. och bibliotek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgänglighet:																									
Öppet dagtid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Öppet kvällar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Öppet helger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samlingarnas kvalitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samlingarnas relevans för dina studier/undervisning/forskning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till referenslitteratur (Uppslagsböcker och handböcker)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till kurslitteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till dagstidningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bibliotekets information om resurser och service	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bibliotekets hemsida	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Datorer för litteratursökning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Datorer för eget arbete eller kommunikation	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hjälp och råd av bibliotekarie:																									
- för att hitta böcker/tidskrifter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- för att kunna använda de internetbaserade bibliotekstjänsterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- för att genomföra särskilda litteratursökningar för projekt, uppsatser eller examensarbeten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Forts. fråga 14:

	Mycket viktigt					Oviktigt	Mycket nöjd					Mycket missnöjd	Ingen erfarenhet
Tillgång till läsplatser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till grupparbetsplatser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utformning av biblioteksmiljön (lokaler etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till cafeteria	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utskriftsservice	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kopieringsmöjligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tid mellan beställning och leverans av litteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Din möjlighet att påverka:</i>													
- bibliotekets litteratururval	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- bibliotekets utveckling	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bibliotekens informations- och utbildningstjänster

15. Bedöm följande tjänster/förhållanden gällande biblioteksinformation och kurser vid biblioteken inom Lunds universitet. Ange först hur viktiga du anser att de är för dig. Ange sedan hur tillfredsställd du är med hur de fungerar.

För tjänster som du inte känner till och aldrig har använt: Ange "Ingen erfarenhet"!

För tjänster som du känner till men inte har använt: Bedöm vikt samt ange "Ingen erfarenhet"!

	Mycket viktigt					Oviktigt	Mycket nöjd					Mycket missnöjd	Ingen erfarenhet
Information på hemsidor om hur man använder biblioteket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Information på hemsidor om hur man använder internet- baserade bibliotekstjänster	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utbud av bibliotekskurser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kurser i hur man använder biblioteket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kurser i litteratursökning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kurser på Internet i litteratur- sökning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Egen informationskompetens

16. Bedöm nedan hur viktiga du anser att olika färdigheter i att söka litteratur och använda biblioteken är. Ange sedan också hur du bedömer dina egna färdigheter inom området.

	Mycket viktigt					Oviktigt					Mycket nöjd					Mycket missnöjd					Ingen erfarenhet				
Övergripande färdigheter:																									
Att kontinuerligt kunna följa kunskapsutvecklingen inom ditt ämnesområde																									
Att kritiskt kunna värdera olika informationskällor																									
Att kunna göra en systematisk litteratursökning i ditt ämne																									
Grundläggande färdigheter:																									
Att kunna hitta var i hyllorna som den eftersökta boken står																									
Att kunna beställa böcker och fjärlån																									
Att kunna finna tidskrifter och beställa artiklar på biblioteket																									
Elektroniska färdigheter:																									
Att kunna söka i LOLITA																									
Att kunna söka i LIBRIS																									
Att kunna söka i olika elektroniska databaser																									
Att kunna använda olika sökmotorer på Internet (Altavista, Yahoo m fl)																									
Att kunna hitta relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter																									

Kommentarer till biblioteksbarometern

17. Kommentarer om *bibliotekstjänsterna* vid Lunds universitet:

Forts. fråga 17:

18. Kommentarer om den här *enkäten*:

Tabell 8. Populationernas sammansättning

Område	Studenter vt00 registrerade	Doktorander ht99	Lärare/forskare 99 i heltider
LTH	5127	672	619
MN	1938	437	405
M	2783	390	541
J	1713	24	49
S	8094	494	376
HT	4686	429	302
KO	706	(2) annat omr.	100
Ö	418	(33) annat omr.	99
Summa	25465 (23250*)	2446	2491

* Justerad siffra eftersom en grupp studenter är registrerade på flera fakulteter samma termin.

Tabell 9. Populationernas sammansättning i jämförelse med svarsandel per fakultet/område

Område	Student pop %	Student svar %	Dokt. pop %	Dokt. svar %	Lär/for. pop %	Lär/for svar %
LTH	20	17	27	23	25	22
MN	8	9	18	19	16	16
M	11	10	16	15	22	23
J	7	11	1	1	2	3
S	32	31	20	20	15	15
HT	18	16	18	21	12	11
KO	3	6	-	0	4	8
Ö	1	0	-	1	4	2
Summa	100	100	100	100	100	100
n	25465	774	2446	692	2491	668

Tabell 10. Antalet använda LU-bibliotek per användargrupp och fakultet/område

		LTH	MN	M	J	S	HT	KO
student	inget	24%	14%	14%	5%	8%	10%	15%
	ett	36%	35%	42%	19%	23%	28%	83%
	två	26%	35%	25%	48%	35%	31%	2%
	tre	12%	8%	13%	16%	25%	21%	0%
	fyra eller fler	2%	8%	5%	12%	9%	10%	0%
	n		128	72	76	81	241	121
doktorand	inget	10%	4%	5%	0%	9%	4%	0%
	ett	45%	28%	56%	40%	14%	19%	50%
	två	28%	46%	30%	20%	28%	36%	25%
	tre	11%	13%	7%	30%	30%	27%	0%
	fyra eller fler	5%	8%	2%	10%	19%	15%	25%
	n		158	130	99	10	135	143
lärare/forsk.	inget	16%	8%	18%	0%	6%	4%	2%
	ett	39%	27%	44%	50%	25%	26%	79%
	två	36%	45%	25%	39%	36%	30%	11%
	tre	8%	10%	8%	11%	23%	30%	4%
	fyra eller fler	1%	8%	5%	0%	9%	11%	4%
	n		142	106	153	18	96	74

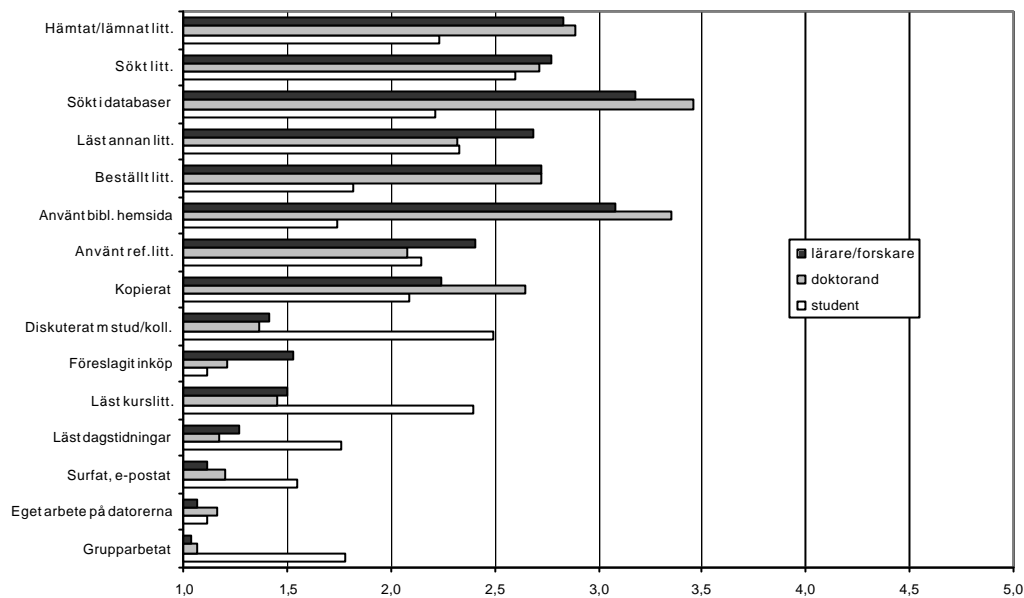
Tabell 11. Mest använda LU-bibliotek per användargrupp och fakultet/område

student	LTH	MN	M	J	S	HT	KO	n
UB1	9%	5%	2%	5%	32%	47%	1%	176
UB2	48%	30%	19%	0%	2%	1%	0%	132
LTH+MN	58%	32%	0%	0%	11%	0%	0%	19
Medicin	0%	0%	97%	0%	3%	0%	0%	30
Övriga S-bibliotek	0%	0%	2%	0%	94%	4%	0%	54
HT +Övrigt	1%	7%	0%	1%	4%	30%	55%	69
Juridik	1%	0%	0%	96%	3%	0%	0%	71
S&B	0%	0%	0%	0%	95%	5%	0%	63
Ekonomi	6%	0%	0%	0%	94%	0%	0%	33
doktorand								
UB1	2%	1%	1%	2%	31%	63%	2%	190
UB2	44%	21%	32%	0%	1%	1%	0%	234
LTH+MN	17%	81%	0%	0%	2%	0%	0%	63
Medicin	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	5
Övriga S-bibliotek	0%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	4
HT +Övrigt	0%	0%	0%	0%	32%	64%	5%	22
Juridik	0%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	9
S&B	0%	0%	0%	5%	95%	0%	0%	19
Ekonomi	7%	0%	0%	0%	93%	0%	0%	30
lärare/forskare								
UB1	10%	1%	2%	1%	28%	57%	1%	103
UB2	35%	24%	40%	0%	1%	1%	0%	182
LTH+MN	44%	53%	0%	0%	3%	0%	0%	68
Medicin	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	25
Övriga S-bibliotek	0%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	6
HT +Övrigt	0%	3%	3%	2%	2%	14%	77%	66
Juridik	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	16
S&B	0%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	17
Ekonomi	6%	0%	6%	0%	88%	0%	0%	33

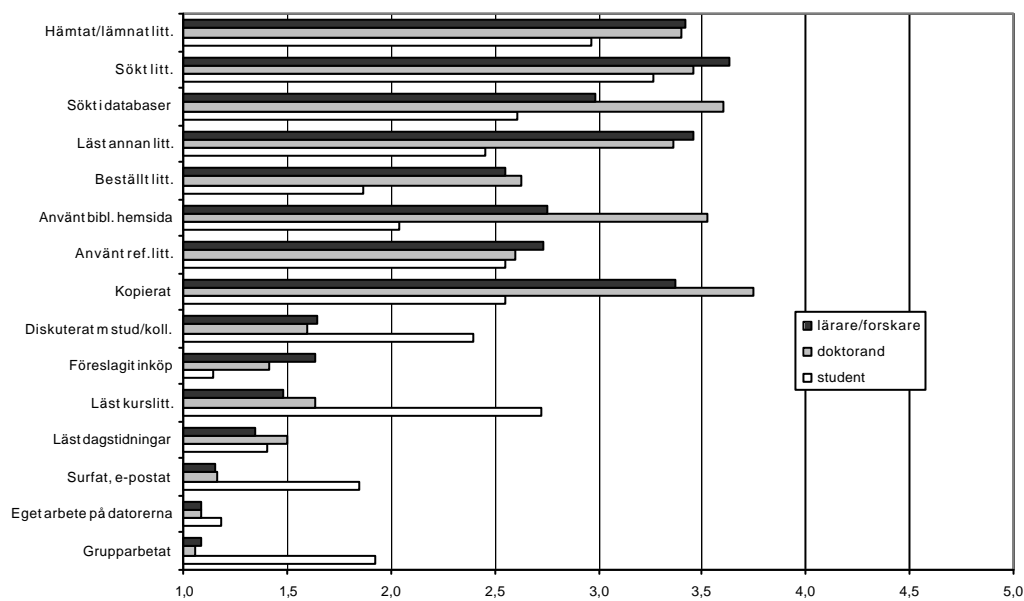
Biblioteksanvändning per fakultet/område

(1=aldrig, 2=mer sällan, 3=varje kvartal, 4=varje månad, 5=varje vecka)
Medelvärden per grupp

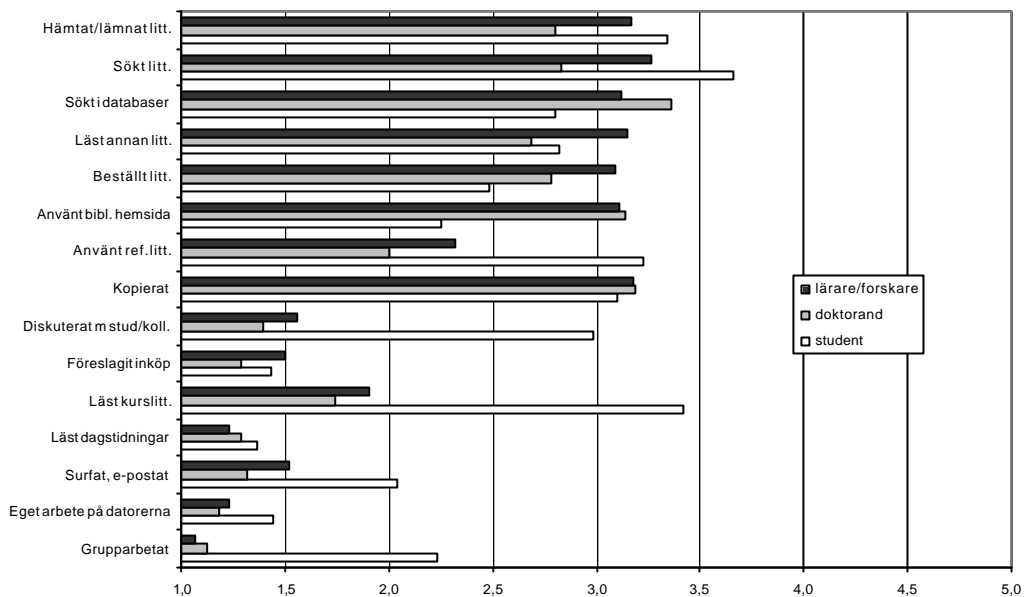
Figur 11. Biblioteksanvändning inom LTH.

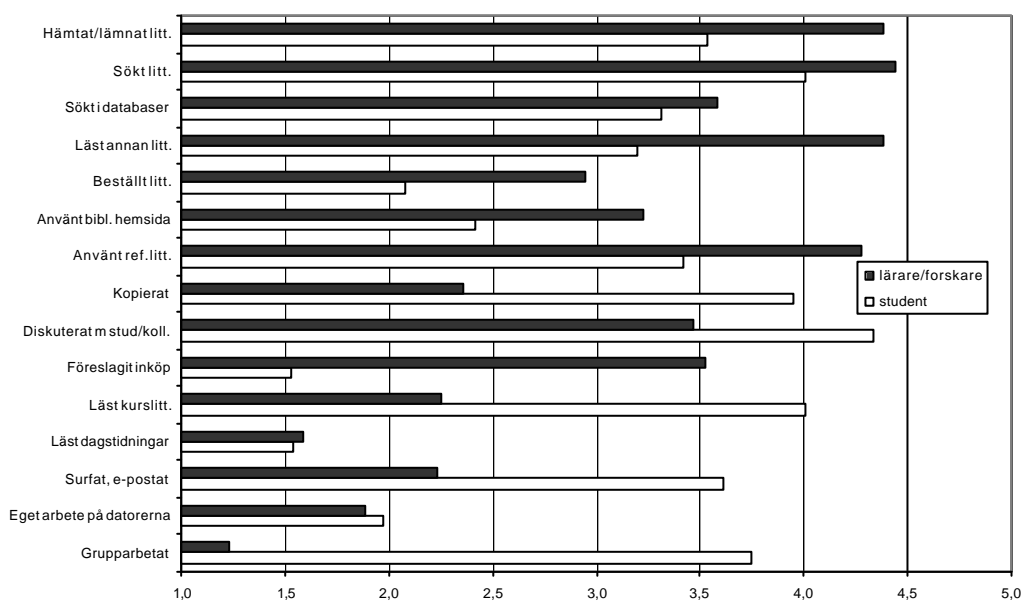
Figur 12. Biblioteksanvändning inom MN.

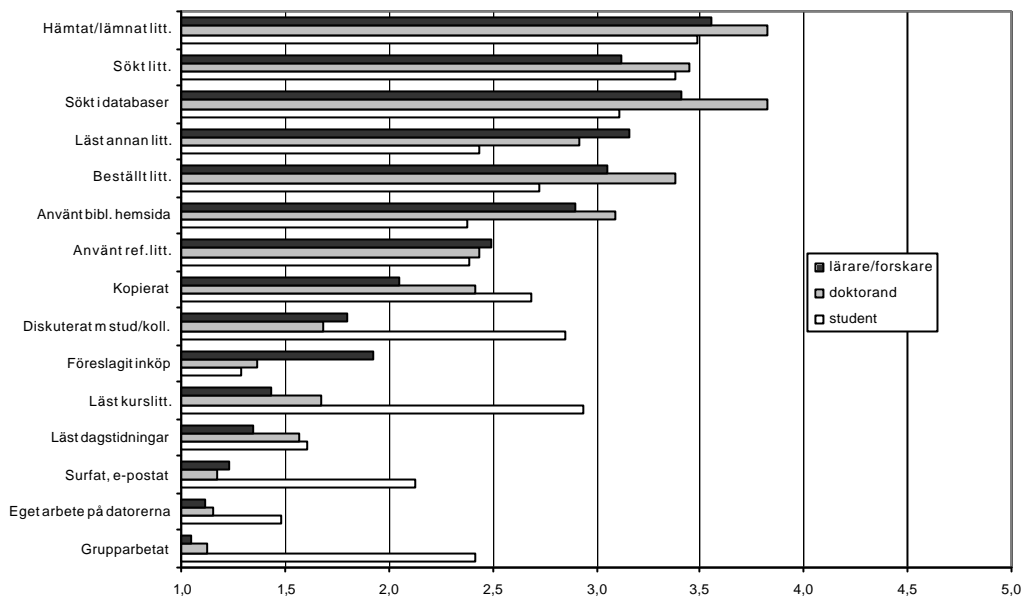
Figur 13. Biblioteksanvändning inom M.

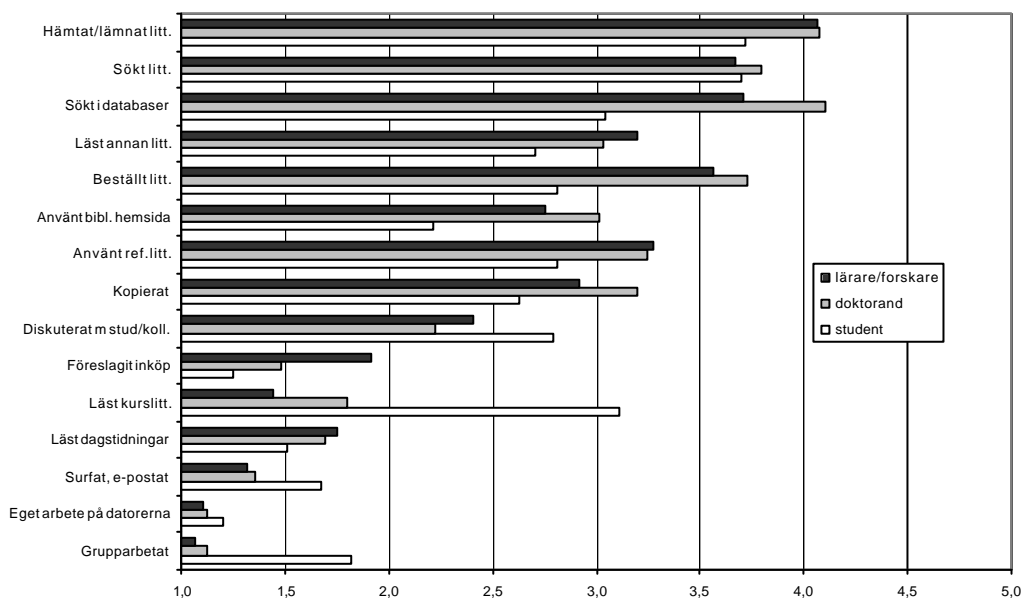
Figur 14. Biblioteksanvändning inom J.

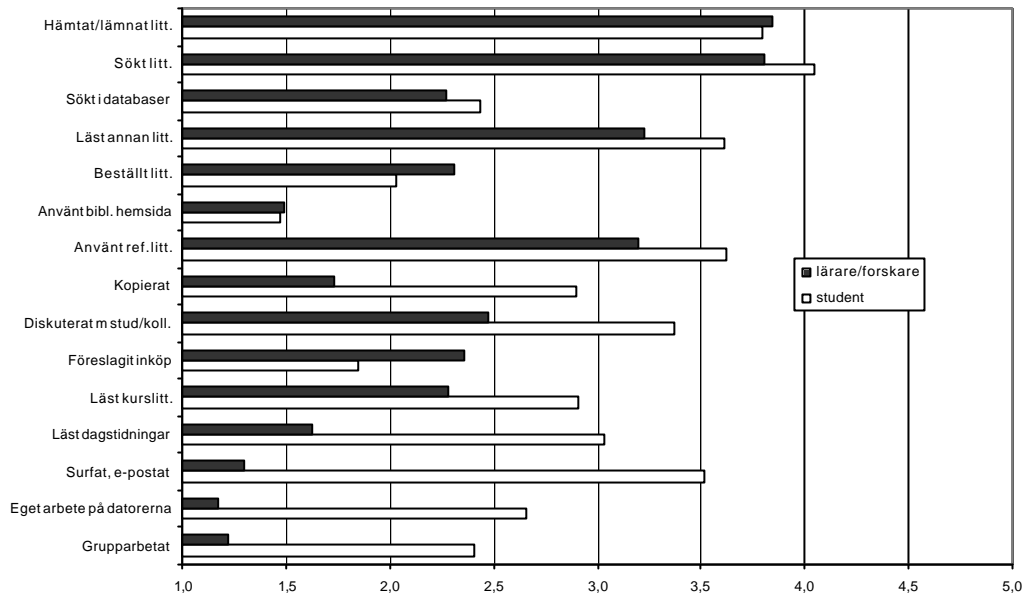
Figur 15. Biblioteksanvändning inom S.

Figur 16. Biblioteksanvändning inom HT.

Figur 17. Biblioteksanvändning inom KO.

Tabell 12. Andel av användargrupperna som bedömt sin tillfredsställelse med de olika bibliotekstjänsterna

Tjänster på mest använda LU-bibliotek*	Student	Dokt.	Lär/forsk.
Kort avstånd mellan instit. och bibliotek	77	82	75
Öppet dagtid	81	84	79
Öppet kvällstid	68	69	60
Öppet helger	60	62	52
Samlingarnas kvalitet	67	81	76
Samlingarnas relevans för studier/forskning/u-vis	68	84	78
Tillgång till referenslitteratur	64	72	70
Tillgång till kurslitteratur	74	55	45
Tillgång till dagstidningar	41	36	31
Bibliotekets information om resurser och service	60	74	69
Bibliotekets hemsida	40	71	55
Datorer för litteratursökning	66	68	53
Datorer för eget arbete eller kommunikation	48	31	25
Hjälp och råd av bibliotekarie:			
- för att hitta böcker tidskrifter	73	81	73
- för användning av bibliotekstjänster p Internet	51	62	54
- för att genomför särskilda litteratursökningar	47	49	43
Tillgång till läsplatser	71	58	50
Tillgång till grupparbetsplatser	63	32	27
Utformning av biblioteksmiljön	76	76	68
Tillgång till cafeteria	68	61	50
Utskriftsservice	50	47	38
Kopieringsmöjligheter	70	78	65
Tid mellan beställning och leverans av litteratur	47	76	70
Din möjlighet att påverka:			
- bibliotekens litteratururval	24	45	56
- bibliotekets utveckling	24	38	49
Bibliotekens informations- och utbildningstjänster			
Inf på hemsidor om användning av biblioteket	35	61	52
Inf på hemsidor om användning bibl.tj. Internet	36	68	56
Utbud av bibliotekskurser	18	37	33
Kurser i hur man använder biblioteket	26	35	32
Kurser i litteratursökning	30	43	38
Kurser på Internet i litteratursökning	18	23	25
Bibliotekstjänster på Internet			
Information på bibliotekens hemsidor	41	73	58
LOLITA	53	72	58
LIBRIS	39	61	46
Andra elektroniska bibliotekskataloger	9	33	31
Elektroniska databaser	37	72	61
Elektroniska tidskrifter	23	62	53

* Då 13% av studenterna, 7% av doktoranderna samt 11% av lärare/forskare inte har använt något LU-bibliotek senaste året, är den maximala svarsfrekvensen på detta frågeområde 87% för studenterna, 93% för doktoranderna och 89% för lärare/forskare.

Tabell 13. Användare per fakultet som gjort bedömningar av det LU-bibliotek de använder mest

SVARANDE	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Studenter	130	72	77	81	242	122	47
Doktorander	159	130	101	10	136	144	4
Lärare/forskare	147	109	154	18	98	74	53
Summa n=2108	436	311	332	109	476	340	104

Sammanfattning av bedömningsmallen:

A	Mycket nöjd – viktig fråga	a	Nöjd – viktig fråga
B	Mycket nöjd – ganska viktig fråga	b	Nöjd – ganska viktig fråga
C	Mycket nöjd – oviktig fråga	c	Nöjd – oviktig fråga
0	Varken nöjd eller missnöjd		
D	Mycket missnöjd – oviktig fråga	d	Missnöjd – oviktig fråga
E	Mycket missnöjd – ganska viktig fråga	e	Missnöjd – ganska viktig fråga
F	Mycket missnöjd – viktig fråga	f	Missnöjd – viktig fråga

6.4.1 Tillgång till litteratur

STUDENTER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Samlingarnas kvalitet	b 32	A 19	A 10	A 5	A 17	A 13	a 4
Samlingarnas relevans för studier/undervisn/forskn	A 29	A 18	A 7	A 6	A 17	A 13	A 2
Tillgång till referenslitteratur	a 30	A 18	A 7	A 3	A 26	A 20	A 4
Tillgång till kurslitteratur	a 19	a 15	A 22	a 1	a 10	a 8	a 6
Tillgång till dagstidningar	B 34	b 51	b 46	e 35	B 46	b 49	B 15

DOKTORANDER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Samlingarnas kvalitet	A 7	A 2	A 12		A 2	A 2	
Samlingarnas relevans för studier/undervisn/forskn	A 4	A 1	a 7		a 0	A 2	
Tillgång till referenslitteratur	b 23	A 12	b 24		b 12	A 8	
Tillgång till kurslitteratur	b 39	b 35	b 24		b 23	b 29	
Tillgång till dagstidningar	c 57	C 49			B 43	b 40	

LÄRARE/FORSKARE	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Samlingarnas kvalitet	A 4	A 2	A 5		A 4	a 0	a 0
Samlingarnas relevans för studier/undervisn/forskn	a 3	A 2	A 2		a 0	a 0	0 2
Tillgång till referenslitteratur	b 12	A 8	b 10		B 14	A 1	A 9
Tillgång till kurslitteratur	b 36	b 34	b 25		B 45	b 46	0 21
Tillgång till dagstidningar	c 44	c 45	c 41		C 52	b 39	

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

6.4.2 Hjälp och råd av bibliotekarie

STUDENTER: Hjälp av bibliotekarie för att:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- hitta böcker eller tidskrifter	A 19	A 13	A 8	A 9	A 6	A 16	A 0
- använda Internetbaserade bibliotekstjänster	B 37	A 43	A 25	0 30	a 29	A 39	b 32
- att genomföra särskilda litteratursökningar	a 40	A 50	A 34	a 24	a 36	A 40	A 32

DOKTORANDER: Hjälp och av bibliotekarie för att:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- hitta böcker eller tidskrifter	A 8	A 5	A 8		A 6	A 5	
- använda Internetbaserade bibliotekstjänster	B 34	A 29	A 29		B 18	A 18	
- att genomföra särskilda litteratursökningar	B 47	B 45	B 46		B 32	B 29	

LÄRARE/FORSKARE: Hjälp av bibliotekarie för att:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- hitta böcker eller tidskrifter	B 8	B 10	A 8		A 4	A 8	A 4
- använda Internetbaserade bibliotekstjänster	B 30	B 32	B 19		B 18	B 24	A 55
- att genomföra särskilda litteratursökningar	B 33	B 51	B 31		B 29	b 40	A 53

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

6.4.3. Biblioteksmiljö och särskilda bibliotekstjänster

STUDENTER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Tillgång till läsplatser	A 12	A 14	A 9	0 1	a 16	A 18	a 2
Tillgång till grupparbetsplatser	e 22	0 32	f 18	f 3	a 16	b 35	0 17
Utformning av biblioteksmiljön	b 6	b 8	b 7	A 1	B 7	B 13	a 4
Tillgång till cafeteria	B 16	B 13	b 12	A 1	e 15	b 22	0 28
Utskriftsservice	b 34	A 40	A 33	a 10	a 33	a 48	b 30
Kopieringsmöjligheter	A 19	A 18	A 12	A 1	A 15	A 17	A 11
Tid mellan beställning och leverans	a 47	a 39	A 42	A 50	a 28	A 27	45
Bibliotekets information om resurser och service	b 30	b 29	b 18	B 12	b 25	b 25	0 17

DOKTORANDER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Tillgång till läsplatser	B 33	B 22	b 37		b 22	B 22	
Tillgång till grupparbetsplatser	c 57	b 43	58		0 42	0 61	
Utformning av biblioteksmiljön	b 13	B 8	b 13		B 6	b 6	
Tillgång till cafeteria	B 33	B 22	b 24		b 22	0 14	
Utskriftsservice	B 48	B 38	B 34		b 33	b 33	
Kopieringsmöjligheter	A 11	A 3	A 6		a 15	A 4	
Tid mellan beställning och leverans	A 15	a 21	A 17		a 6	a/f 3	
Bibliotekets information om resurser och service	b 13	B 11	b 17		b 7	b 12	

LÄRARE/FORSKARE	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Tillgång till läsplatser	B 31	B 24	B 25		b 44	0 34	b 17
Tillgång till grupparbetsplatser	0 45	0 53	c 43		b 61	0 60	62
Utformning av biblioteksmiljön	b 14	B 12	b 12		B 10	b 12	0 6
Tillgång till cafeteria	B 27	b 32	B 25		b 35	b 16	B 25
Utskriftsservice	B 38	b 40	B 29		b 48	b 40	53
Kopieringsmöjligheter	A 13	A 6	A 7		B 29	A 11	b 38
Tid mellan beställning och leverans	A 12	A 25	A 5		A 3	0 5	A/F 19
Bibliotekets information om resurser och service	b 12	B 11	b 10		b 8	b 11	15

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

Bibliotekens tillgänglighet

STUDENTER: Tillgänglighet	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Kort avstånd	B -	A -	A -	A -	A -	B -	A -
Öppet dagtid	A 4	A 3	A 1	A 0	A 2	A 3	a 2
Öppet kvällar	b 19	B 19	e 17	A 1	b 17	A 15	F 13
Öppet helger	0 26	b 29	D 26	A 1	e 24	b 19	D 28

DOKTORANDER: Tillgänglighet	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Kort avstånd	B -	A -	A -	-	A -	B -	-
Öppet dagtid	A 1	A 1	A 4		A 1	A 0	
Öppet kvällar	B 27	B 12	b 22		B 9	B 11	
Öppet helger	C 35	B 16	d 27		b 16	b 20	

LÄRARE/FORSKARE: Tillgänglighet	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Kort avstånd	A -	A -	A -	-	A -	A -	A -
Öppet dagtid	A 4	A 1	A 2		A 1	A 0	a 0
Öppet kvällar	B 18	B 13	b/e 13		B 19	b 8	E 34
Öppet helger	C 23	B 17	c 19		C 29	b/e 11	53

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

6.5.1 Tillgång till datorer

STUDENTER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Datorer för litteratursökning	A 26	A 22	A 10	a 11	A 16	A 18	e 32
Datorer för eget arbete/kommunikation	b 45	b 43	b 27	f 7	e 36	e 56	21

DOKTORANDER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Datorer för litteratursökning	B 25	B 25	b 31		B 7	A 6	
Datorer för eget arbete/kommunikation	c 59	c 56	b 49		0 49	b 52	

LÄRARE/FORSKARE	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Datorer för litteratursökning	B 30	b 34	B 23		B 21	A 16	51
Datorer för eget arbete/kommunikation	c 49	c 56	b 40		c 59	0 53	63

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

6.5.2 Internetbaserade bibliotekstjänster

STUDENTER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Bibliotekets hemsida	b 45	B 42	b 40	0 38	B 41	b 49	b 60
LOLITA	0 65	a 47	B 47	0 24	A 26	A 34	90
LIBRIS	b 69	b 62	B 70	a 54	A 46	A 46	72
Andra elektroniska bibliotekskataloger	92	88	91	88	B 81	85	91
Elektroniska databaser	0 71	A 63	A 18	a 53	a 54	A 65	87
Elektroniska tidskrifter	b 72	b 64	71	74	b 67	80	85

DOKTORANDER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Bibliotekets hemsida	a 9	A 14	a 14		b 15	b 24	
LOLITA	a 21	b 28	0 54		A 8	A 10	
LIBRIS	A 38	A 43	b 67		A 10	A 15	
Andra elektroniska bibliotekskataloger	b 61	0 71	b 73		b 49	A 49	
Elektroniska databaser	A 17	A 12	A 4		a 26	a 42	
Elektroniska tidskrifter	a 31	A 12	a 15		a 37	0 58	

LÄRARE/FORSKARE	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Bibliotekets hemsida	A 19	B 28	B 12		B 22	b 37	a/f 76
LOLITA	a 25	0 36	B 49		A 6	A 3	77
LIBRIS	b 43	b 61	B 56		A 14	A 12	74
Andra elektroniska bibliotekskataloger	B 59	0 66	b 62		b 44	a 39	83
Elektroniska databaser	A 31	A 23	A 8		a 24	a 28	81
Elektroniska tidskrifter	A 34	a 18	a 23		a 31	b 49	81

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

6.6 Bedömning av bibliotekens informations- och utbildningstjänster

STUDENTER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Inf. på hemsida om hur biblioteket kan användas	0 75	b 64	b 64	0 67	b 54	0 57	77
Inf. på hemsida om Internetbaserade bibl.tjänster	0 72	b 64	0 68	b 73	0 53	0 54	83
Utbud av bibliotekskurser	89	82	b 70	82	b 77	0 83	86
Kurser i hur man använder biblioteket	85	74	b 62	0 52	b 68	b 77	72
Kurser i litteratursökning	0 82	B 68	a 51	b 51	0 64	b 78	83
Kurser på Internet i litteratursökning	85	81	b 71	77	e 79	85	85

DOKTORANDER	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Inf. på hemsida om hur biblioteket kan användas	31	b 37	b 35		b 34	b 42	
Inf. på hemsida om Internetbaserade bibl.tjänster	a 24	A 25	a 30		a 30	a 35	
Utbud av bibliotekskurser	B 54	b 54	0 48		b 68	0 69	
Kurser i hur man använder biblioteket	b 60	B 53	b 58		b 65	0 66	
Kurser i litteratursökning	b 49	A 42	b 43		b 65	b 64	
Kurser på Internet i litteratursökning	0 75	b 72	0 72		b 72	0 76	

LÄRARE/FORSKARE	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
Inf. på hemsida om hur biblioteket kan användas	b 43	B 41	b 42		B 33	b 41	77
Inf. på hemsida om Internetbaserade bibl.tjänster	a 34	a 36	a 37		A 33	b 35	77
Utbud av bibliotekskurser	0 59	0 68	b 60		b 54	0 58	89
Kurser i hur man använder biblioteket	0 60	b 68	b 62		b 57	B 58	76
Kurser i litteratursökning	B 52	b 58	B 57		b 51	b 57	77
Kurser på Internet i litteratursökning	0 71	0 79	b 63		b 63	0 66	87

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

7. Bedömning av egen informationskompetens

STUDENTER: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- följa kunskapsutvecklingen i ämnesområdet	0 32	a 25	a 14	a 14	0 23	a 24	a 13
- kritiskt värdera olika informationskällor	0 32	a 26	a 17	A 11	a 19	A 16	a 19
- göra en systematisk litteratursökn. i ämnesområdet	0 29	a 26	a 8	A 16	a 18	a 14	0 17
- hitta var i hyllorna böckerna står	a 13	A 8	A 3	A 3	A 6	A 4	a 2
- beställa böcker och fjärrlån	a 38	A 31	A 22	a 30	A 20	A 16	A 26
- finna tidskrifter och kunna beställa artiklar på bibl.	0 33	a 28	A 16	a 21	a 25	a 23	a 26

DOKTORANDER: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- följa kunskapsutvecklingen i ämnesområdet	A 3	A 0	A 2		A 3	A 4	
- kritiskt värdera olika informationskällor	A 11	A 5	A 6		A 5	A 8	
- göra en systematisk litteratursökn. i ämnesområdet	A 4	A 0	A 2		A 4	A 4	
- hitta var i hyllorna böckerna står	B 6	A 2	A 8		A 1	A 1	
- beställa böcker och fjärrlån	A 9	A 9	A 15		A 2	A 4	
- finna tidskrifter och kunna beställa artiklar på bibl.	A 6	A 2	A 4		A 4	a 4	

LÄRARE/FORSKARE: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- följa kunskapsutvecklingen i ämnesområdet	A 5	A 3	A 4		A 2	A 8	0 6
- kritiskt värdera olika informationskällor	A 10	A 10	A 6		A 5	A 3	A 23
- göra en systematisk litteratursökn. i ämnesområdet	A 4	A 6	A 4		a 4	a 3	a 17
- hitta var i hyllorna böckerna står	b 7	A 6	A 11		A 8	A 2	A 2
- beställa böcker och fjärrlån	A 10	A 13	A 12		A 3	A 4	A 13
- finna tidskrifter och kunna beställa artiklar på bibl.	A 6	A 8	A 7		A 4	A 0	a 13

(Bredvid bedömningen anges i % andelen som inte har tillräcklig erfarenhet för att kunna bedöma sin förmåga)

STUDENTER: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- söka i LOLITA	b/e 60	A 42	a 39	a 14	A 24	A 28	85
- söka i LIBRIS	b 64	a 51	a 60	a 46	A 44	A 31	68
- söka i olika elektroniska databaser	b 52	a 43	a 31	a 24	a 39	a 45	60
- använda olika sökmotorer på Internet	A 19	A 18	A 17	A 7	A 15	A 19	A 32
- hitta relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter	0 39	f 42	f 44	a/f 40	0 39	a 52	68

DOKTORANDER: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- söka i LOLITA	A 18	A 26	b 52		A 7	A 6	
- söka i LIBRIS	A 32	A 39	e 55		A 7	A 10	
- söka i olika elektroniska databaser	A 7	A 3	A 3		A 7	a 17	
- använda olika sökmotorer på Internet	A 3	A 2	A 5		A 10	A 14	
- hitta relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter	A 20	A 6	A 9		a 15	a/f 36	

LÄRARE/FORSKARE: Förmåga att kunna:	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- söka i LOLITA	a 22	0 35	b 44		A 7	A 3	64
- söka i LIBRIS	A 36	b 55	b 51		A 10	A 11	0 60
- söka i olika elektroniska databaser	A 16	A 17	A 7		a 12	a 16	a/f 60
- använda olika sökmotorer på Internet	A 6	A 13	A 9		A 10	A 10	A 40
- hitta relevanta artiklar i elektroniska tidskrifter	a 14	A 17	A 13		a 20	a/f 35	f 53

(Bredvid bedömningen anges i % andelen som inte har tillräcklig erfarenhet för att kunna bedöma sin förmåga)

8. Delaktighet i bibliotekens utveckling

STUDENTER: <i>Din möjlighet att påverka:</i>	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- bibliotekets litteratururval	59	60	54	e 65	0 64	0 64	a 32
- bibliotekets utveckling	59	63	55	0 62	0 66	e 66	b/e 28

DOKTORANDER: <i>Din möjlighet att påverka:</i>	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- bibliotekets litteratururval	0 50	b 49	e 40		b 35	0 35	
- bibliotekets utveckling	0 55	0 55	e 45		0 40	e 45	

LÄRARE/FORSKARE: <i>Din möjlighet att påverka:</i>	LTH	MN	M	J	S	HT	KO
- bibliotekets litteratururval	b 27	a 32	0 25		A 20	a 19	a 9
- bibliotekets utveckling	0 33	a 37	0 28		b 26	0 27	a 25

FORSKARE>60%: <i>Din möjlighet att påverka:</i>	LTH	MN	M	J*	S	HT	KO
- bibliotekets litteratururval	0 39	b 42	e 43	0 54	0 41	0 37	
- bibliotekets utveckling	0 45	b 40	e 46	0 69	e 47	e 46	

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)

*J består totalt av 11 personer

Bedömningar UB1 och UB2 per användargrupp

Tillgång till litteratur:	Studenter		Doktorander		Lärare/forskare	
	UB1	UB2	UB1	UB2	UB1	UB2
Samlingarnas kvalitet	A 14	A 18	B 5	A 6	a 3	A 5
Samlingarnas relevans	A 13	A 19	B 1	A 3	a 2	a 23
Tillgång till ref.litteratur	A 21	A 19	B 13	B 12	A 11	A 9
Tillgång till kurslitteratur	a 10	a 10	b 34	b 30	b 36	b 33
Tillgång till dagstidningar	b 40	B 42	b 53	C 46	C 47	c 43

Bibliotekariestöd:	Studenter		Doktorander		Lärare/forskare	
<i>Hjälp och råd av bibliotekarie för att:</i>	UB1	UB2	UB1	UB2	UB1	UB2
- hitta böcker eller tidskrifter	A 11	A 11	A 7	A 5	A 7	A 8
- använda Internetbaserade bibliotekstjänster	A 35	a 32	A 29	A 24	B 30	B 27
- att genomföra särskilda litteratursökningar	A 38	a 35	B 49	B 32	B 37	B 37

Biblioteksmiljö m.m.	Studenter		Doktorander		Lärare/forskare	
	UB1	UB2	UB1	UB2	UB1	UB2
Tillgång till läsplatser	a 10	a 11	B 29	B 25	B 31	b 28
Tillgång t. grupparb.platser	f 23	e 15	0 54	b 54	0 54	0 49
Utformn. av bibl.miljön	b 5	B 7	b 8	b 8	B 12	b 12
Tillgång till cafeteria	b 17	b 12	b 27	b 22	B 29	b 27
Utskriftsservice	a 37	a 27	B 42	b 37	b 36	0 40
Kopieringsmöjligheter	A 13	A 15	A 12	A 8	A 15	A 15
Tid mellan beställn o lev	A 39	a 33	b 11	a 12	A 13	a 14
Bibliotekets inf om resurser	b 23	b 24	B 16	b 12	a 11	b 9

Datorer	Studenter		Doktorander		Lärare/forskare	
	UB1	UB2	UB1	UB2	UB1	UB2
Bibliotekets hemsida	b 47	b 42	b 15	b 18	b 24	B 28
Datorer för litteratursökn.	A 18	A 17	B 17	B 19	b 28	b 29
Datorer för eget arbete	e 38	b 33	b 57	b 51	b 48	b 51

Bibliotekens tillgänglighet	Studenter		Doktorander		Lärare/forskare	
	UB1	UB2	UB1	UB2	UB1	UB2
Öppet dagtid	A 2	A 3	A 0	A 2	A 2	A 3
Öppet kvällar	A 11	b 18	B 20	A 15	b 21	b 15
Öppet helger	a 21	a 21	b 26	b 20	A 29	A 21

Delaktighet	Studenter		Doktorander		Lärare/forskare	
<i>Möjlighet att påverka</i>	UB1	UB2	UB1	UB2	UB1	UB2
- bibl. litteratururval	0 59	e 53	0 47	a 44	a 26	a 23
- bibl. utveckling	0 62	0 58	e 52	0 48	a 32	0 33

(Bredvid bedömningen anges i % andelen svarande som saknar erfarenhet av tjänsten)